

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, 2014 – 2020

Styczeń, 2014 r.

Spis treści

1. WKŁAD PROGRAMU W REALIZACJĘ STRATEGII EUROPA 2020 ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZO-SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ	4
1.1 Wkład programu w realizację Strategii Europa 2020 oraz osiągnięcie spójności gospodarczo-społecznej i terytorialnej	4
Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów objętych programem	4
Uzasadnienie wyboru celów tematycznych	25
1.2 Rozkład środków finansowych	30
Uzasadnienie podziału środków między cele tematyczne i priorytety inwestycyjne	30
Matryca logiczna strategii inwestycyjnej programu	31
2. A. OPIS UKŁADU OSI PRIORYTETOWYCH	33
2.1 Oś priorytetowa I: WSPARCIE PROWADZENIA PRAC B+R PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA ORAZ KONSORCJA NAUKOWO-PRZEMYSŁOWE	33
2.2 Oś priorytetowa II: WSPARCIE INNOWACJI W PRZEDSIĘBIORSTWACH	42
2.3 Oś priorytetowa III: WSPARCIE OTOCZENIA I POTENCJAŁU INNOWACYJNYCH PRZEDSIĘBIORSTW	54
2.4 Oś priorytetowa IV: ZWIĘKSZENIE POTENCJAŁU NAUKOWO-BADAWCZEGO	68
2.B – POMOC TECHNICZNA PO IR	79
3. PLAN FINANSOWY PROGRAMU	84
4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE TERYTORIALNE	91
4.1 Wymiar terytorialny PO IR	91
4.2 Mechanizmy zapewniające koordynację przedsięwzięć opartych na współpracy, strategii makroregionalnych i strategii dla basenów morskich	92
5. SYSTEM INSTYTUCJONALNY	94
5.1 Instytucje zaangażowane w realizację programu	94
5.2 Działania angażujące stosownych partnerów w proces przygotowania programu oraz rola partnerów zaangażowanych we wdrażanie, monitorowanie, ewaluację programu	100
6. SYSTEM KOORDYNACJI	103
6.1 Ogólne ramy koordynacji w ramach umowy partnerstwa	103
6.2 Komplementarność priorytetów inwestycyjnych w ramach PO IR z działaniami innych programów operacyjnych perspektywy finansowej na lata 2014-2020	103
7. WARUNKOWOŚĆ EX ANTE	112
7.1 Identyfikacja warunków <i>ex ante</i> dla programu oraz ocena ich spełnienia	114
7.2 Opis działań zmierzających do spełnienia warunków <i>ex ante</i> , wykaz instytucji odpowiedzialnych oraz harmonogram	118
8. REDUKCJA OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH Z PUNKTU WIDZENIA BENEFICJENTA	119
9. ZASADY HORYZONTALNE	122
9.1 Zrównoważony rozwój	122
9.2 Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	122
9.3 Równość szans i zapobieganie dyskryminacji	124
9.4 Równość płci	124

10. ELEMENTY DODATKOWE	125
10.1 Wykaz dużych projektów zaplanowanych do realizacji w okresie 2014-2020	125
10.2 Lista partnerów zaangażowanych w przygotowanie programu	126
ZAŁĄCZNIKI DO PROGRAMU WPROWADZANE DO SYSTEMU SFC2014	130
NAJWAŻNIEJSZE SKRÓTY	133

1. WKŁAD PROGRAMU W REALIZACJĘ STRATEGII EUROPA 2020 ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZO-SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

1.1 WKŁAD PROGRAMU W REALIZACJĘ STRATEGII EUROPA 2020 ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZO-SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów objętych programem

W ostatnich latach nastąpiło przyspieszenie procesu konwergencji Polski z krajami UE, do czego przyczyniły się m.in. inwestycje wsparte ze środków funduszy strukturalnych, a także wysokie tempo wzrostu gospodarczego w kraju. W latach 2007-2012 średnioroczne tempo wzrostu PKB w Polsce wynosiło 4,0% (wobec 0,4% średnio w Unii Europejskiej). W 2012 r. PKB na mieszkańca w Polsce wynosił 66% średniej unijnej, co oznaczało poprawę o 14 pp. w stosunku do 2006 r. Te pozytywne trendy wskazują na wzrost konkurencyjności krajowej gospodarki i poprawę poziomu życia ludności. Wraz ze wzrostem dobrobytu pojawia się jednak realne zagrożenie wejścia polskiej gospodarki na ścieżkę dryfu rozwojowego, związane ze zjawiskiem „pułapki średniego dochodu”. Uniknięcie tego zagrożenia wymaga zmiany modelu rozwoju gospodarczego Polski – z imitacyjnego na innowacyjny.

Dalsze ograniczenie dystansu rozwojowego pomiędzy Polską a wysoko rozwiniętymi państwami UE (osiągnięcie w 2020 r. 74-79% średniego poziomu PKB per capita UE), przy jednoczesnym zapewnieniu stabilnego rozwoju, wymaga prowadzenia polityki rozwoju stymulującej wzrost gospodarczy oparty na poprawie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki kraju i regionów. Przykłady państw wysokorozwiniętych pokazują, że dalszy wzrost dobrobytu może zostać osiągnięty dzięki wykorzystaniu potencjałów związanych z kreatywnością i przedsiębiorczością społeczeństwa oraz umiejętnością współpracy. Konieczne jest zatem przejście od koncentracji na „wzroście ilościowym” w kierunku budowy gospodarki opartej na wiedzy.

Innowacyjność polskiej gospodarki na tle innych państw

W badaniach obrazujących innowacyjność krajów UE Polska wciąż zajmuje niską pozycję. Poziom Sumarycznego Wskaźnika Innowacyjności (Sumary Innovation Index – SII) dla Polski jest niższy niż przeciętna dla wszystkich państw Unii Europejskiej. W opublikowanym w 2013 r. rankingu Innovation Union Scoreboard (IUS) Polska zajęła 4. miejsce od końca. W ostatniej edycji IUS Polska po dwuletnim utrzymaniu się w grupie umiarkowanych innowatorów (moderate innovators), spadła w rankingu do grupy najsłabszej (modest innovators). Ta słaba ocena wynika m.in. z bardzo niskich wartości wskaźników dotyczących poziomu zaangażowania przedsiębiorstw (zwłaszcza MSP) w działalność innowacyjną oraz współpracy w zakresie działalności innowacyjnej. Stosunkowo dobrze ocenione zostały jedynie zasoby ludzkie.

Innym rankingiem innowacyjności jest prowadzony m.in. przez Światową Organizację Własności Intelektualnej Global Innovation Index, który bierze pod uwagę 7 składowych, dotyczących zarówno warunków prowadzenia działalności innowacyjnej (otoczenie instytucjonalne, kapitał ludzki, infrastruktura, dojrzałość rynku, dojrzałość sektora przedsiębiorstw), jak i rezultatów tej działalności (efekty działalności naukowej, kreatywność). Wśród 142 państw znajdujących się w rankingu Polska w 2013 r. zajęła 49. miejsce, notując spadek z miejsca 45., za m.in. Czechami, Słowacją i Litwą. Spośród poszczególnych wymiarów rankingu najlepszą ocenę Polska uzyskuje w zakresie otoczenia instytucjonalnego (35. miejsce), zaś najgorszą w zakresie kreatywności (78. miejsce).

Warunki dla rozwoju innowacyjności gospodarki obrazuje również prowadzony przez Bank Światowy ranking Ease of Doing Business. Ranking bierze pod uwagę 10 składowych, m.in. związanych z łatwością rozpoczynania działalności firmy, uzyskiwaniem kredytu, systemem podatkowym, zawieraniem umów

i ochroną inwestorów. W edycji rankingu Doing Business 2014 Polska zajmuje 45 miejsce wśród 189 sklasyfikowanych państw. Pierwsze miejsce zajmuje Singapur, a najwyższym sklasyfikowanym państwem europejskim jest Dania (5. miejsce). W poszczególnych wymiarach rankingu Polska najwyższym sklasyfikowana została pod względem łatwości uzyskiwania kredytu (3. miejsce), zaś najniższym pod względem czasu i kosztów przyłączenia do sieci energetycznej (137. miejsce), procedur zakładania firmy (116. miejsce) oraz systemu podatkowego (113. miejsce).

Nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw

Wartość nakładów na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw przemysłowych wzrosła w latach 2005-2011 z ponad 14 mld zł do 20,8 mld zł. Najwyższy poziom nakładów odnotowano w 2008 r., po czym w 2009 r. nastąpił jego spadek o 8,23%. Za wzrost nakładów w największym stopniu odpowiadają firmy duże, przede wszystkim zatrudniające powyżej 500 osób (65% ogółu nakładów w 2010 r.). Nakłady na działalność innowacyjną w sektorze usług w latach 2006-2011 wzrastały słabiej niż w sektorze przemysłowym i w 2011 r. wyniosły prawie 11 mld zł. Najwięcej nakładów ponosiły firmy duże (74,6% ogółu nakładów w 2010 r.).

Od roku 2006 odsetek firm wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe systematycznie maleje. W latach 2009-2011 było to 16,1% firm w przemyśle oraz 11,6% podmiotów w sektorze usług. Częściej wprowadzanym rodzajem innowacji są innowacje procesowe. Najmniej firm zdecydowało się wdrożyć oba rodzaje innowacji.

Podobnie jak w przypadku innych wskaźników dotyczących innowacyjności, najmniejszy odsetek firm, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe, charakteryzuje grupę podmiotów małych. W latach 2009-2011 było to 8,9% przedsiębiorstw w sektorze przemysłowym oraz 9,1% tych z sektora usług. Jednocześnie odsetek dużych firm innowacyjnych wynosi 57,8% w przemyśle oraz 44% w usługach. Dostrzegalna jest prawidłowość: im mniejsza firma, tym rzadziej prowadzi działalność innowacyjną.

Efektywność działalności innowacyjnej w przedsiębiorstwach mierzy m.in. struktura sprzedaży produktów nowych i istotnie ulepszonych. Dlatego też za niekorzystne należy uznać informacje nt. spadku udziału przychodów ze sprzedaży innowacyjnych produktów wprowadzonych na rynek w przychodach ze sprzedaży ogółem: w przedsiębiorstwach przemysłowych spadek ten w latach 2008-2012 wyniósł 3,1 pp. (12,3% w 2008 r. wobec 9,2% w 2012 r.), zaś w przedsiębiorstwach z sektora usług 2,8 pp. (5,9% w 2008 r. wobec 3,1% w 2012 r.).

2011 rok był kolejnym z rzędu, w którym nie nastąpiły istotne zmiany w strukturze przychodów netto ze sprzedaży produktów przedsiębiorstw według poziomów techniki. Dalej dominującymi w sprzedaży produktów były przedsiębiorstwa średnio-niskiej i niskiej techniki. W 2011 r. udział sektorów przetwórstwa przemysłowego wysokiej techniki wyniósł 5,4%, średnio-wysokiej techniki 27,5%, średnio-niskiej techniki 35,8%, a niskiej techniki wynosił 31,3%.

Istotny jest nie tylko wolumen nakładów na innowacyjność, ale także ich wewnętrzna struktura. Struktura wydatków polskich przedsiębiorstw na innowacje różni się od tej w państwach sąsiadujących i w UE-15. Absorpcja technologii zazwyczaj wypiera innowacyjną działalność badawczą i rozwojową. Międzynarodowe porównania pokazują, że w Polsce rozwój technologii i innowacji ma głównie charakter imitacyjny i polega w większości na przyjmowaniu rozwiązań już stosowanych na świecie.

W 2011 r. zarówno przedsiębiorstwa przemysłowe, jak i te z sektora usług, większość środków przeznaczyły na nabycie maszyn i urządzeń technicznych, środków transportowych, narzędzi, przyrządów i wyposażenia (59,1% ogółu nakładów przedsiębiorstw przemysłowych, 36,7% nakładów firm usługowych). W przypadku prac B+R udział ten był zdecydowanie niższy i wynosił 13,3% ogółu nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych oraz 13,6% w przypadku sektora usług.

Szczególnie odległe miejsce w porównaniach międzynarodowych Polska zajmuje w zakresie wykorzystania eko-innowacji. W rankingu Eco-Innovation Scoreboard w 2012 r. Polska zajmowała przedostatnie miejsce w UE-27, wyprzedzając jedynie Litwę.

Mimo że poziom wydatków prywatnych na B+R jest znacznie niższy od średniej unijnej, to nakłady na działalność innowacyjną inne niż na B+R kształtują się na wysokim poziomie. To sytuacja charakterystyczna dla krajów o niższym stopniu zaawansowania technologicznego.

Nakłady na badania i rozwój

Nakłady na badania i rozwój (GERD) w Polsce wzrosły w latach 2007-2012 z 6,673 mld zł do 14,353 mld zł, zaś wskaźnik GERD w relacji do PKB w tym samym okresie zwiększył się z 0,57% do 0,90%. W latach 2007-2012 dystans między Polską a średnią dla Unii Europejskiej ulegał stopniowemu zmniejszeniu z ok. 70% do 56%, ale wartość wskaźnika GERD do PKB jest nadal niższa niż średnia dla państw UE (2,06% w 2012 roku).

Wzrost nakładów na badania i rozwój w Polsce wiązał się w dużej mierze ze wzrostem nakładów publicznych przeznaczanych na ten cel. Na tle innych państw członkowskich UE Polska nadal charakteryzuje się odmienną strukturą nakładów na B+R, zwłaszcza niskim udziałem nakładów prywatnych na B+R.

Siłą innowacyjnych gospodarek światowych jest wysoka aktywność sektora przedsiębiorstw w prowadzeniu prac badawczo-rozwojowych oraz współpraca sektora nauki z sektorem gospodarki. W Polsce przedsiębiorstwa bardzo rzadko podejmują się prowadzenia prac B+R, o czym może świadczyć wartość wskaźnika BERD w stosunku do PKB, która, mimo wzrostu z poziomu 0,17% PKB w 2007 r. do 0,33% PKB w 2012 r., nadal utrzymuje się na niskim poziomie. Należy jednocześnie zauważyć, iż w okresie 2007-2012 nakłady przedsiębiorstw na badania i rozwój w ujęciu nominalnym zwiększyły się o 138%.

Zgodnie z Innovation Union Scoreboard wydatki polskich przedsiębiorstw na B+R stanowią zaledwie 25% średniej dla UE. Dla porównania w Danii poziom ten wynosi 150%, w Szwecji – 178%, a w bliższej Polsce Republice Czeskiej – 78%. Zbliżony do Polski poziom wskaźnika odnotowuje się na Słowacji i w Chorwacji.

W 2012 r. nakłady finansowane ze środków rządowych stanowiły 51,3% nakładów na B+R, podczas gdy nakłady finansowane ze środków przedsiębiorstw wynosiły 32,3% (pozostała część przypada na środki pochodzące od szkół wyższych, prywatnych instytucji niekomercyjnych oraz środki pochodzące z zagranicy). Na tle innych europejskich państw wskaźnik ten wypada bardzo niekorzystnie – średnio w UE udział środków przedsiębiorstw w nakładach na B+R wynosi 54,9%. Należy jednocześnie zaznaczyć, iż od 2010 r. udział środków sektora rządowego w nakładach na B+R zmniejszył się o 9,6 pp., zaś udział środków przedsiębiorstw wzrósł o 8 pp.

Dane obrazujące nakłady wewnętrzne na B+R według klas wielkości przedsiębiorstwa dowodzą, że działalność badawczo-rozwojową chętniej podejmują większe podmioty. W 2010 r. mikroprzedsiębiorstwa generowały jedynie 3,1% ogólnej wartości nakładów wewnętrznych na prace B+R w przedsiębiorstwach, podczas gdy dla firm, w których liczba pracujących przewyższała 499 osób, udział ten wynosił 56,5%.

Zarówno w Polsce jak i w innych krajach europejskich głównymi barierami w prowadzeniu prac B+R przez przedsiębiorstwa są: duże ryzyko i niepewność wyników badań oraz ich wysokie koszty. Ponadto duży wpływ na aktywność badawczo-rozwojową firm mają czynniki wewnętrzne, takie jak niska skłonność do ponoszenia ryzyka i niedobór środków finansowych. Istotny jest także dostęp do odpowiednio wykształconych kadr, infrastruktury oraz ogólna świadomość przedsiębiorców w zakresie znaczenia B+R dla osiągnięcia przewag konkurencyjnych.

Alternatywę dla wewnętrznych prac B+R stanowi nabycie wyników prac od podmiotów zewnętrznych. Z danych GUS wynika, że polskie przedsiębiorstwa rzadko podejmują tego typu działania. W 2010 r. na

zakup prac od innych jednostek z terenu Polski zdecydowało się 464 przedsiębiorstw, niemal 3 razy mniej firm nabyło prace od podmiotów pochodzących z krajów UE, a z oferty jednostek spoza Unii skorzystała niewielka grupa firm. Jeszcze rzadziej polskie przedsiębiorstwa występowały w roli dostawców prac B+R – w 2010 r. było to zaledwie ok. 100 firm, z których większość znalazło klientów na terenie naszego kraju.

W 2011 roku, 36,4% nakładów bieżących na badania naukowe i prace rozwojowe kierowane było na badania podstawowe, 24% na badania stosowane i 39,6% na prace rozwojowe, a dla porównania w Wielkiej Brytanii było to odpowiednio: 15%, 48% i 37%. W ostatnich latach notowany jest nieznaczny wzrost udziału nakładów na badania stosowane i prace rozwojowe w stosunku do badań podstawowych, jednakże w dalszym ciągu struktura ta jest znacząco różna od typowej dla najbardziej innowacyjnych gospodarek.

Zmiany w tym zakresie obrazuje wielkość budżetu krajowego dystrybuowana przez Narodowe Centrum Nauki (NCN) i Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR). W latach 2011-2013 budżet NCBiR (badania stosowane) to odpowiednio: 1,1 mld zł, 1,5 mld zł i 1,7 mld zł, zaś budżet NCN (badania podstawowe) to: 0,5 mld zł, 0,9 mld zł i 0,9 mld zł. W latach 2010-2012 widoczny jest znaczny wzrost wydatków deklarowanych przez przedsiębiorców w ramach programów NCBiR z 258 mln zł w 2010 roku do 363 mln zł w roku 2011 i 1,2 mld zł w 2012 roku. W latach 2013-2016 wydatki te są deklarowane na poziomie 4,8 mld zł.

Osiągnięcie w 2020 r. nakładów na badania i rozwój na poziomie 1,7% PKB wymagać będzie dalszego zwiększania nakładów publicznych na badania i rozwój, w tym środków pochodzących z funduszy strukturalnych, a także znacznego zwiększenia nakładów na B+R sektora prywatnego.

Zasoby kadrowe sektora B+R

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. liczba jednostek naukowych działających w Polsce wynosiła 1632. Wielkość zatrudnienia w działalności B+R ma niewątpliwie wpływ na potencjał naukowo-badawczy kraju. W Polsce pracownicy naukowcy stanowią relatywnie dużą grupę zawodową: w 2012 roku zatrudnienie pracowników naukowo-badawczych wyniosło 67 tys. osób (w ekwiwalencie pełnego czasu pracy - EPC). W 2012 roku pod względem personelu B+R Polska zajmowała 7. miejsce wśród państw UE, zaś pod względem liczby pracowników naukowo-badawczych 6. miejsce wśród państw UE. Pod względem natężenia zatrudnienia, w 2012 r. na 1000 aktywnych zawodowo osób przypadało 5,2 zatrudnionych (EPC) w działalności B+R (UE28 – 10,9) oraz 3,9 pracowników naukowo-badawczych (UE28 – 6,8).

Na uwagę zasługuje fakt, iż na jedną jednostkę B+R w sektorze przedsiębiorstw przypada średnio 15 etatów w ekwiwalencie czasu pracy (EPC), podczas gdy w sektorze rządowym i szkolnictwa wyższego (łącznie) – 139 etatów. Blisko 80% zatrudnionych pracowało w działalności badawczo-rozwojowej w szkołach wyższych, instytutach naukowych PAN i instytutach badawczych.

Pozytywnie na sytuację sektora nauki w Polsce wpływa liczba studentów oraz struktura wybieranych kierunków studiów. Współczynnik skolaryzacji netto na poziomie wyższym zwiększył się z 30,6% w 2000/2001 r. do 40,6% w 2011/2012 r. W 2010 r. liczba studentów przewyższała 1,8 mln, przy czym ponad 23% ogólnej liczby studentów stanowiły osoby studiujące w ramach następujących grup nauk: biologicznych, fizycznych, matematycznych i statystycznych, informatycznych, inżynierijno-technicznych, produkcji i przetwórstwa, architektury i budownictwa .

Pośrednim efektem wzrostu liczby studentów i absolwentów studiów wyższych w Polsce jest wzrost liczby zatrudnionych w działalności B+R, co jest bardzo wyraźnie widoczne zwłaszcza w ostatnich latach. W okresie 2009-2012 liczba zatrudnionych przy działalności badawczo-rozwojowej wzrosła o prawie 23% (EPC).

W 2011 r. ponad połowa (52,2%) wszystkich osób zatrudnionych przy pracach badawczych i rozwojowych posiada co najmniej stopień naukowy doktora.

Niskie nakłady polskich przedsiębiorstw na B+R przekładają się na wskaźnik zatrudnienia personelu B+R w firmach. W 2012 r. odpowiadały one za 28,3% ogółu zatrudnionych w działalności badawczo-rozwojowej. Dla sektora rządowego udział ten wynosił 24,0%, a 47,3% kadr B+R (EPC) pracowało w szkolnictwie wyższym. W skali unijnej proporcje te kształtują się zupełnie inaczej. Najwięcej personelu B+R (EPC) przypada na sektor przedsiębiorstw – 52,6% oraz sektor szkolnictwa wyższego – 32,7%, a sektor rządowy odpowiada za 13,6% zatrudnienia w B+R.

Aktywność w międzynarodowych programach badawczych

O sile sektora naukowo – badawczego decydują m.in. wyniki uzyskane w ramach badań naukowych realizowanych we współpracy z zagranicznymi jednostkami naukowymi.

Krajowe jednostki naukowe w dość małym stopniu korzystają z możliwości udziału w Programach Ramowych finansowanych przez Unię Europejską. Pod względem liczby zespołów zaangażowanych w realizację projektów w 7. Programie Ramowym Polska zajmuje pozycję w połowie rankingu (wg danych z końca 2012 r., uwzględniających 355 konkursów). W odniesieniu jednak do potencjału kadrowego sektora nauki, liczba wniosków lub beneficjentów 7. Programu Ramowego w podziale na 1000 badaczy dla danego kraju (FTE, dane za 2010 r.) należy do jednych z najniższych wśród państw Unii Europejskiej.

Również niewiele polskich jednostek koordynuje międzynarodowe projekty badawcze w 7. Programie Ramowym. Biorąc pod uwagę liczbę koordynacji na 1 000 pracowników B+R Polska zajmuje 23. pozycję wśród krajów UE (2,7 koordynacji w porównaniu do 8,8 średniej europejskiej).

Z analizy danych Komisji Europejskiej dotyczących realizacji 7. PR wynika, iż w Polsce przedsiębiorstwa stanowią trzecią pod względem liczebności grupę beneficjentów tego programu. Aktywność uczelni wyższych i instytutów badawczych w tym zakresie była wyższa. Wskaźnik sukcesu (aplikacje, które uzyskały dofinansowanie) w przypadku przedsiębiorstw wynosił 17%. Najwyższy (25%) współczynnik sukcesu charakteryzuje ośrodki badawcze.

Współpraca w zakresie działalności badawczo-rozwojowej

Jak pokazują badania, bardzo często wewnętrzne zasoby danej firmy są niewystarczające do samodzielnej realizacji projektu innowacyjnego. Konieczne staje się wówczas wykorzystanie zewnętrznych źródeł innowacji poprzez zakup technologii lub realizację projektów we współpracy z innymi podmiotami (przedsiębiorstwami lub jednostkami naukowymi). Współpraca może być także sposobem na obniżenie kosztów i ryzyka działalności innowacyjnej lub badawczo-rozwojowej.

Poziom współpracy przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi w Polsce jest niezadowalający. Niska skłonność do kooperacji charakteryzuje zarówno przedsiębiorstwa, jak i sektor nauki, zaś ich przyczyn należy szukać m.in. w dotychczasowym rozwoju innowacyjnej przedsiębiorczości głównie poprzez zakupy licencji na nowe technologie, a także w niskim poziomie kapitału społecznego w Polsce.

Polskie przedsiębiorstwa charakteryzuje niska skłonność do pozyskiwania zewnętrznych źródeł innowacji. W latach 2008-2010 73,5% przedsiębiorstw przemysłowych, które wprowadziły innowacje produktowe, opracowało je samodzielnie. Przedsiębiorstwa z sektora usług rzadziej niż przedsiębiorstwa przemysłowe, samodzielnie opracowują innowacje produktowe (56,1%). Współpracę przy opracowywaniu innowacji z innymi przedsiębiorstwami lub krajowymi instytucjami naukowymi deklaruje ok. 20% firm, zarówno przemysłowych, jak i usługowych.

W latach 2009-2011 zaledwie 5,5% przedsiębiorstw przemysłowych oraz 3,5% przedsiębiorstw z sektora usług podejmowało współpracę w zakresie działalności innowacyjnej (stanowi to odpowiednio 32,6% i 28,1% przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie). Wśród przedsiębiorstw, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej, dominowały podmioty duże (57,7% firm z sektora przemysłowego i 53,6%

podmiotów z sektora usług). Zdecydowanie rzadziej współpracę podejmowały firmy średnie (odpowiednio 32,1% i 26,1%) i firmy małe (odpowiednio 22,1% i 25,2%).

Najlepiej ocenianym partnerem we współpracy w zakresie działalności innowacyjnej w latach 2009-2011 byli dostawcy wyposażenia, materiałów, komponentów i oprogramowania (jako najbardziej korzystną dla działalności innowacyjnej współpracę z nimi oceniło 24,6% firm przemysłowych, 35,9% podmiotów z sektora usług). Drugi najlepiej oceniany rodzaj partnerów stanowiły przedsiębiorstwa tej samej grupy (23,6% firm w przemyśle, 24,3% w usługach). Na trzecim miejscu znalazły się instytuty badawcze (odpowiednio 14,6% i 2,9%). Kolejne miejsca zajęły takie grupy podmiotów jak: klienci, szkoły wyższe, firmy konsultingowe, laboratoria komercyjne i prywatne instytucje B+R, podmioty prowadzące konkurencyjną działalność. Współpracę z publicznymi instytucjami badawczymi z zagranicy najwyżej oceniło jedynie ok. 0,5% przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie.

Odsetek firm współpracujących z jednostkami naukowymi rośnie znacząco wraz z wielkością firmy (z 11,7% w przypadku małych firm, do 62,8% w przypadku firm dużych).

Dane Eurostat wskazują, że współpraca dużych firm innowacyjnych z jednostkami naukowymi w Polsce kształtuje się na niższym poziomie niż w innych krajach europejskich. W 2010 r. tylko 25% takich firm współpracowało z uczelnią, a 17% z instytutami badawczymi. Dla przykładu doświadczenie we współpracy ze szkołami wyższymi deklarowało 33% dużych przedsiębiorstw w Republice Czeskiej, 37% w Portugalii, a w Finlandii – aż 68%. W przypadku współpracy z instytutami badawczymi, w wielu krajach utrzymuje się ona na równie niskim poziomie co w Polsce (Republika Czeska - 13%, Portugalia - 19%), a wzorem jest Finlandia ze wskaźnikiem na poziomie 60%.

Do czynników, które wpływają na niedostateczną współpracę przedsiębiorców z sektorem nauki należą po stronie przedsiębiorstw: niska aktywność innowacyjna przedsiębiorstw, ograniczone zasoby kapitałowe MSP, polityka dużych firm z udziałem kapitału zagranicznego preferujących współpracę z zagranicznymi partnerami, słabo rozwinięty rynek funduszy venture capital oraz brak zaufania do partnera naukowego i brak skłonności do współpracy.

Natomiast po stronie nauki czynnikami wpływającymi na niedostateczną współpracę z przedsiębiorcami należą: niedopasowanie oferty jednostek naukowych do potrzeb przedsiębiorców, niedostateczna aktywność informacyjno-promocyjna jednostek naukowych, wysoki koszt usług (w szczególności świadczonych przez uczelnie), niska efektywność ośrodków transferu technologii (np. centrów transferu technologii, spółek celowych), zbyt duże przeszkody biurokratyczne na uczelniach, brak podejścia rynkowego ze strony jednostek naukowych do wytworzonej w nich wiedzy oraz niskie zaufanie przedsiębiorców co do jakości i terminowości usług świadczonych przez jednostki naukowe.

Jedną z możliwych form wzmocnienia partnerstwa między środowiskiem naukowym a biznesem są klastry. Według szacunków PARP w latach 1997-2012 w Polsce powstało około 250 inicjatyw klastrowych. W latach 2009-2011 udział przedsiębiorstw współpracujących w klastrach w ogólnej liczbie podmiotów współpracujących w zakresie działalności innowacyjnej wynosił 15,1% wśród przedsiębiorstw sektora usług oraz 12,8% wśród przedsiębiorstw przemysłowych. Istotną kwestię stanowi jakość powiązań między członkami klastrów oraz intensywność ich współpracy. Według benchmarkingu klastrów 51% badanych inicjatyw powstało oddolnie, tzn. były tworzone samoistnie na podstawie aktywności firm lub osób fizycznych. Natomiast 17% klastrów powstało w wyniku inicjatywy odgórnej, co jest zjawiskiem charakterystycznym dla ośrodków, w którym podmiotem inicjującym powstanie klastra były jednostki spoza sektora przedsiębiorstw. Ponad 70% przedsiębiorstw skupionych w klastrach stanowią mikro i małe firmy. Średnie przedsiębiorstwa stanowią 21%, a duże 8% ogółu przedsiębiorstw funkcjonujących w klastrach. Z badań wynika, że klastry są w większości bardzo silnie powiązane z branżą dominującą w danym regionie – wspierają specjalizacje regionalne, co pozytywnie wpływa na potencjał klastra oraz zasoby naturalne i tradycje gospodarcze lokalnego środowiska.

Na niskim poziomie pozostaje współpraca klastrów w ramach systemów innowacji. Większość podmiotów w klastrach nie ponosi dużych nakładów na działalność innowacyjną (w 2012 r. innowacje objęte ochroną prawną wprowadzono w 15 klastrach), jednakże coraz więcej klastrów zwraca uwagę na ten rodzaj działalności. Wydatki na B+R kształtują się również na niskim poziomie. Według autorów benchmarkingu klastrów przyczyną niskiej innowacyjności klastrów jest niska konkurencyjność polskich produktów na rynkach zagranicznych oraz słabość finansowa producentów, a w związku z tym brak środków na podejmowanie działań skierowanych na rozwój innowacji. Kolejną przyczyną jest niska świadomość przedsiębiorców co do powiązania konkurencyjności z innowacyjnością. Słabe wsparcie szkoleniowo-doradcze dla klastra oraz niewielki udział członków klastra w szkoleniach wpływa na niski poziom kultury innowacji.

Finansowanie działalności innowacyjnej

Nadal głównym źródłem finansowania działalności innowacyjnej są środki własne przedsiębiorstw. W 2011 r. 73,4% nakładów przedsiębiorstw przemysłowych i 83,0% nakładów przedsiębiorstw usługowych było finansowane w ten sposób. Innowacyjne przedsiębiorstwa, w szczególności mikro i małe, będące na wczesnym etapie rozwoju i nieposiadające bogatej historii kredytowej, czy też odpowiednich zabezpieczeń, mają ograniczony dostęp do kapitału na inwestycje. Niedostateczna jest również wiedza przedsiębiorstw nt. możliwości finansowania działań innowacyjnych w przedsiębiorstwie. Alternatywnym dla sektora bankowego źródłem finansowania projektów B+R+I są fundusze kapitałowe, w tym fundusze typu venture capital. Jak wskazują liczne publikacje, polski rynek komercyjnych źródeł finansowania innowacji znajduje się dopiero w fazie rozwoju.

W latach 2009-2010 poziom inwestycji na rynku funduszy kapitałowych (PE/VC) w Polsce wzrósł ponad 250% i wyniósł 657 mln EUR (dane EVCA), co odpowiadało 0,192% PKB i stanowiło połowę wartości funduszy PE/VC lokowanych w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. W 2011 r. poziom inwestycji osiągnął 689 mln euro, tj. 0,18% PKB. Najwięcej środków trafiło do sektora dóbr i usług konsumpcyjnych oraz komunikacji. Zainteresowanie funduszy inwestycjami w branży high-tech jest niewielkie.

W rankingu Global Innovation Index pod względem udziału wartości inwestycji funduszy venture capital w PKB Polska w 2012 r. zajmowała odległe 44. miejsce. W opartym na tym podobnych wskaźnikach rankingu IUS dla roku 2013, w gronie 22 państw Polska uplasowała się na 12. miejscu z wynikiem prawie o połowę gorszym od średniej unijnej, wynoszącym 0,051, doświadczyła jednak drugiego w kolejności po Węgrzech największego wzrostu wartości tego wskaźnika w stosunku do roku poprzedniego.

Niedostatecznie wykorzystywanym źródłem finansowania działalności B+R jest instytucja tzw. aniołów biznesu. Obecnie w Polsce funkcjonuje 10 sieci aniołów biznesu zrzeszających od 16 do 164 inwestorów. Zdaniem niektórych autorów ograniczony rozwój tego instrumentu w ostatnich latach może wynikać z dostępności środków publicznych na B+R. Większy wybór źródeł kapitału powoduje, iż przedsiębiorcy stają się bardziej asekuracyjni w kwestii wyboru instytucji oraz osób, z którymi podejmują współpracę.

Ochrona własności przemysłowej

W 2010 r. liczba zgłoszeń do Europejskiego Urzędu Patentowego w przeliczeniu na milion mieszkańców wynosiła w Polsce nieco ponad 8, podczas gdy średnia dla Unii Europejskiej była prawie 14-krotnie wyższa i wynosiła 109. Niski poziom aktywności w zakresie ochrony własności przemysłowej w Polsce potwierdzają także wartości innych wskaźników, takich jak liczba złożonych wniosków patentowych (9% średniej UE) oraz dochody uzyskiwane z zagranicy z tytułu licencji i patentów (12%).

Pozytywną tendencją jest wzrost liczby zgłoszeń patentowych do EPO w latach 2011-2012 z 400 do 532 (wzrost o 32,9%), a także rosnąca liczba zgłoszeń do Urzędu Patentowanego RP. W 2011 r. zgłoszono 3 878 wynalazki oraz udzielono 1 989 patentów (w 2010 roku odpowiednio: 3203 i 1385).

Prawie połowa zgłoszeń patentowych pochodziła z jednostek sfery B+R: instytutów badawczych, szkół wyższych i jednostek PAN. Drugą grupę, pod względem krajowych zgłoszeń, stanowiły osoby fizyczne, które odpowiadały za 28,6% aplikacji patentowych. Najmniej aktywną grupą okazały się podmioty gospodarcze, które złożyły 22,2% wniosków patentowych.

Przedsiębiorcy chętniej ubiegali się o ochronę wzorów użytkowych – w tej kategorii odpowiadają za 44,6% ogółu zgłoszeń. W latach 2008-2010 przedsiębiorstwa najczęściej zgłaszały do ochrony znaki towarowe (3,5% firm przemysłowych, 5,3% podmiotów z sektora usług), a znacznie rzadziej wzory przemysłowe, wynalazki i wzory użytkowe. Większość zgłoszonych wynalazków (65,2% w przypadku przedsiębiorstw przemysłowych oraz 72,0% w sektorze usług) była wynikiem wewnętrznych prac B+R.

W ostatnich latach prowadzone są także liczne działania mające na celu wzrost świadomości różnych środowisk, w tym naukowych, w zakresie rozwoju kultury innowacyjności w Polsce np. Program Top 500 Innovators, Kreator Innowacyjności i Patent Plus, kierunki i specjalizacje studiów kształcące menadżerów/brokerów innowacyjności, jak również w zakresie korzyści związanych z ochroną własności intelektualnej np. obowiązkowe zajęcia dla studentów dotyczące ochrony własności intelektualnej.

Warto dodać, iż korelacja między liczbą patentów a nakładami na badania w sektorze przedsiębiorstw (BERD) jest silniejsza, niż korelacja między liczbą patentów a nakładami na badania ogółem (GERD). Motywacja i popyt przedsiębiorstw ma zatem istotny wpływ na wykorzystanie osiągnięć nauki dla rozwoju gospodarczego.

Internacjonalizacja działalności przedsiębiorstw

Według OECD wartość polskiego handlu zagranicznego per capita w 2009 r. wyniosła 8,9 tys. EUR, co plasuje Polskę na stosunkowo odległym 31. miejscu wśród krajów OECD. Z kolei relacja eksportu do PKB Polski (41,6%) była na średnim poziomie na tle krajów OECD – zbliżonym do Norwegii (41,5%) i Niemiec (46,1%), dużo niższym niż na Węgrzech (86,5%) i Słowacji (80,9%) oraz wyraźnie wyższym niż w Hiszpanii (26,3%) i Francji (25,5%).

W ostatniej dekadzie relacja obrotów w handlu zagranicznym do PKB uległa znaczącej poprawie. W latach 2001–2011 średnioroczne tempo wzrostu obrotów towarowych w eksporcie i imporcie, zarówno w wymiarze ilościowym jak i wartościowym, znacznie wyprzedzało relatywnie wysokie średnie tempo wzrostu PKB w tym okresie. Według Eurostatu Polska charakteryzuje się czwartą najwyższą dynamiką wzrostu eksportu w latach 2002–2010 w całej UE (294,8%), ustępując jedynie Litwie, Łotwie i Słowacji.

Dane Eurostatu wskazują, iż działalność polskich przedsiębiorstw jest niedostatecznie umiędzynarodowiona. Zaledwie 3,4% firm sprzedaje produkty i usługi na rynki UE, a 1,7% do innych krajów świata. Wynik ten plasuje Polskę odpowiednio na 5. i 3. pozycji od końca wśród badanych 21 krajów UE. W przypadku MSP odsetek ten jest jeszcze mniejszy – 3,3% tych podmiotów eksportuje na rynki UE, a 0,9% poza Unię. Jest to jeden z najslabszych wyników w Europie. Najlepsze wyniki w Polsce na tle krajów UE osiągają małe firmy – aż 35,6% tych podmiotów eksportuje na rynki UE (2. pozycja na 18 krajów UE), a 16,4% poza UE (5. pozycja).

Polskie przedsiębiorstwa eksportują relatywnie dużo w stosunku do skali działalności, jaką prowadzą. W 2010 r. udział obrotów z eksportu w łącznych obrotach ogółu przedsiębiorstw w Polsce (15,5%) był nieco większy niż średnio w 21 krajach UE (14,9%). Przeciętne obroty handlowe z UE przypadające na polskiego eksportera (1,8 mln EUR) są niewiele niższe niż średnia dla 24 krajów europejskich (2 mln EUR). Wyraźniej słabiej wypadają firmy eksportujące poza UE (0,3 mln EUR dla Polski, przy średniej dla krajów Unii na poziomie 1,8 mln EUR). Eksportują głównie duże firmy – udział polskich MSP w eksporcie w 2010 r. wyniósł zaledwie 28,7%, wobec średniej dla 18 krajów UE kształtującej się na poziomie 39,7%.

Za pozytywne należy uznać sygnały w zakresie eksportu przedsiębiorstw wysokiej techniki. Pomędzy 2007 a 2012 r. udział eksportu produktów wysokiej techniki w eksporcie ogółem niemal podwoił się (z poziomu 3,0% do 5,9%). W tym samym okresie udział produktów wysokiej techniki w imporcie wzrósł nieznacznie: z 9,3% do 10,5%. Eksport wyrobów high-tech w cenach bieżących wzrósł w latach 2007-2012 wzrósł blisko trzykrotnie (z 3,1 mld EUR do 8,4 mld EUR), import natomiast wzrósł z 11,2 mld EUR do 16,0 mld EUR. Udział eksportu produktów wysokiej techniki w Polsce jest jednak nadal znacznie niższy od średniej dla UE, wynoszącej 15,6%.

Miernikiem międzynarodowej otwartości gospodarki może być także wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ). Od kilku lat obserwowany jest wzrost wartości polskich inwestycji bezpośrednich za granicą. W 2011 r. odpływ kapitału netto z tytułu tych inwestycji wyniósł 5,1 mld euro EUR (o 312 mln EUR mniej niż w 2010 r., wobec 3,3 mld EUR w 2009 r. oraz 3,1 mld EUR w 2008 r.). Rosnąca ekspansja kapitałowa przedsiębiorstw poza granicami kraju świadczy o zmianie międzynarodowej pozycji inwestycyjnej Polski, która z odbiorcy BIZ stopniowo staje się także ich źródłem.

Institucje otoczenia biznesu

Według raportu PARP przygotowanego przez ekspertów Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce (SOOIPP) w 2012 r. w Polsce funkcjonowało 821 ośrodków innowacji i przedsiębiorczości. Na tę liczbę składało się: 40 parków technologicznych i 14 inicjatyw parkowych, 29 inkubatorów technologicznych, 73 akademickie inkubatory przedsiębiorczości, 58 inkubatorów przedsiębiorczości, 69 centrów transferu technologii, 10 sieci aniołów biznesu, 86 lokalnych i regionalnych funduszy pożyczkowych, 55 funduszy poręczeń kredytowych oraz 319 ośrodków szkoleniowo-doradczych.

Sektor instytucji otoczenia biznesu w ostatnich latach rozwijał się bardzo dynamicznie. W roku 2000 tworzyło go 266 podmiotów, a w roku 2012 - 821. Rosnąca liczna IOB powoduje zjawisko konkurencyjności w zabieganiu o współpracę z przedsiębiorstwami, dzięki czemu podnosi się jakość świadczonych przez nich usług.

Rozwój instytucji otoczenia biznesu jest stymulowany przez środki programów Unii Europejskiej (z lat 2004-2013), które zostały przeznaczone na tworzenie i rozwój IOB, a także na finansowanie ich działalności. Obecnie bardzo często usługi świadczone przedsiębiorcom przez instytucje otoczenia biznesu w Polsce są bezpłatne lub tylko częściowo odpłatne.

Sektor instytucji otoczenia biznesu oferuje proste usługi, zwłaszcza doradztwo na podstawowym poziomie (zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, możliwości ubiegania się o fundusze unijne) oraz proste usługi szkoleniowe. Zapotrzebowanie ze strony przedsiębiorców na proste usługi jest istotnym czynnikiem funkcjonowania tych instytucji, jednak z drugiej strony najbardziej innowacyjne przedsiębiorstwa często nie mogą znaleźć IOB zapewniających odpowiedni standard usług.

Analiza innowacyjności gospodarki oraz potencjału sektora B+R w kontekście uwarunkowań terytorialnych

Analiza innowacyjności polskich przedsiębiorstw w układzie regionalnym dowodzi, że liderem jest województwo mazowieckie, co w dużym stopniu wynika z roli Warszawy jako centrum życia gospodarczego, siedziby władz centralnych i najważniejszych instytucji w państwie. Także w innych regionach Polski istotny potencjał innowacyjności skoncentrowany jest w stolicach województw i ich obszarach funkcjonalnych.

W latach 2009-2011 najwyższy odsetek przedsiębiorstw przemysłowych aktywnych innowacyjnie posiadały województwa: podkarpackie (22,2%), opolskie (20,6%) i małopolskie (20,2%). Z kolei w sektorze usług pierwsze miejsca w rankingu zajęły województwa: pomorskie (15,3%), śląskie (15,1%), mazowieckie (14,4%). Te same regiony wiodą prym w zestawieniach dotyczących przedsiębiorstw innowacyjnych.

Biorąc pod uwagę nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych w 2011 r., najlepsze wyniki osiąga województwo śląskie (4 016,8 mln zł), które wyprzedziło województwo mazowieckie (3 920,4 mln zł) – dotychczasowego lidera zestawienia. Najgorsze wyniki zanotowano w województwie lubuskim (235,5 mln zł), warmińsko-mazurskim (268,2 mln zł) oraz podlaskim (311,2 mln zł). Różnice między wynikami regionów najlepszych i najslabszych pogłębiają się w przypadku firm usługowych. Tu liderem pozostaje Mazowsze z nakładami 8 612,0 mln zł, ponad 12-krotnie wyższymi od drugiego w kolejności wyniku należącego do województwa pomorskiego (682,8 mln zł). Z kolei nakłady przypadające na 1 przedsiębiorstwo przemysłowe są najwyższe w województwie łódzkim (8 681,3 tys. zł), mazowieckim (8 504,2 tys. zł) oraz śląskim (7 466,2 tys. zł). W grupie firm usługowych są to: mazowieckie (14 211,2 tys. zł), pomorskie (4 088,4 tys. zł.), dolnośląskie (2 847,2 tys. zł).

Najwyższe nakłady wewnętrzne na działalność B+R w sektorze przedsiębiorstw w 2010 r. poniosły jednostki z województwa mazowieckiego (39% ogółu nakładów krajowych), a kolejne wyniki należą do regionów: podkarpackiego (10,0%), śląskiego (9,0%), pomorskiego (8,5%), dolnośląskiego (7,9%). Najslabiej w tym zestawieniu wypadły województwa: opolskie (zaledwie 0,3%), podlaskie (0,6%), lubuskie (0,7%), warmińsko-mazurskie (0,9%).

Ekonomiczne aspekty działalności innowacyjnej obrazuje wskaźnik dotyczący udziału przychodów przedsiębiorstw ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem. W 2011 r. w sektorze przemysłu liderem w tym zakresie było województwo pomorskie (32,1%), a na dalszych miejscach uplasowały się: Wielkopolska (15,7%) oraz Podkarpacie (10,5%). Najslabsze wyniki osiągnęły województwa: łódzkie (4,3%), lubelskie (3,6%), lubuskie (3,5%). W sektorze usług prym wiodło województwo lubelskie (18,7%), a drugie w kolejności Mazowsze odnotowuje wynik niemal czterokrotnie niższy (4,5%).

Sektor B+R w Polsce charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem w układzie regionalnym. Jednostki naukowo-badawcze, mimo iż obecne we wszystkich województwach, skoncentrowane są jednak w największych metropoliach. Warszawa koncentruje ¼ liczby jednostek B+R, ¼ potencjału kadrowego nauki oraz prawie 40% nakładów na B+R. Pozostały potencjał i nakłady zlokalizowane są głównie w Krakowie, Wrocławiu, Poznaniu, Łodzi, Trójmieście, w Metropolii Górnośląskiej, oraz w mniejszym stopniu w innych miastach wojewódzkich, a także w wyspecjalizowanych ośrodkach, takich jak Puławy.

Największe zatrudnienie w działalności B+R mierzone w ekwiwalentach pełnego czasu pracy na 1 000 pracujących było w województwach: mazowieckim, małopolskim, pomorskim, dolnośląskim i wielkopolskim, czyli województwach, w których działają największe ośrodki akademickie oraz największa liczba instytutów badawczych i instytutów PAN. Najslabszą pozycję, pod względem liczby osób zatrudnionych w działalności B+R na 1000 pracujących, zajmują województwa: świętokrzyskie, lubuskie, opolskie oraz warmińsko-mazurskie. Należy zwrócić przy tym uwagę na fakt, iż spośród trzech kolejnych województw, dwa leżą w Polsce Wschodniej (lubelskie i podkarpackie). W sumie przedstawia to niekorzystny obraz tej części kraju – 4 województwa w Polsce Wschodniej zaliczają się bowiem do dwóch najgorzej uposażonych pod omawianym kątem grup. Niekorzystna sytuacja w tym zakresie występuje także w makroregionie Polski Zachodniej, gdzie trzy z pięciu województw tworzących ten obszar odnotowują najslabsze wartości w kraju (lubuskie, opolskie) lub wartości porównywalne do województw Polski Wschodniej (zachodniopomorskie).

W latach 2007-2013 zrealizowano szereg inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury sektora B+R. Wykaz tych inwestycji znajduje się na *Mapie inwestycji w infrastrukturę nauki i szkolnictwa wyższego*, która wykorzystywana jest m.in. do monitorowania realizowanych i planowanych inwestycji w zakresie infrastruktury B+R. Według stanu na dzień 31.07.2013 r. największą ogólną wartość inwestycji odnotowano w województwie mazowieckim (ponad 5 642 mln zł), a w dalszej kolejności uplasowały się województwa: małopolskie (ponad 3 851 mln zł), wielkopolskie (ponad 2 940 mln zł), dolnośląskie (ponad 2 603 mln zł) oraz lubelskie (ponad 2 017 mln zł).

Analiza SWOT obszaru B+R+I w Polsce

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost średniej wartości nakładów na innowacje ponoszonych przez przedsiębiorstwa; ▪ rosnące nakłady na B+R (GERD) w relacji do PKB; ▪ wzrost udziału nakładów przedsiębiorstw w nakładach ogółem na B+R; ▪ rosnąca liczba zatrudnionych w działalności badawczo-rozwojowej; ▪ wysoki potencjał zasobów ludzkich dla nauki i techniki, wynikający m.in. z wysokiego stopnia skolaryzacji oraz wysokiego udziału osób z tytułem doktora lub doktora habilitowanego w kadrach B+R; ▪ wzrost zasobów infrastruktury B+R, zarówno w przedsiębiorstwach, jak i jednostkach naukowych; ▪ wzrost potencjału dydaktycznego uczelni wyższych; ▪ stosunkowo duża liczba inicjatyw klastrowych; ▪ dynamiczny rozwój rynku funduszy kapitałowych; ▪ wzrastająca liczba polskich zgłoszeń patentowych do EPO i UP RP; ▪ wysoka dynamika wzrostu eksportu; ▪ rosnący udział eksportu produktów wysokiej techniki w eksporcie ogółem; ▪ wzrost wartości polskich inwestycji bezpośrednich za granicą; ▪ duża liczba instytucji otoczenia biznesu i ich różnicowanie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ malejący odsetek przedsiębiorstw wprowadzających innowacje produktowe lub procesowe; ▪ dominacja podmiotów dużych w strukturze przedsiębiorstw ponoszących nakłady na B+R oraz innowacje; ▪ dominacja innowacyjności o charakterze imitacyjnym w działalności przedsiębiorstw – niski udział nakładów na B+R w ogólnych wydatkach firm związanych z działalnością innowacyjną; ▪ niski stopień wykorzystania ekoinnowacji w działalności przedsiębiorstw ▪ niski poziom nakładów na B+R (GERD) w relacji do PKB, z dominującym udziałem wydatków publicznych w strukturze GERD; ▪ niski poziom zrozumienia wpływu działalności innowacyjnej na wzrost konkurencyjności wśród przedsiębiorców; ▪ niski udział sektora przedsiębiorstw w zatrudnieniu kadr B+R; ▪ niski udział polskich przedsiębiorstw i jednostek naukowych w międzynarodowych projektach badawczych; ▪ niedostateczny poziom współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a sektorem nauki w zakresie działalności innowacyjnej; ▪ niski poziom innowacyjności klastrów, ▪ koncentracja wsparcia oferowanego przez fundusze kapitałowe, zwłaszcza typu venture capital, na projektach o stosunkowo niskim poziomie ryzyka; ▪ niewystarczająca aktywność inwestorów prywatnych w finansowaniu działalności B+R przedsiębiorstw; ▪ niska aktywność przedsiębiorstw w zakresie ochrony własności przemysłowej; ▪ niezadowalający stopień umiędzynarodowienia

	<p>sektora MSP;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ uzależnienie działalności instytucji otoczenia biznesu od środków publicznych, w tym funduszy UE; ▪ koncentracja IOB na świadczeniu prostych usług, stosunkowo uboga oferta usług zaawansowanych i proinnowacyjnych; ▪ terytorialne zróżnicowanie potencjału publicznego sektora nauki i szkolnictwa wyższego oraz aktywności przedsiębiorstw w obszarze B+R+I, charakteryzujące się dominującą pozycją województwa mazowieckiego oraz niekorzystną sytuacją w niektórych regionach Polski Wschodniej i Zachodniej.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ uznanie zagadnień związanych z działalnością innowacyjną za priorytetowe w Strategii Europa 2020 oraz dokumentach strategicznych Polski; ▪ koncentracja tematyczna wsparcia w ramach funduszy Wspólnych Ram Strategicznych na lata 2014-2020 na przedsiębiorczości oraz B+R+I; ▪ prowadzenie polityki rozwoju zmierzającej do mocniejszego powiązania podmiotów w ramach modelu potrójnej helisy; ▪ wzrost zaangażowania przedsiębiorców w procesie określania kierunków polityki naukowej i gospodarczej państwa i regionów, związany m.in. z opracowaniem strategii inteligentnej specjalizacji; ▪ rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego; ▪ rosnąca rola innowacji nietechnologicznych w łańcuchu dostaw; ▪ rosnące znaczenie wzorców zrównoważonej konsumpcji i związany z tym wzrost popytu na innowacje; ▪ wzrost innowacyjności przedsiębiorstw związany z procesem transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ryzyko „pułapki średniego dochodu” jako konsekwencja utrzymującego się modelu imitacyjnej innowacyjności; ▪ procesy zmiany lokalizacji przemysłu o zasięgu międzynarodowym – wzrastająca atrakcyjność innych krajów dla BIZ; ▪ odpływ migracyjny wykwalifikowanych kadr spowodowany niedofinansowaniem sektora B+R oraz lepszymi perspektywami rozwoju kariery zawodowej poza Polską; ▪ spadek konkurencyjności polskiej gospodarki na skutek wysokich kosztów realizacji unijnej polityki w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych – możliwość wystąpienia zjawiska „ucieczki emisji”; ▪ utrzymujący się brak zachęt prawnych i podatkowych dla podejmowania działalności B+R w przedsiębiorstwach; ▪ niedostateczna absorpcja środków unijnych wspierających B+R+I wynikająca z pogarszającej się zdolności kredytowej potencjalnych beneficjentów wsparcia; ▪ odpływ funduszy kapitałowych z Polski w wyniku niekorzystnych dla tych podmiotów zmian prawnych; ▪ utrzymujący się niski stopień internacjonalizacji

<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa kompetencji zasobów ludzkich w wyniku jakościowego rozwoju edukacji na poziomie wyższym; ▪ wzrost alokacji na realizację międzynarodowych programów badawczych (np. Horyzont 2020); ▪ konkurencja między jednostkami naukowymi o środki publiczne służące finansowaniu ich działalności prowadząca do wzrostu jakości badań; ▪ konkurencja między instytucjami otoczenia biznesu prowadząca do podnoszenia jakości ich oferty; ▪ tworzenie polityki klastrowej na poziomie kraju i regionów. 	<p>gospodarki związanej z wysoką chłonnością rynku krajowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rosnąca konkurencja międzynarodowa w pozyskiwaniu środków w ramach międzynarodowych programów badawczych (np. Horyzont 2020); ▪ upadek wielu instytucji otoczenia biznesu wraz ze zmniejszeniem dostępu do środków unijnych; ▪ niskie zainteresowanie przedsiębiorstw korzystaniem z odpłatnych usług instytucji otoczenia biznesu; ▪ wybór zbyt wielu kierunków inteligentnej specjalizacji w kraju lub regionach.
--	--

WKŁAD W REALIZACJĘ STRATEGII EUROPA 2020 ORAZ W OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZO-SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

Inteligentny rozwój, rozumiany jako wzrost gospodarczy oparty na wiedzy i innowacji, jest jednym spośród trzech priorytetów strategii Europa 2020. Dokument ten wskazuje, że innowacyjność europejskiej gospodarki na tle innych krajów wysokorozwiniętych jest nadal niewystarczająca. Udział wydatków na działalność badawczo-rozwojową w PKB kształtuje się na poziomie ok. 2% w UE, podczas gdy w USA jest to blisko 3%, a w Korei Południowej ok. 3,7%. Różnice te wynikają przede wszystkim z poziomu inwestycji sektora prywatnego. Cel, jaki został postawiony przed Unią Europejską w zakresie rozwoju inteligentnego, to przeznaczenie 3% PKB na B+R w 2020 r. Do osiągnięcia tego celu powinien przyczynić się nie tylko wzrost nakładów na B+R, ale także zmiana struktury tych nakładów oraz poprawa warunków dla prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej przez sektor prywatny.

Wskazany w strategii Europa 2020 cel, dotyczący zwiększenia nakładów na B+R, został dostosowany do możliwości realizacyjnych poszczególnych państw członkowskich UE. Zobowiązanie dla Polski dotyczy przeznaczenia 1,7% PKB na B+R w 2020 r.

Wyzwania i cele rozwojowe Polski, w tym w zakresie zwiększania konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, zostały określone w krajowych dokumentach strategicznych oraz realizujących je programach.

Głównym celem rozwojowym Polski do roku 2020, określonym w Strategii Rozwoju Kraju 2020 (SRK), jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludzi. W SRK wskazano na potrzebę wsparcia innowacyjnych przedsiębiorstw, finansowania badań naukowych i prac rozwojowych oraz rozwoju instytucji otoczenia biznesu, czemu służyć będzie realizacja następujących celów szczegółowych strategii:

- II.2 Wzrost wydajności gospodarki
- II.3 Zwiększenie innowacyjności gospodarki.

Interwencja przewidziana do realizacji w ramach PO IR będzie prowadzona z uwzględnieniem uwarunkowań terytorialnych, które zostały w sposób szczegółowy przedstawione w Krajowej Strategii Rozwoju

Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR). Jest to kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu terytorialnym.

Jedną z 9 sektorowych strategii zintegrowanych, które na poziomie krajowym mają zapewnić realizację celów określonych w SRK, jest Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Dynamiczna Polska 2020 (SIEG). Głównym założeniem SIEG jest przygotowanie odpowiednich warunków funkcjonowania polskich przedsiębiorstw, sektora nauki oraz administracji, które pozwolą zwiększyć konkurencyjność i innowacyjność gospodarki. SIEG zakłada realizację następujących celów:

- dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki,
- stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy,
- wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców,
- wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

Zakłada się, że realizacja SIEG pozwoli na osiągnięcie w 2020 r. nakładów na B+R na poziomie 1,7% PKB, z czego prawie połowa ponoszona będzie przez przedsiębiorstwa. Strategia zakłada wprowadzenie zintegrowanej i kompleksowej polityki innowacyjnej, która będzie oddziaływać jednocześnie na różne aspekty tworzenia nowatorskich rozwiązań, m.in. w zakresie przedsiębiorczości, współpracy międzysektorowej, rozwoju bazy i kadry naukowej, transferu wiedzy czy zamówień publicznych i partnerstwa publiczno-prywatnego.

Dokumentem wykonawczym do SIEG jest Program Rozwoju Przedsiębiorstw (PRP). Program ten określa katalog narzędzi wsparcia przedsiębiorstw w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem ich innowacyjności. PRP będzie realizowany poprzez działania podejmowane przez administrację szczebla centralnego i jej jednostki podległe, a także przez samorządy regionalne i lokalne (w ramach ich kompetencji). Ostatecznym beneficjentem PRP będą przedsiębiorcy, korzystający z realizowanych przez administrację instrumentów wsparcia. Elementem PRP będzie dokument określający koncepcję inteligentnej specjalizacji na poziomie krajowym.

Wskazane w dokumentach krajowych cele rozwojowe i priorytety w zakresie podnoszenia konkurencyjności i innowacyjności gospodarki wpisują się w cele strategii Europa 2020 oraz są zgodne z rekomendacjami wynikającymi z innych dokumentów unijnych.

W Krajowym Programie Reform, który stanowi istotny element krajowego systemu dokumentów strategicznych, określony jest sposób realizacji działań wytyczonych w strategii Europa 2020 oraz krajowych dokumentach strategicznych. Co roku Komisja Europejska analizuje postęp w realizacji KPR i formułuje zalecenia dla poszczególnych państw członkowskich (tzw. *Country-Specific Recommendations - CSR*), które po przyjęciu przez Radę UE są podstawą do przygotowania aktualizacji KPR na następny rok.

W Zaleceniach Rady w sprawie krajowego programu reform Polski z 2013 r. wskazano, że innowacyjność polskich przedsiębiorstw ma w dużym stopniu charakter imitacyjny i oparta jest na absorpcji technologii, rozumianej jako inwestycje w środki trwałe, które wykorzystują już istniejące technologie. Nie ulega wątpliwości, iż tego rodzaju inwestycje stanowią skuteczny sposób na zapewnienie większej wydajności i konkurencyjności gospodarki. Niemniej jednak dalsze stymulowanie wzrostu gospodarczego w Polsce nie będzie możliwe bez zmiany podejścia do innowacyjności i przejścia od modelu opartego na absorpcji nowych rozwiązań do modelu, w którym przedsiębiorstwa współpracują z sektorem nauki w zakresie tworzenia innowacji. W związku z powyższym jednym z zaleceń Rady Unii Europejskiej dla Polski jest podjęcie działań *w celu stworzenia otoczenia biznesu sprzyjającego innowacjom poprzez skoordynowanie polityki w obszarach badań, innowacji i przemysłu, dalszy rozwój instrumentów odnawialnych i zachęt*

podatkowych, a także lepsze dostosowanie istniejących instrumentów do poszczególnych etapów cyklu innowacji.

Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej, wyrażonym w tzw. Position Paper (PP), stworzenie w Polsce otoczenia biznesu sprzyjającego innowacjom powinno być jednym z priorytetowych kierunków interwencji, finansowanych z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFSI) w perspektywie 2014-2020. Inwestycje należy koncentrować na budowie narzędzi umożliwiających ośrodkom badawczym współpracę z biznesem oraz stymulujących transfer wiedzy między sektorem publicznym i prywatnym. Wsparcie powinno obejmować cały cykl innowacji: od badań do komercjalizacji. Ponadto konieczne jest lepsze dostosowanie modelu finansowania projektów do poziomu ryzyka występującego na danym etapie opracowania innowacyjnego rozwiązania.

Dokumentem określającym strategię interwencji funduszy w ramach trzech polityk unijnych: Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa w Polsce w latach 2014-2020 jest Umowa Partnerstwa (UP). Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe i regionalne programy operacyjne.

Jednym z obszarów koncentracji interwencji EFSI w latach 2014-2020, wskazanym w UP, jest otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom. Kluczowym celem w tym obszarze jest poprawa jakości i wzmocnienie aplikacyjnego charakteru badań oraz wzrost ich wykorzystania na potrzeby rozwoju gospodarczego (cel tematyczny 1). Cel ten będzie realizowany przede wszystkim poprzez program dotyczący wsparcia innowacyjności, badań naukowych i ich powiązań ze sferą przedsiębiorstw pn. **Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, 2014-2020** (dalej: PO IR).

Podstawowe założenia realizacji Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, 2014-2020

Punktem wyjścia dla określenia zakresu interwencji PO IR są doświadczenia wynikające z realizacji Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 (PO IG). Najważniejsze rekomendacje z badań ewaluacyjnych PO IG zostały przedstawione w badaniu pt Metaewaluacja wyników badań ewaluacyjnych Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013. Celem tego badania było wypracowanie rekomendacji kluczowych na kolejną perspektywę finansową w zakresie wsparcia badań naukowych, rozwoju technologii, infrastruktury sfery B+R, IOB, innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw oraz społeczeństwa informacyjnego. Najważniejsze problemy zidentyfikowane w ww. badaniu dotyczyły:

- **zbyt dużego rozproszenia tematycznego wsparcia,**
- **dominującego znaczenia instrumentów dotacyjnych,**
- **trudności ze zdefiniowaniem, oceną i mierzaniem innowacyjności.**

Najważniejsze rekomendacje z badania dotyczą:

- propozycji przyjęcia modelu koncentracji wsparcia na dziedzinach inteligentnej specjalizacji lub promowania kierunków inteligentnej specjalizacji,
- zróżnicowania instrumentów wsparcia w zależności od rodzaju adresowanego problemu,
- uspołnienia podejścia do definiowania innowacyjności w przyszłym okresie programowania,
- stosowania mechanizmów wzmacniających wspólne zaangażowanie pomiotów z sektorów nauki i gospodarki,

- wzmocnienia procesu udzielania dofinansowania IOB w oparciu o weryfikację: możliwości funkcjonowania rynkowej instytucji poza wsparciem dotacyjnym, założeń strategicznych działania oraz zapewnienie skutecznych narzędzi monitorowania.

W perspektywie finansowej 2007-2013 podjęto szereg działań mających na celu pobudzenie innowacyjności przedsiębiorstw oraz podniesienie jakości sektora nauki w Polsce. Efekty tych działań nie są jeszcze widoczne, np. w PO IG do końca I półrocza 2013 r. zakończyła się realizacja blisko połowy projektów, jednak ich łączna wartość to niespełna 20% całości przyznanego dofinansowania. Oznacza to, że zakończyły się głównie projekty o niewielkiej wartości, natomiast zdecydowanie większy wpływ na innowacyjność polskiej gospodarki będą miały nadal trwające duże projekty inwestycyjne lub badawcze o kilkuletnim horyzoncie realizacji. Z tego powodu pełniejsza ocena efektów realizacji PO IG w zakresie zwiększenia innowacyjności gospodarki będzie możliwa najwcześniej po 2015 r.

W porównaniu do dotychczas oferowanego wsparcia w obszarze innowacyjności, w ramach PO IR planuje się położenie większego nacisku na współpracę sektorów biznesu i nauki. W związku z powyższym preferowane będą projekty B+R, charakteryzujące się wysokim potencjałem w zakresie komercjalizacji. W tym kontekście szczególnie istotne staje się stworzenie mechanizmów angażujących przedsiębiorstwa w prowadzenie prac B+R, samodzielnie lub wspólnie z jednostkami naukowymi i innymi przedsiębiorstwami.

W perspektywie finansowej na lata 2007-2013 skala finansowania infrastruktury sektora nauki, w tym szkół wyższych, była na tyle duża, że w kolejnych latach tego typu projekty nie powinny mieć priorytetowego znaczenia. Dlatego też w PO IR nacisk położony zostanie na wykorzystanie istniejących zasobów oraz konsolidację potencjału jednostek naukowych w ramach sieci powiązań i wspólnych projektów.

Istotna zmiana nastąpi także w zakresie finansowania wdrożeń nowych technologii. W ramach PO IG etap wdrożenia innowacyjnych rozwiązań wspierany był w formie dotacyjnej, podczas gdy w PO IR przewiduje się wykorzystanie instrumentów zwrotnych w finansowaniu tego typu projektów. Wynika to z faktu, iż dalsze etapy opracowania innowacyjnego rozwiązania (po etapie prac B+R) są obciążone mniejszym ryzykiem oraz uwarunkowane czynnikami o charakterze rynkowym.

W zakresie wsparcia instytucji otoczenia biznesu konieczne jest dążenie do urynkowienia działalności tych podmiotów oraz ograniczenie rozwoju nowej infrastruktury. Instrumenty PO IR powinny przyczynić się do profesjonalizacji usług świadczonych przez IOB, a także konsolidacji i lepszej koordynacji całego systemu.

Celem głównym PO IR jest wspieranie innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki, wyrażające się głównie zwiększeniem nakładów na B+R, w szczególności poprzez:

- wsparcie przedsiębiorstw w obszarach innowacyjności i działalności badawczo-rozwojowej,
- podniesienie jakości i interdyscyplinarności badań naukowych i prac rozwojowych,
- zwiększenie stopnia komercjalizacji oraz umiędzynarodowienia badań naukowych i prac rozwojowych.

Cel ten zostanie osiągnięty przez koncentrację działań programu na:

- wzmocnianiu powiązań między nauką i potrzebami rynku oraz przedsiębiorstwami, w tym wzmocnianiu roli inicjatyw klastrowych w celu budowy tych powiązań,
- rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw,

- wspieraniu tworzenia inicjatyw gospodarczych (w tym zwłaszcza MŚP oraz spin-out, opartych o implementację innowacji wykorzystujących Kluczowe Technologie Prorozwojowe (Key Enabling Technologies, KET)),
- podniesieniu jakości prac B+R oraz pozycji krajowych jednostek naukowych w ramach Europejskiej Przestrzeni Badawczej,
- wsparciu działań odpowiadających na potrzebę pogodzenia wzrostu gospodarczego i poprawy wyników ekonomicznych przy jednoczesnym ograniczeniu wykorzystania zasobów (w tym także energii, wody i surowców mineralnych) i zmniejszeniu presji na środowisko.

Hasło przewodnie programu to: **wsparcie projektów od pomysłu do rynku**. Założeniem PO IR jest bowiem wsparcie realizacji całego procesu powstawania innowacji: od fazy tworzenia się pomysłu, poprzez etap prac badawczo-rozwojowych, w tym przygotowanie prototypu, aż po komercjalizację wyników prac B+R. Mając na uwadze zróżnicowany poziom ryzyka realizacji projektu na ww. etapach, przewiduje się wykorzystanie instrumentów wsparcia o charakterze dotacyjnym oraz zwrotnym.

Prace B+R i wdrożenia

Podstawowym elementem PO IR są instrumenty wsparcia skierowane do przedsiębiorstw w celu podjęcia przez nie i rozwoju (kontynuacji) działalności B+R i innowacyjnej.

Przeważająca część środków funduszy europejskich ukierunkowanych na rozwój polskich przedsiębiorstw w minionych latach wykorzystana została na zakup nowoczesnych technologii, maszyn i urządzeń, które w znaczący sposób przyczyniły się do poprawy produktywności gospodarki, ale nie stanowiły źródła konkurencyjności międzynarodowej i korzyści w postaci renty innowacyjności. Pod względem liczby przedsiębiorstw ponoszących nakłady na działalność badawczo-rozwojową Polska nadal zajmuje odległe pozycje w europejskich rankingach. Tymczasem szanse przedsiębiorstw na skuteczne konkurowanie rosną wraz ze skłonnością do tworzenia własnych rozwiązań innowacyjnych.

Jednym z problemów związanych z rozwojem innowacji jest występowanie luki finansowania pomiędzy fazą badań a etapem wprowadzenia nowego produktu na rynek i czerpania przychodów z jego sprzedaży. Wiele polskich wynalazków nie zostało skomercjalizowanych z powodu braku odpowiednich funduszy na podjęcie działań związanych z dostosowaniem wyników prac B+R do warunków rynkowych. Ten etap rozwoju innowacji zwany jest doliną śmierci, gdyż jego przeprowadzenie wiąże się z dużymi kosztami, wielokrotnie przewyższającymi koszty samych badań.

W związku z powyższym w ramach PO IR przewiduje się realizację wielu schematów wsparcia dedykowanych finansowaniu prac B+R – na wszystkich lub wybranych etapach rozwoju innowacyjnego rozwiązania. Preferowane będą projekty B+R, charakteryzujące się wysokim potencjałem w zakresie komercjalizacji.

W porównaniu do dotychczas oferowanego wsparcia w obszarze innowacyjności, w ramach PO IR planuje się położenie większego nacisku na współpracę sektorów biznesu i nauki.

Przedsiębiorstwa, które chcą tworzyć innowacyjne produkty i usługi, nie zawsze dysponują odpowiednim zapleczem badawczo-rozwojowym (infrastrukturą, zasobami kadrowymi) dla realizacji tego typu działań. Jednocześnie w przypadku niektórych firm (zwłaszcza mniejszych) nie jest zasadne inwestowanie w rozwój własnego zaplecza. W takiej sytuacji współpraca z jednostkami naukowymi stanowi naturalną potrzebę przedsiębiorstw planujących opracowanie nowych lub ulepszonych produktów/usług. Ponadto stymulowanie współpracy na linii biznes – nauka powinno przyczynić się do lepszego ukierunkowania prac B+R, realizowanych przez jednostki naukowe, na potrzeby przedsiębiorstw, a w konsekwencji do wzrostu wykorzystania efektów pracy naukowców w działalności gospodarczej.

Ponadto wybrane instrumenty wsparcia POIR odpowiadają na potrzeby przedsiębiorstw stawiających pierwsze kroki w działalności B+R i nie posiadających doświadczenia we współpracy z sektorem nauki. Do takich instrumentów należą granty umożliwiające przedsiębiorstwom sfinansowanie zakupu usług świadczonych przez jednostki naukowe.

Duże przedsiębiorstwa posiadają stosunkowo wysoki potencjał do prowadzenia własnych prac badawczo-rozwojowych, a często także dysponują patentami i wynalazkami, których z różnych względów nie wykorzystują we własnej działalności. Z drugiej strony MSP zwykle nie stać na tworzenie działów B+R, a ponadto napotykają one na szereg barier (takich jak np. wysokie koszty transakcyjne) w pozyskiwaniu i korzystaniu z technologii oraz know-how, będących w posiadaniu największych firm. Dlatego też w PO IR realizowane są projekty ułatwiających transfer wiedzy pomiędzy różnymi aktorami systemu innowacji, np. poprzez specjalistyczne doradztwo.

Źródłem innowacyjności przedsiębiorstw są nie tylko projekty B+R, realizowane samodzielnie, we współpracy z innymi przedsiębiorstwami lub jednostkami naukowymi (w tym w ramach inicjatyw klastrowych), ale także działania polegające na kreatywnym wykorzystaniu dostępnej wiedzy i technologii. Mając powyższe na uwadze w ramach PO IR finansowane są projekty, obejmujące zakup nowoczesnych technologii w celu ich dalszego rozwoju oraz tworzenia nowych produktów i usług.

W ramach PO IR prowadzone są działania wspierające wdrożenia wyników prac B+R. Nastąpi jednak istotna zmiana w zakresie formy finansowania tego typu projektów. W dotychczas realizowanych programach wsparcia etap wdrożenia innowacyjnych rozwiązań finansowany był głównie w formie dotacyjnej, podczas gdy w **PO IR przewiduje się wykorzystanie w szerszym zakresie instrumentów zwrotnych i mieszanych**. Wynika to z faktu, iż dalsze etapy opracowania innowacyjnego rozwiązania (po etapie prac B+R) są obciążone mniejszym ryzykiem oraz uwarunkowane czynnikami o charakterze rynkowym.

Wsparcie obejmuje zarówno innowacje produktowe, procesowe, jak i innowacje o charakterze organizacyjnym czy też marketingowym. Oznacza to, że oprócz innowacji technologicznych finansowane będą innowacje nietechnologiczne, pozwalające na zwiększenie efektywności działań organizacyjnych czy zarządczych w przedsiębiorstwie.

W PO IR priorytetowo traktowane są eko-innowacje - innowacyjne technologie w dziedzinie ochrony środowiska, w tym w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zanieczyszczeń powietrza i wody oraz adaptacji do zmian klimatu. PO IR przewiduje rozwiązania horyzontalne preferujące wsparcie badań naukowych i prac rozwojowych prowadzących do innowacji w zakresie technologii środowiskowych, niskoemisyjnych oraz umożliwiających efektywne (oszczędne) gospodarowanie zasobami. Takie rozwiązania przyczyniają się do uwolnienia potencjału innowacyjnego wynikającego ze ściślejszej współpracy przedsiębiorstw oraz nauki, a także pozwalają odpowiedzieć na krajowe i regionalne wyzwania w zakresie zaopatrzenia w surowce, wodę, bezpieczeństwa energetycznego i żywnościowego oraz ochrony środowiska. W zasadach wyboru projektów do wsparcia wskazane są kryteria, które będą premiują realizację projektów zgodnie z najefektywniejszymi metodami pod względem oddziaływania na środowisko. Wskazane rozwiązania uwzględniają znaczenie środowiskowego wymiaru realizacji projektów współfinansowanych ze środków PO IR dla zapewnienia warunków zrównoważonego rozwoju polskiej nauki i gospodarki.

Rozwój gospodarczy w Polsce w coraz większym stopniu odbywa się z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT). Sektor ten odgrywa coraz większą rolę w strukturze PKB Polski oraz wpływa na profil eksportu. Spodziewany jest wzrost znaczenia tej branży w kolejnych latach, dlatego też **zwiększenie wykorzystania ICT w przedsiębiorstwach oraz budowanie warunków dla rozwoju e-gospodarki w Polsce jest istotnym efektem realizacji PO IR**.

Dostęp do kapitału prywatnego i programów finansowych wspierających projekty B+R+I

Rynek komercyjnych źródeł finansowania działalności innowacyjnej w Polsce jest stosunkowo młody i słabo rozwinięty. Istniejące fundusze kapitałowe niechętnie inwestują w innowacyjne przedsięwzięcia ze względu na wysoki poziom ryzyka. Instrumenty udziałowe są szczególnie ważne dla początkujących przedsiębiorstw działających w innowacyjnych branżach (tzw. start-up'ów). Zapewniają bowiem dodatkowy element wsparcia, związany z dostępem do sieci kontaktów biznesowych inwestora, jego specjalistycznej wiedzy i doświadczenia.

Celem interwencji realizowanej w PO IR jest zwiększenie dostępności rynku kapitałowego dla MŚP, realizujących innowacyjne projekty o dużym potencjale rynkowym. Przewiduje się wsparcie inkubacji firm opartych na innowacyjnych pomysłach oraz podejmowanie działań stymulujących aktywność inwestorów prywatnych w obszarze B+R+I. Dzięki interwencji ukierunkowanej na rozwój rynku kapitałowego możliwe będzie stymulowanie ekspansji innowacyjnych firm.

Ważnym źródłem finansowania projektów B+R+I oraz inwestycyjnych mogą być także programy wsparcia o charakterze międzynarodowym, takie jak Horyzont 2020, COSME. Udział polskich firm oraz jednostek naukowych w dotychczas funkcjonujących programach międzynarodowych UE jest niezadowalający, co wynika m.in.: z wysokich kosztów przygotowania wniosku przy małym prawdopodobieństwie uzyskania dofinansowania.

W związku z powyższym w PO IR podejmowane są działania systemowe polegające na promocji programów międzynarodowych oraz wspieraniu potencjalnych beneficjentów w przygotowaniu do udziału w tych programach.

Otoczenie biznesu

Istotnym czynnikiem warunkującym podejmowanie działalności innowacyjnej i B+R przez przedsiębiorstwa jest otoczenie biznesu – zarówno w wymiarze infrastrukturalnym (możliwość korzystania z zasobów parków naukowo-technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości, itp.), jak i dotyczącym kapitału ludzkiego oraz rozwiązań instytucjonalnych (np. możliwość uzyskania ochrony własności przemysłowej, korzystania z usług sprawnie działających instytucji odpowiadających za wsparcie przedsiębiorstw). Również w tym zakresie finansowane są ze środków PO IR określone działania. **Wsparcie w ramach PO IR będzie skoncentrowane na współfinansowaniu świadczenia proinnowacyjnych usług.**

W ostatnich latach następował systematyczny wzrost liczby instytucji otoczenia biznesu. Ich działalność można uznać za dość dobrze rozwiniętą, choć wymagającą dalszej profesjonalizacji. Działalność IOB powinna w większym stopniu podlegać mechanizmom rynkowym i umożliwiać samofinansowanie tych podmiotów.

Konieczne jest ograniczenie rozwoju nowej infrastruktury IOB oraz skoncentrowanie interwencji na tych projektach, które uzupełniają istniejące zasoby lub w sposób bezpośredni przyczyniają się do podnoszenia jakości usług świadczonych przez IOB na rzecz przedsiębiorstw.

Ze względu na niski stopień wykorzystania metod ochrony patentowej wynalazków przez przedsiębiorstwa w Polsce, w PO IR realizowane są działania konkursowe i systemowe w tym zakresie.

Internacjonalizacja

Mimo znacznego wzrostu wolumenu zagranicznej wymiany handlowej w ciągu ostatnich kilkunastu lat, nadal ponad 2/3 polskich przedsiębiorstw nie prowadzi działalności eksportowej. Przeważającym kierunkiem internacjonalizacji polskiej gospodarki są rynki Unii Europejskiej, przy niskiej popularności rynków krajów trzecich. Znaczną część aktywności eksportowej można przypisać firmom dużym, najczęściej z udziałem kapitału zagranicznego. MSP w bardzo ograniczonym stopniu podejmują działania z zakresu internacjonalizacji. Dlatego konieczne jest stworzenie zestawu instrumentów pozwalających w szczególności

najmniejszym przedsiębiorstwom na przełamanie barier wejścia na rynki zagraniczne. Jest to szczególnie istotne dla podmiotów prowadzących działalność badawczo-rozwojową, gdyż wpływa pozytywnie na opłacalność procesu tworzenia i wdrożenia innowacji.

W latach 2014-2020 finansowanie projektów z zakresu podnoszenia konkurencyjności MŚP, w tym umiędzynarodowienia ich działalności, realizowane jest w dużym stopniu na poziomie regionalnym. Dlatego też w PO IR wsparcie internacjonalizacji jest skoncentrowane na projektach skierowanych do ograniczonej liczby odbiorców o najwyższym potencjale w zakresie umiędzynarodowienia. Nacisk położony jest na projekty systemowe i pilotażowe, w przypadku których efektywność ich realizacji na poziomie krajowym będzie wyższa. Projekty te przyczyniają się do nawiązywania kontaktów innowacyjnych przedsiębiorstw z zagranicznymi kontrahentami i inwestorami oraz do poszerzenia rynków zbytu dla innowacyjnych produktów i usług.

Nauka

Polski sektor nauki, na tle pozostałych elementów krajowego systemu innowacji, prezentuje się dobrze. Publiczne nakłady na B+R znajdują się na poziomie średnim dla całej UE. W Polsce funkcjonuje dużo jednostek naukowych o znaczącym potencjale, prowadzone są badania dotyczące większości obszarów nauki. Dzięki inwestycjom podjętym w perspektywie finansowej 2007-2013 znaczącej poprawie uległy warunki infrastrukturalne w zakresie badań i innowacji. Dlatego też interwencja w tym zakresie jest skoncentrowana na inwestycjach stanowiących wkład Polski w budowę Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Dużym wyzwaniem pozostaje wciąż silniejsze powiązanie sektora nauki z gospodarką. Świadczy o tym niewielka (choć wzrastająca w ostatnich latach) skala projektów podejmowanych wspólnie przez jednostki naukowe i przedsiębiorstwa. Ponadto wzmocnienia wymaga pozycja polskich jednostek naukowych na arenie międzynarodowej.

Jednym z celów PO IR jest zatem wzrost potencjału komercyjnego prac B+R prowadzonych w jednostkach naukowych oraz podniesienie pozycji polskiej nauki na arenie światowej. Cel ten będzie realizowany poprzez wspieranie współpracy badawczo-rozwojowej w ramach sieci naukowych i naukowo-przemysłowych o zasięgu ponadregionalnym, krajowym i międzynarodowym. W celu stymulowania współpracy polskich naukowców z naukowcami z innych państw wspierane jest zaangażowanie polskich zespołów badawczych w realizację międzynarodowych agend badawczych. Wdrażane są instrumenty stymulujące zaangażowanie polskich naukowców w projekty finansowane z programów międzynarodowych (Horyzont 2020). Wsparcia wymaga także rozwój kadr B+R w zakresie wykorzystania najnowszych osiągnięć naukowych i technologicznych oraz najlepszych praktyk w zarządzaniu projektami badawczymi. Projekty dotyczące rozwoju zasobów materialnych sektora nauki nie mają priorytetowego znaczenia. W PO IR wsparcie otrzymają wybrane projekty infrastrukturalne, znajdujące się na Polskiej Mapie Drogowej Infrastruktury Badawczej.

Klustry

Jednym z kluczowych elementów innowacyjnego ekosystemu gospodarczego są klustry. Sprzyjają one nawiązywaniu formalnej i nieformalnej współpracy pomiędzy firmami, jednostkami naukowymi oraz instytucjami otoczenia biznesu, ułatwiają przepływ informacji, wiedzy, technologii, a tym samym pobudzają innowacyjność. Zakres wsparcia klastrów w ramach PO IR zdeteminowany został rekomendacjami zawartymi w raporcie pt. Kierunki i założenia polityki klastrowej w Polsce do 2020 roku. **Dlatego też w PO IR przewidziano instrumenty wsparcia oraz preferencje skierowane do tzw. krajowych klastrów kluczowych, czyli inicjatyw klastrowych posiadających największy potencjał rozwojowy w skali kraju, a także w skali międzynarodowej.** Zostaną one wyselekcjonowane w trybie otwartego konkursu w oparciu o jakościową ocenę według ustalonych kryteriów. Krajowe klustry kluczowe będą mogły korzystać z działań ukierunkowanych na internacjonalizację działalności (wsparcie dla koordynatorów). Jednocześnie wsparcie mogą otrzymać aktorzy wszystkich klastrów, realizujący projekty, które swym zakresem wpisują się w instrumenty PO IR. Projekty

realizowane przez członków klastra kluczowego (np. przedsiębiorstwa, jednostki naukowe, IOB i konsorcja tych podmiotów) otrzymają preferencje przy ubieganiu się o dofinansowanie projektów. Wybór klastrów kluczowych będzie powiązany z procesem określania strategii inteligentnej specjalizacji.

Promocja innowacyjności

Świadomość polskich przedsiębiorców na temat znaczenia aktywności innowacyjnej dla osiągnięcia przewag konkurencyjnych jest niska. Zarówno firmy jak i jednostki naukowe nie są zainteresowane współpracą na rzecz tworzenia i komercjalizacji nowej wiedzy, co wynika z niskiego poziomu kapitału społecznego, niedoskonałości polskiego prawa, a także braku specjalistycznego wsparcia w zakresie inicjowania współpracy.

Dlatego też w PO IR finansowane są działania kształtujące postawy innowacyjne w społeczeństwie oraz promujące partnerstwo międzysektorowe. Wspierane są również działania o charakterze systemowym, które służą zapewnieniu informacji o procesach zachodzących w innowacyjnej gospodarce oraz pozwalają na lepszą koordynację polityki innowacyjnej realizowanej z wykorzystaniem różnych narzędzi i programów.

Dodatkowo w ramach wszystkich osi priorytetowych PO IR możliwa jest realizacja projektów pilotażowych, testujących nowe formy wsparcia innowacji (np. wykorzystujących formułę przedkomercyjnych zamówień publicznych).

Inteligentna specjalizacja

PO IR będzie realizowany zgodnie z koncepcją inteligentnej specjalizacji, co oznacza koncentrację wsparcia na obszarach o najwyższym potencjale rozwojowym.

Koncepcja inteligentnej specjalizacji jest oparta na założeniu, że kraj lub region może zbudować swoją przewagę konkurencyjną w oparciu o specyficzne dla danego terytorium potencjały. Inteligentna specjalizacja cechuje się występowaniem wspólnego potencjału w nauce i gospodarce, którego doskonalenie staje się ambicją kraju lub regionu, a których rozwijanie może w znaczący sposób przyspieszyć rozwój przedsiębiorstw, nie tylko działających w ramach danego obszaru. Obszary określone jako „inteligentne” powinny generować wyjątkową wartość dodaną oraz oddziaływać na inne sektory gospodarki. Ponadto koncepcja ta wymaga określenia przewag konkurencyjnych kraju/regionu w odniesieniu do szeroko rozumianego otoczenia (innych regionów, państw).

Koncepcja inteligentnej specjalizacji jest nowym podejściem do stymulowania współpracy pomiędzy biznesem i sektorem nauki w celu dokonania transformacji społeczno-gospodarczej. W związku z powyższym, strategia inteligentnej specjalizacji powinna być postrzegana nie jako jednorazowe działanie, lecz jako ciągły proces, obejmujący stały monitoring zmian zachodzących na rynku, które mogą mieć wpływ na pozycję konkurencyjną danego terytorium. W proces ten są zaangażowani przedstawiciele świata biznesu, nauki, partnerzy społeczni i administracja.

Określenie przez kraj i poszczególne regiony swoich specjalizacji, a następnie koncentracja wsparcia na tych obszarach, powinna pozwolić nie tylko na bardziej oszczędne gospodarowanie środkami finansowymi, ale także na wzmocnienie lub wytworzenie przewag gospodarczych danego obszaru w coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu.

Należy podkreślić, że koncentracja wsparcia na obszarach specjalizacji oznacza preferencję, nie zaś wyłączenie ze wsparcia innych obszarów. Strategia inteligentnej specjalizacji jest określana w odrębnych dokumentach na poziomie krajowym i regionalnym.

Uzasadnienie wyboru celów tematycznych

Podstawę wyboru celów tematycznych realizowanych w ramach Programu stanowią unijne i krajowe dokumenty strategiczne oraz wnioski z diagnozy sytuacji i trendów rozwojowych.

Cele i zakres wsparcia PO IR są również odpowiedzią na wybrane wyzwania rozwojowe wskazane w Umowie Partnerstwa (UP) w odniesieniu do wsparcia innowacyjności, badań naukowych i ich powiązań ze sferą przedsiębiorstw (CT 1) oraz wsparcia konkurencyjności MŚP (CT 3).

PO IR jest jednym z programów operacyjnych realizujących cel szczegółowy UP dotyczący podniesienia jakości i umiędzynarodowienia badań naukowych oraz wzrostu wykorzystania ich wyników w gospodarce. Program koncentruje się na przedsięwzięciach związanych z budową gospodarki opartej na wiedzy, konkurencyjnego sektora nauki oraz efektywnych instytucji otoczenia biznesu umożliwiających inteligentny rozwój gospodarczy kraju.

Biorąc pod uwagę wyzwania związane z koniecznością zapewnienia warunków dla stworzenia innowacyjnej gospodarki w Polsce, PO IR koncentruje swoją interwencję na celach tematycznych 1 i 3, przy czym decydujący nacisk położony jest na CT 1, a charakter uzupełniający ma CT 3. Z uwagi na interdyscyplinarność obszarów prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej przedsiębiorstw, obszary interwencji PO IR są komplementarne do działań planowanych w ramach celu tematycznego 2 oraz 4 (transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej).

Cel tematyczny 1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji

Celem wskazywanym do osiągnięcia przez Polskę jest zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki poprzez zwiększenie nakładów prywatnych na B+R, podniesienie jakości i interdyscyplinarności badań naukowych i prac rozwojowych, zwiększenie stopnia ich komercjalizacji oraz umiędzynarodowienia. W strategii Europa 2020 na rzecz wzrostu inteligentnego, zrównoważonego oraz sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz w Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki podkreślono potrzebę większego zaangażowania sektora prywatnego w finansowanie działalności badawczo-rozwojowej.

Odpowiedzią PO IR jest skierowanie środków finansowych na rzecz wzmacniania zdolności i potencjału do prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych w Polsce oraz ich komercjalizacji, wsparcia projektów B+R, realizowanych przez przedsiębiorstwa samodzielnie, wspólnie z jednostkami naukowymi, jak i w ramach inicjatyw klastrowych, a także na rzecz generowania i absorpcji innowacyjnych rozwiązań przez firmy. Interwencja w ramach PO IR, realizowana z wykorzystaniem alokacji celu tematycznego 1, jest skoncentrowana na obszarach o największym potencjale rozwojowym, czyli tzw. inteligentnych specjalizacjach (krajowych i regionalnych).

Cel tematyczny 3. Podnoszenie konkurencyjności MŚP

Celem interwencji jest poprawa pozycji konkurencyjnej sektora MŚP poprzez zwiększenie jego efektywności, produktywności oraz wspieranie rozwoju w oparciu o wiedzę.

Cel tematyczny 3 jest realizowany w większości poprzez Regionalne Programy Operacyjne (RPO) na poziomie regionalnym, natomiast w ramach PO IR podejmowane są głównie działania skierowane na m.in.: rozwój internacjonalizacji przedsiębiorstw i promocję gospodarczą Polski, promocję współpracy przedsiębiorstw z sektorem nauki oraz profesjonalizację proinnowacyjnych usług instytucji otoczenia biznesu.

Tabela 1. Przegląd uzasadnienia wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru w oparciu o diagnozę z punktu 1.1.1 oraz uwzględniając stosowne unijne, krajowe i/lub regionalne dokumenty strategiczne
<p>1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji</p>	<p>1.1. udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności leżących w interesie Europy.</p>	<p>1. Strategia Europa 2020.</p> <p>a) Zwiększenie roli wiedzy i innowacji jako sił napędowych przyszłego rozwoju.</p> <p>b) Podniesienia jakości edukacji, poprawy wyników działalności badawczej, wspierania transferu innowacji i wiedzy w Unii, pełnego wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także zadbania o to, by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które przyczyniałyby się do zwiększenia wzrostu, tworzenia nowych miejsc pracy i rozwiązywania problemów społecznych w Europie i na świecie.</p> <p>2. Krajowy Program Reform (aktualizacja 2013/2014). Realizacja obszaru priorytetowego KPR Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego (budowa nowych przewag).</p> <p>3. Country Specific Recommendation 2013 (CSR) Rekomendacja nr 5: Przedsięwzięcie dodatkowych środków w celu stworzenia otoczenia biznesu sprzyjającego innowacjom poprzez skoordynowanie polityki w obszarach badań, innowacji i przemysłu, dalszy rozwój instrumentów odnawialnych i zachęt podatkowych, a także lepsze dostosowanie istniejących instrumentów do poszczególnych etapów cyklu innowacji.</p> <p>4. SIEG Zgodność z Kierunkami działań: 2.1: Podniesienie poziomu i efektywności nauki w Polsce, wzmocnienie jej powiązań z gospodarką oraz wzrost jej międzynarodowej konkurencyjności. 2.3: Wspieranie współpracy w tworzeniu i wdrażaniu innowacji.</p> <p>5. Position Paper Priorytet finansowania: Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. Kierunek działań PP: 2. Ulepszanie infrastruktury w zakresie badań i innowacji w celu osiągnięcia wybitnych wyników w tej dziedzinie.</p>

	<p>1.2. promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje oraz rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i instytucjami szkolnictwa wyższego, w szczególności w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Strategia Europa 2020 Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki poprzez zwiększenie nakładów prywatnych na B+R. 2. Krajowy Program Reform (aktualizacja 2013/2014). Realizacja obszaru priorytetowego KPR Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego (budowa nowych przewag). 3. Country Specific Recommendation 2013 (CSR) Rekomendacja nr 5: Przedsięwzięcie dodatkowych środków w celu stworzenia otoczenia biznesu sprzyjającego innowacjom poprzez skoordynowanie polityki w obszarach badań, innowacji i przemysłu, dalszy rozwój instrumentów odnawialnych i zachęt podatkowych, a także lepsze dostosowanie istniejących instrumentów do poszczególnych etapów cyklu innowacji. 4. SIEG Zgodność z Kierunkiem działań 2.3: Wspieranie współpracy w tworzeniu i wdrażaniu innowacji. 5. Position Paper Priorytet finansowania: Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. Kierunki działań PP: <ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie środowiska przyjaznego innowacjom dla innowacyjnych przedsiębiorstw, 3. Wspieranie prywatnych inwestycji w zakresie badań i rozwoju, 4. Budowanie efektywnego otoczenia wspierającego przedsiębiorstwa i przyczynianie się do innowacji, przedsiębiorczości i internacjonalizacji. 6. Niska innowacyjność gospodarki oraz intensywność i jakość działalności badawczo-rozwojowej.
<p>3. Podnoszenie konkurencyjności MŚP</p>	<p>3.1. promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym poprzez inkubatory przedsiębiorczości.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Strategia Europa 2020 Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki poprzez zwiększenie nakładów prywatnych na B+R. 2. Krajowy Program Reform (aktualizacja 2013/2014). Realizacja obszaru priorytetowego KPR Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego (budowa nowych przewag). 3. Country Specific Recommendation 2013 (CSR)

		<p>Rekomendacja nr 5: Przedsięwzięcie dodatkowych środków w celu stworzenia otoczenia biznesu sprzyjającego innowacjom poprzez skoordynowanie polityki w obszarach badań, innowacji i przemysłu, dalszy rozwój instrumentów odnawialnych i zachęt podatkowych, a także lepsze dostosowanie istniejących instrumentów do poszczególnych etapów cyklu innowacji.</p> <p>4. SIEG Zgodność z Kierunkiem działań 2.3: Wspieranie współpracy w tworzeniu i wdrażaniu innowacji.</p> <p>5. Position Paper Priorytet finansowania: Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. Kierunki działań PP:</p> <p>4. Budowanie efektywnego otoczenia wspierającego przedsiębiorstwa i przyczynianie się do innowacji, przedsiębiorczości i internacjonalizacji.</p> <p>5. Zwiększanie wydajności poprzez przedsiębiorczość i innowacje.</p>
	<p>3.2. opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu internacjonalizacji.</p>	<p>1. Strategia Europa 2020 Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki poprzez zwiększenie nakładów prywatnych na B+R.</p> <p>2. Krajowy Program Reform (aktualizacja 2013/2014). Realizacja obszaru priorytetowego KPR Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego (budowa nowych przewag).</p> <p>3. Country Specific Recommendation 2013 (CSR) Rekomendacja nr 5: Przedsięwzięcie dodatkowych środków w celu stworzenia otoczenia biznesu sprzyjającego innowacjom poprzez skoordynowanie polityki w obszarach badań, innowacji i przemysłu, dalszy rozwój instrumentów odnawialnych i zachęt podatkowych, a także lepsze dostosowanie istniejących instrumentów do poszczególnych etapów cyklu innowacji.</p> <p>4. SIEG Zgodność z Kierunkiem działań 2.3: Wspieranie współpracy w tworzeniu i wdrażaniu innowacji.</p> <p>5. Position Paper Priorytet finansowania: Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. Kierunki działań PP:</p> <p>4. Budowanie efektywnego otoczenia</p>

		<p>wspierającego przedsiębiorstwa i przyczynianie się do innowacji, przedsiębiorczości i internacjonalizacji.</p> <p>5. Zwiększanie wydajności poprzez przedsiębiorczość i innowacje</p>
	<p>3.4. wspieranie zdolności MŚP do angażowania się w proces wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz w procesy innowacji.</p>	<p>1. Strategia Europa 2020 Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki poprzez zwiększenie nakładów prywatnych na B+R.</p> <p>2. Krajowy Program Reform (aktualizacja 2013/2014). Realizacja obszaru priorytetowego KPR Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego (budowa nowych przewag).</p> <p>3. Country Specific Recommendation 2013 (CSR) Rekomendacja nr 5: Przedsięwzięcie dodatkowych środków w celu stworzenia otoczenia biznesu sprzyjającego innowacjom poprzez skoordynowanie polityki w obszarach badań, innowacji i przemysłu, dalszy rozwój instrumentów odnawialnych i zachęt podatkowych, a także lepsze dostosowanie istniejących instrumentów do poszczególnych etapów cyklu innowacji.</p> <p>4. SIEG Zgodność z Kierunkami działań 2.3. Wspieranie współpracy w tworzeniu i wdrażaniu innowacji. 2.4. Kształtowanie kultury innowacyjnej oraz szersze włączenie społeczeństwa w proces myślenia kreatywnego i tworzenia innowacji.</p> <p>5. Position Paper Priorytet finansowania: Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom. Kierunki działań PP: 4. Budowanie efektywnego otoczenia wspierającego przedsiębiorstwa i przyczynianie się do innowacji, przedsiębiorczości i internacjonalizacji. 5. Zwiększanie wydajności poprzez przedsiębiorczość i innowacje.</p>

1.2 ROZKŁAD ŚRODKÓW FINANSOWYCH

Uzasadnienie podziału środków między cele tematyczne i priorytety inwestycyjne

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, 2014-2020, jest krajowym programem operacyjnym finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Zgodnie z Umową Partnerstwa alokacja środków EFRR na PO IR wynosi 8 614,1 mln EUR.

Przyjęty podział środków między cele tematyczne w ramach PO IR wynika w szczególności z:

- kierunków działań w obszarze objętym wsparciem w programie wyznaczonych w krajowych oraz unijnych dokumentów strategicznych,
- zidentyfikowanych wyzwań, potrzeb oraz potencjałów rozwojowych,
- zakresu i komplementarności wsparcia badań naukowych oraz innowacyjności z pozostałymi krajowymi i regionalnymi programami operacyjnymi,
- specyfiki projektów uwzględniającej ich koszt oraz zakres realizacji,
- minimalnych poziomów koncentracji wsparcia (tzw. ring fencing) z polityki spójności wyznaczonych przez KE, co wpływa na rozkład środków finansowych pomiędzy poszczególne cele tematyczne oraz pośrednio – programy operacyjne.

Matryca logiczna strategii inwestycyjnej programu

Tabela 2. Matryca logiczna strategii inwestycyjnej programu

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (w mln EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu	Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym
I	EFRR	3450,0	40,05%	1	1.2	Pobudzenie aktywności przedsiębiorstw w zakresie prowadzenia działalności B+R	Nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB
							Udział nakładów bieżących poniesionych na badania stosowane i prace rozwojowe w nakładach bieżących ogółem na B+R
II	EFRR	1975,2	22,93%	1	1.2	Zwiększenie nakładów polskich przedsiębiorstw na działalność innowacyjną	Nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw (z wyłączeniem nakładów na B+R) w stosunku do całości nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw.
		448,0	5,20%	3	3.1	Rozwój rynku kapitału podwyższonego ryzyka	Nakłady na działalność innowacyjną pochodzące z funduszy kapitału ryzyka.
III	EFRR	689,0	8,00%	1	1.2	Zwiększenie potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności innowacyjnej	Nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB

		146,4	1,70%	3	3.2	Wzrost umiędzynarodowienia działalności przedsiębiorstw	Udział eksportu wyrobów wysokiej techniki w eksporcie ogółem
		235,5	2,73%	3	3.4	Rozwój współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami w celu tworzenia rozwiązań innowacyjnych	Udział przedsiębiorstw, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w ogóle przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie
IV	EFRR	1373,0	15,94%	1	1.1	Wzmocnienie współpracy pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorstwami oraz sektorem publicznym	Udział finansowania pochodzącego z sektora przedsiębiorstw (BES) w wydatkach sektora szkolnictwa wyższego na działalność B+R (HERD)
							Udział środków pochodzących z przedsiębiorstw w finansowaniu nakładów inwestycyjnych na środki trwałe wykorzystywane w działalności B+R
V	EFRR	297,0	3,45%	-	-	Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania programu	Nie dotyczy
						Zapewnienie informacji, promocji i doradztwa w ramach programu	Nie dotyczy
SUMA	-	8614,1	100,00%	-	-	-	-

2. A. OPIS UKŁADU OSI PRIORYTETOWYCH

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój jest programem jednofunduszowym, finansowanym w całości ze środków EFRR. Program Inteligentny Rozwój jest programem krajowym, realizowanym w 15 regionach słabiej rozwiniętych oraz w regionie lepiej rozwiniętym (województwo mazowieckie). Wszystkie osie priorytetowe POIR posiadają wskazaną wyżej charakterystykę.

2.1 OŚ PRIORYTETOWA I: WSPARCIE PROWADZENIA PRAC B+R PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA ORAZ KONSORCJA NAUKOWO-PRZEMYSŁOWE

W ramach osi wspierane są projekty realizowane na terenie całego kraju, z uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań dotyczących wspierania innowacji w przedsiębiorstwach. Przekrojowy charakter ww. projektów nie uzasadnia dzielenia interwencji pomiędzy dwie kategorie regionów. W przypadku spełnienia przez wsparcie przesłanek wystąpienia pomocy publicznej - będzie ono udzielane z uwzględnieniem właściwych przepisów o pomocy publicznej.

Oś priorytetowa I PO IR obejmuje jeden cel tematyczny (1) oraz realizuje jeden priorytet inwestycyjny (1.2). Oś priorytetowa jest skoncentrowana na wspieraniu projektów B+R realizowanych przez przedsiębiorstwa lub konsorcja naukowo-przemysłowe. Finansowanie osi priorytetowej jest realizowane wyłącznie ze środków priorytetu inwestycyjnego 1.2, który jest właściwy do wspierania projektów B+R przedsiębiorstw. Wsparcie prac B+R prowadzonych przez przedsiębiorstwa powinno mieć horyzontalny charakter umożliwiając przedsiębiorstwom współfinansowanie innowacyjnych pomysłów we wszystkich sektorach, co nie wyklucza koncentracji wsparcia na obszarach określonych jako inteligentne specjalizacje.

Priorytet inwestycyjny 1.2

1.2 promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje oraz rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i instytucjami szkolnictwa wyższego, w szczególności w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.

Cel szczegółowy 1. Pobudzenie aktywności przedsiębiorstw w zakresie prowadzenia działalności B+R.

Wyzwaniem rozwojowym Polski jest konieczność zwiększenia udziału sektora przedsiębiorstw w finansowaniu badań naukowych i prac rozwojowych, celem zapewnienia wdrożeń nowych pomysłów w działalności gospodarczej. Niski poziom inwestycji przedsiębiorstw w B+R i ograniczona współpraca z sektorem nauki negatywnie wpływa na poziom komercjalizacji realizowanych w Polsce prac badawczo-rozwojowych i tym samym na poziom innowacyjności gospodarki, której rozwój opiera się głównie o korzystanie z dostępnych technologii i ma w dużej mierze charakter imitacyjny.

Wsparcie w ramach I osi priorytetowej skierowane jest do przedsiębiorstw (zarówno dużych jak i MŚP), rozpoczynających lub rozwijających działalność B+R, które planują realizację projektów badawczo-rozwojowych samodzielnie bądź we współpracy z zewnętrznymi podmiotami, w tym z innymi przedsiębiorstwami oraz jednostkami naukowymi.

Celem osi jest finansowanie projektów B+R, począwszy od fazy badań do etapu prac rozwojowych, ze szczególnym uwzględnieniem fazy demonstracji. Efektem wdrażania osi powinien być transfer opracowanego innowacyjnego rozwiązania/technologii do działalności gospodarczej, rozumiany

w szczególności jako komercjalizacja wyników prac badawczych, prac rozwojowych (w tym działalności demonstracyjnej) lub zastosowanie tych wyników we własnej działalności komercyjnej.

Tabela 3 Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 1 (priorytet inwestycyjny 1.2)

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (jeśli dotyczy)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB	%	Nie dotyczy	0,33	2012	1,05	GUS	Raz do roku
2.	Udział nakładów bieżących poniesionych na badania stosowane i prace rozwojowe w nakładach bieżących ogółem na B+R	%	Nie dotyczy	63,6	2011	72,9	GUS	Raz do roku

Przykładowe typy projektów w ramach PI 1.2:

- **Wsparcie projektów B+R**

Wsparcie obejmuje realizację przez przedsiębiorstwo (samodzielnie lub jako lidera konsorcjum) badań naukowych (w tym badań podstawowych, stosowanych lub przemysłowych w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki) oraz prac konstrukcyjnych technologiczno-projektowych i doświadczalnych, polegających na zastosowaniu istniejącej już wiedzy, uzyskanej dzięki pracom badawczym lub jako wynik doświadczenia praktycznego, do opracowania nowych lub istotnie ulepszonych rozwiązań, łącznie z przygotowaniem prototypów doświadczalnych oraz instalacji pilotażowych.

W zakresie finansowania prac B+R przez przedsiębiorstwa odrębnym schematem finansowania mogą być objęte projekty dotyczące realizacji przez przedsiębiorstwo lub konsorcjum z udziałem przedsiębiorstwa prac badawczo-rozwojowych związanych z wytworzeniem instalacji pilotażowej/demonstracyjnej. W ramach tego etapu prac B+R dokonana zostanie weryfikacja nowego rozwiązania w warunkach zbliżonych do rzeczywistych i operacyjnych.

Przedsiębiorstwo może przeprowadzić prace badawczo-rozwojowe samodzielnie i przy wykorzystaniu własnych zasobów lub może współpracować w tym zakresie z podmiotem zewnętrznym (jednostką naukową, innym przedsiębiorstwem, siecią naukową, konsorcjum naukowo-przemysłowym itp.).

Realizacja przedmiotowego instrumentu zapewni przedsiębiorcy możliwość doprowadzenia rozwiązania będącego przedmiotem projektu do etapu, kiedy będzie można go skomercjalizować w postaci produktu/usługi/technologii/procesu.

Przewiduje się, że wsparcie będzie udzielane w formie dotacji, a poziom zaangażowania środków publicznych będzie uzależniony od fazy prac B+R (poziomu ryzyka).

Beneficjent może uzyskać wsparcie w zakresie wdrożenia wyników prac B+R z instrumentów dostępnych w II osi priorytetowej programu.

- **Wsparcie prowadzenia prac badawczo-rozwojowych z udziałem funduszy kapitałowych**

Wsparcie kierowane jest do przedsiębiorstw znajdujących się na wczesnym etapie rozwoju i prowadzących prace B+R w obszarze zaawansowanych technologii. Celem jest wspieranie procesu komercjalizacji wyników prac B+R z udziałem funduszy venture capital. Finansowanie obejmuje koszty badań przemysłowych i prac rozwojowych oraz inne koszty, związane z przygotowaniem wyników prac B+R do wdrożenia oraz oceną potencjału komercyjnego projektu. W ramach instrumentu przewiduje się tworzenie partnerstw instytucji publicznych oraz funduszy typu venture capital (krajowych i zagranicznych), które będą wspólnie angażować środki we wsparcie projektów B+R realizowanych przez przedsiębiorstwa. Poprzez zastosowanie takiego rozwiązania środki publiczne są wykorzystywane do generowania nakładów prywatnych na finansowanie działalności B+R. Dzięki zaangażowaniu partnera komercyjnego w realizację projektu zwiększa się kompatybilność kierunków tych prac z oczekiwaniami rynku, a tym samym szansa na komercjalizację ich wyników. Proporcje pomiędzy wysokością środków publicznych i prywatnych zaangażowanych we wsparcie danego przedsiębiorstwa zostaną dostosowane do poziomu dojrzałości projektu, realizowanego przez to przedsiębiorstwo (wkład publiczny będzie wyższy w przypadku wczesnej fazy rozwoju projektu).

- **Programy B+R prowadzone przez konsorcja naukowo-przemysłowe**

Wsparcie udzielane jest na realizację prac B+R przez konsorcja naukowo-przemysłowe.

Programy sektorowe służą realizacji dużych przedsięwzięć badawczo-rozwojowych, istotnych dla rozwoju konkretnych branż/sektorów gospodarki. W programach inicjatorem wspólnego przedsięwzięcia jest grupa przedsiębiorstw, którzy występują w imieniu branży (np. za pośrednictwem platformy technologicznej lub inicjatywy klastrowej), przedstawiając zarys agendy badawczej wraz z konkretnym zapotrzebowaniem sektora. W ramach programów sektorowych przedsiębiorstwa mogą współpracować z sektorem nauki (nie jest jednak konieczna współpraca w ramach konsorcjum). Programy sektorowe mogą służyć realizacji przedsięwzięć ważnych dla rozwoju regionalnych inteligentnych specjalizacji.

Projekty aplikacyjne polegają na finansowaniu badań przemysłowych lub prac rozwojowych, realizowanych przez organizacje badawcze we współpracy z konkretnym przedsiębiorstwem. Beneficjentami wsparcia są konsorcja jednostek naukowych i przedsiębiorstw, co zwiększa szansę rynkowego wykorzystania wyników prac B+R realizowanych przez jednostki naukowe oraz reorientacji kierunków tych prac, na odpowiadające wymaganiom przedsiębiorstw. Tematy badawcze w projektach aplikacyjnych są określone przez jednostkę naukową, która jako lider konsorcjum musi także uwzględnić zapotrzebowanie przedsiębiorstw oraz potencjał komercjalizacyjny efektów projektu. Takie rozwiązanie umożliwi przyciągnięcie przedsiębiorstw do realizacji wspólnych przedsięwzięć badawczych. Zaangażowanie przedsiębiorstw w finansowanie projektów przyczyni się do zwiększenia transferu wyników prac B+R do gospodarki.

Przedsiębiorstwo – beneficjent projektu w ramach tego instrumentu, może uzyskać wsparcie w zakresie wdrożenia wyników prac B+R z instrumentów dostępnych w II osi priorytetowej programu.

Beneficjenci ww. typów projektów (w tym wszyscy członkowie konsorcjum, będącego beneficjentem wsparcia) finansowanych w ramach I osi PO IR ze środków priorytetu inwestycyjnego 1.2 mogą ponosić wydatki, które wykraczają poza zakres prac B+R i stanowią ich niezbędne uzupełnienie, m.in. w zakresie:

- internacjonalizacji wyników działalności B+R, związanych z ich komercjalizacją na rynkach zagranicznych,
- tworzenia lub rozwoju infrastruktury badawczo-rozwojowej,
- ochrony własności intelektualnej (poza granicami kraju),
- wzornictwa,
- rozwoju kadr (w ramach cross finansingu).

Instytucja, odpowiadająca za wdrożenie I osi priorytetowej, może realizować działania o charakterze pilotażowym oraz działania systemowe w celu testowania nowych rozwiązań oraz zapewnienia odpowiedniej koordynacji wsparcia B+R w Polsce, w tym z uwzględnieniem potrzeb w zakresie inteligentnej specjalizacji.

Typy beneficjentów

- przedsiębiorstwa
- konsorcja przedsiębiorstw
- konsorcja przedsiębiorstw i jednostek naukowych
- konsorcja przedsiębiorstw i uczelni (w tym spółek celowych uczelni)
- jednostki administracji publicznej, w tym ich jednostki organizacyjne, lub wyłonione podmioty odpowiadające za realizację działań o charakterze systemowym

Terytorialny obszar realizacji

cała Polska

Planowane zastosowanie instrumentów finansowych

W ramach I osi priorytetowej PO IR wsparcie jest udzielane w formie bezzwrotnej (dotacje) oraz w formie instrumentów finansowych w przypadku instrumentu dotyczącego wsparcia prac badawczo-rozwojowych z udziałem funduszy kapitałowych.

Planowane zastosowanie dużych projektów

Wsparcie w ramach I osi PO IR jest prowadzone głównie w trybie konkursowym, w związku z czym na etapie przygotowania programu nie jest możliwe określenie, czy dofinansowanie będzie kierowane na realizację dużych projektów.

Układ wskaźników produktu

Tabela 4. Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla priorytetu inwestycyjnego 1.2 w ramach I osi.

Wskaźniki produktu							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1	Liczba projektów B+R realizowanych dzięki wsparciu	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	4 000	SL 2014-2020	Raz do roku
2	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac B+R	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	3 400	SL 2014-2020	Raz do roku
3	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	1 000	SL 2014-2020	Raz do roku
4	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla projektów w zakresie innowacji lub B+R	mln PLN	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	16 970	SL 2014-2020	Raz do roku

Opis kierunkowych zasad wyboru projektów osi priorytetowej I

• Tryb wyboru projektów

Wybór trybu został dokonany przy uwzględnieniu następujących czynników:

- optymalny sposób osiągnięcia celów programu/osi priorytetowej/priorytetu inwestycyjnego;
- typ beneficjenta;
- wielkość projektów (planowana wysokość dofinansowania).

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 dofinansowaniem objęte zostaną projekty wyłaniane w trybie:

- konkursowym,
- pozakonkursowym – w przypadku projektów o charakterze pilotażowym i systemowym.

- **Kryteria wyboru projektów**

Wybór projektu uzależniony jest od spełnienia kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący (zgodnie z art. 110 ust. 2 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1083/2006 (dalej: Rozporządzenie Ogólne) oraz od zatwierdzenia projektu do dofinansowania. Kryteria są jednakowe dla wszystkich potencjalnych beneficjentów w ramach danej kategorii projektów programu. Zakłada się, że kryteria wyboru projektów będą spełniać ogólne zasady, zgodnie z wymogami w Rozporządzeniu Ogólnym, a w szczególności:

- przyczynią się do wyboru projektów, które w największym stopniu będą wpływać na osiągnięcie założonych celów i wskaźników określonych osi priorytetowych,
- zapewnią wybór projektów zgodnych z zakresem EFRR oraz z kategoriami interwencji określonymi dla danej osi priorytetowej PO IR,
- będą zgodne z zasadami transparentności i niedyskryminacji, a także z warunkami określonymi w art. 7 i 8 Rozporządzenia Ogólnego, tj. w zakresie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważonego rozwoju.

W ramach I osi PO IR preferowane są projekty wpisujące się w obszary inteligentnej specjalizacji.

- **Organizacja procesu wyboru projektów (sposób naboru i oceny projektów)**

Informacja o działaniach instytucji dokonującej selekcji projektów jest jawna i upubliczniona. Podstawowym środkiem komunikacji w tym zakresie jest strona internetowa instytucji, która podejmuje działania służące wyłonieniu projektów do dofinansowania. Założenia naboru w ramach konkursów będą poprzedzone konsultacjami z interesariuszami planowanych interwencji lub ich reprezentantami, np. na forum Komitetu Monitorującego. Informacja o naborze zostanie podana z odpowiednim wyprzedzeniem, aby potencjalni beneficjenci dysponowali odpowiednim, w kontekście zasad naboru, czasem na przygotowanie się do udziału w nim.

Okres naboru będzie dostosowany do charakteru i poziomu złożoności planowanych przedsięwzięć oraz obszerności i poziomu skomplikowania dokumentacji aplikacyjnej.

Ogłoszenie będzie zawierać w szczególności informacje o kryteriach, sposobie i terminach dokonywania oceny (poszczególnych jej etapów); dostępne będą szczegółowe opisy kryteriów i instrukcje, które będą stosowane w procesie oceny projektów.

Sposób oceny i wyboru jest zorganizowany w sposób zależny od specyfiki danego obszaru interwencji i trybu wyboru. Składał się z dwóch zasadniczych elementów:

- ocena formalna polegająca na weryfikacji spełnienia kryteriów dostępu;
- ocena merytoryczna służąca weryfikacji kryteriów jakościowych.

W ramach tych dwóch bloków mogą zostać wyodrębniane dodatkowe etapy procesu oceny projektu, co zostanie określone w procedurach oraz odbywało się będzie z zastosowaniem jawnych i jasnych kryteriów. Proces oceny merytorycznej projektów będzie przeprowadzany w sposób transparentny i obiektywny, przy zastosowaniu dobrych praktyk sprawdzonych przy ocenie np. projektów zgłaszanych w ramach Programów Ramowych UE. W procedurze weryfikacji projektów możliwe będzie zastosowanie oceny z wykorzystaniem panelu ekspertów.

W ocenie przedkładanych propozycji projektów kluczowe znaczenie będzie miała ocena jakości zgłaszanych pomysłów, z uwzględnieniem oceny osiągnięcia przez planowane przedsięwzięcie powodzenia finansowego.

Tabela 5. Ramy wykonania dla I osi priorytetowej.

Ramy Wykonania dla I osi priorytetowej									
Typ wskaźnika (etap wykonania, finansowy, produktu lub, w uzasadnionych przypadkach, wskaźnik rezultatu)	Lp.	Wskaźnik	Jednostka miary	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość pośrednia (2018)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Uzasadnienie
Finansowy	1.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	% alokacji osi	EFRR	Słabiej rozwinięte	19,5%	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Wskaźnik mierzy rzeczywiste tempo ponoszenia i weryfikowania wydatków kwalifikowalnych w projektach
Finansowy	2.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	% alokacji osi	EFRR	Lepiej rozwinięte	19,5%	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Wskaźnik mierzy rzeczywiste tempo ponoszenia i weryfikowania wydatków kwalifikowalnych w projektach
Produktu	3.	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w zakresie prowadzenia prac B+R	Szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Podstawowy wskaźnik produktu dla I osi priorytetowej. Co do zasady, wszystkie projekty realizowane w ramach osi priorytetowej dotyczą prowadzenia prac B+R
Produktu	4	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w zakresie prowadzenia prac B+R	Szt.	EFRR	Lepiej rozwinięte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Podstawowy wskaźnik produktu dla I osi priorytetowej. Co do zasady, wszystkie projekty realizowane w ramach osi priorytetowej dotyczą prowadzenia prac B+R

Kategoryzacja interwencji I osi priorytetowej

Tabela 6-15 Kategorie interwencji osi priorytetowej I (w mln EUR)

EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte	
Tabela 6: Wymiar 1		Tabela 7: Wymiar 2		Tabela 9: Wymiar 3		Tabela 9: Wymiar 6		Tabela 10: Wymiar 7	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
63	3 139,5	01	3 139,5	00	0	00	0	-	-

EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte	
Tabela 11: Wymiar 1		Tabela 12: Wymiar 2		Tabela 13: Wymiar 3		Tabela 14: Wymiar 6		Tabela 15: Wymiar 7	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
63	310,5	01	310,5	00	0	00	0	-	-

2.2 OŚ PRIORYTETOWA II: WSPARCIE INNOWACJI W PRZEDSIĘBIORSTWACH

W ramach osi wspierane są projekty realizowane na terenie całego kraju, z uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań dotyczących wspierania innowacji w przedsiębiorstwach. Charakter ww. projektów nie uzasadnia dzielenia interwencji pomiędzy dwie kategorie regionów, w ramach odrębnych osi priorytetowych.

W realizację II osi PO IR zaangażowane będą środki finansowe dwóch, komplementarnych celów tematycznych (CT 1 i CT 3), co umożliwi efektywniejsze wspieranie wdrożeń wyników prac B+R, innowacji oraz rozwój rynku kapitału podwyższonego ryzyka w ramach osi.

W przypadku spełnienia przez wsparcie przesłanek wystąpienia pomocy publicznej - będzie ono udzielane z uwzględnieniem właściwych przepisów o pomocy publicznej.

W wybranych działaniach, realizowanych w II osi PO IR, przewiduje się możliwość kwalifikowania wydatków na rozwój kadr (w ramach cross financingu).

Priorytet inwestycyjny 1.2

1.2 promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje oraz rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i instytucjami szkolnictwa wyższego, w szczególności w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.

Cel szczegółowy 2. Zwiększenie nakładów polskich przedsiębiorstw na działalność innowacyjną.

Wsparcie realizowane w ramach PI 1.2 w II osi priorytetowej skierowane jest do przedsiębiorstw w celu finansowania wdrożeń wyników prac B+R, które stanowią kluczowy element przekształcania wiedzy w nowe produkty, usługi i technologie. W porównaniu do prac B+R, skuteczność wdrożenia jest związana z dużo mniejszym ryzykiem i uwarunkowana czynnikami o charakterze rynkowym, związanymi m.in. ze strategią realizowaną przez firmę, marketingiem nowych produktów i usług. Mając na uwadze charakter ryzyka występującego w projektach wdrożeniowych, uzasadnione jest ich wsparcie z wykorzystaniem zwrotnych instrumentów finansowych. W związku z tym w II osi priorytetowej PO IR przewiduje się ich wsparcie ww. typów projektów z wykorzystaniem instrumentów zwrotnych lub mieszanych (dotacyjno-zwrotnych).

Ponadto w ramach PI 1.2 w II osi PO IR wspierane są inwestycje przedsiębiorstw w zakresie rozwoju bazy infrastrukturalnej do prowadzenia działalności B+R, która jest niezbędna dla realizacji zaplanowanych przez przedsiębiorcę projektów badawczo-rozwojowych.

Tabela 16. Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 2. (priorytet inwestycyjny 1.2).

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria region (jeśli dotyczy)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw (z wyłączeniem nakładów na B+R) w stosunku do całości nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw	%	Nie dotyczy	7,46	2010	Do ustalenia na dalszym etapie prac	GUS	Raz do roku

Przykładowe typy projektów w ramach PI 1.2:

- **Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R**

Wsparcie służy wypełnieniu luki finansowej pomiędzy etapem prowadzenia przez przedsiębiorstwo prac badawczo-rozwojowych a wprowadzeniem nowego produktu na rynek. Wsparcie może być w szczególności przeznaczone na wdrożenie wyników prac B+R uzyskanych w wyniku realizacji projektów współfinansowanych ze środków I osi priorytetowej programu.

Postępująca globalizacja wskazuje, że trwały rozwój gospodarczy może zostać zapewniony jedynie poprzez budowanie przewagi konkurencyjnej przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność opartą na innowacyjnych rozwiązaniach. Niewystarczające środki własne oraz trudności w dostępie do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji ograniczają możliwości przedsiębiorstw do prowadzenia działalności w zakresie B+R, a tym samym wdrożenia nowych rozwiązań pozwalających na wzmocnienie ich konkurencyjnej pozycji. Wsparcie w zakresie wdrożeń wyników prac B+R przyczyni się do zwiększenia wykorzystania tych prac przez przedsiębiorstwa, a także przyspieszy proces budowy gospodarki opartej na wiedzy.

Wsparcie ukierunkowane jest na projekty, obejmujące wdrożenie technologii opracowanej przez przedsiębiorcę lub nabytej (posiadającej postać wyników prac B+R) oraz uruchomienie na jej podstawie produkcji towarów lub świadczenie usług. Elementem projektu może być przeprowadzenie prac rozwojowych w celu dostosowania technologii do indywidualnych potrzeb przedsiębiorcy. Wsparcie w zakresie wdrożeń wyników prac B+R przyczyni się do zwiększenia wykorzystania tych prac przez przedsiębiorstwa, a także przyspieszy proces budowy gospodarki opartej na wiedzy.

Ponadto w ramach instrumentu wsparcia możliwe jest także dofinansowanie projektów, w których elementem niezbędnym dla wdrożenia jest przeprowadzenie prac rozwojowych. Wsparcie w takim zakresie jest przeznaczone na współfinansowanie zakupu technologii i jej rozwój w celu zmiany lub dostosowania tej technologii do procesów i warunków przedsiębiorstwa/ zastosowania technologii w innej branży/ w innym produkcie lub usłudze

Takie rozwiązanie jest uzasadnione, gdyż charakter innowacji staje się bardziej interaktywny, a nie linearny, stąd nawet w przypadku opracowania technologii jej zastosowanie w nowych warunkach, innej branży, wymaga przeprowadzenia prac rozwojowych nad nowymi właściwościami takiej technologii.

Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R może być również prowadzone w formie Funduszu Pożyczkowego Innowacji, za pomocą którego inwestycja o charakterze innowacyjnym może być

finansowana ze środków pożyczki oraz ze środków pochodzących z objęcia udziałów, akcji w spółce przez inwestora kapitałowego.

- **Tworzenie warunków infrastrukturalnych dla prowadzenia działalności B+R przez przedsiębiorstwa**

Wsparcie jest kierowane do przedsiębiorstw, w tym do MŚP. Wsparcie obejmuje tworzenie i rozwój infrastruktury B+R przedsiębiorstw poprzez inwestycje w aparaturę, sprzęt, technologie i inną niezbędną infrastrukturę, która służy tworzeniu innowacyjnych produktów i usług. Oferowane wsparcie przyczyni się do powstawania działów badawczo-rozwojowych i laboratoriów w przedsiębiorstwach oraz tworzenia centrów badawczo-rozwojowych.

Podstawą oceny projektu jest planowana do realizacji agenda badawcza, którą przedsiębiorstwo będzie realizować z wykorzystaniem infrastruktury badawczej wybudowanej lub zmodyfikowanej w ramach projektu. Czynniki decydującymi o przyznaniu wsparcia będą także m.in.: wartość nakładów na działalność badawczo-rozwojową, wielkość zatrudnienia pracowników zaangażowanych w działalność badawczo-rozwojową, wartość inwestycji. Premiowane będą projekty dotyczące inteligentnych specjalizacji.

Inwestycje infrastrukturalne mogą być uzupełnione o działania związane z zatrudnieniem wykwalifikowanych kadr lub rozwojem umiejętności pracowników obsługujących nową aparaturę badawczą (w ramach cross financingu).

- **Kredyt na innowacje technologiczne**

Wsparcie jest skierowane do MŚP i obejmuje projekty polegające na wdrażaniu innowacji o charakterze technologicznym. Wsparcie może być w szczególności przeznaczone na wdrożenie wyników prac B+R uzyskanych w wyniku realizacji projektów współfinansowanych ze środków I osi priorytetowej programu. Kredyt na innowacje technologiczne przyczyni się do zwiększenia dostępu przedsiębiorstw do komercyjnych źródeł finansowania – kredytów dystrybuowanych przez sieci banków komercyjnych, które finansują wdrożenie nowej technologii w działalności gospodarczej przedsiębiorstwa. Kredyt może zostać wykorzystany na zakup nowej technologii oraz na pokrycie kosztów wdrożenia nowej technologii, prowadzącego do wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów lub usług.

Preferowane do wsparcia będą projekty, w których przedsiębiorstwo zakupi oraz wdroży wyniki prac B+R oraz projekty, w których przedsiębiorstwo poniesie wydatki na B+R na określonym, minimalnym poziomie.

Środki kredytu technologicznego mogą zostać wykorzystane w dwojaki sposób:

- 1) jako wsparcie o charakterze dotacyjnym, udzielane w celu częściowej spłaty kredytu inwestycyjnego, przyznanego przedsiębiorstwu przez bank komercyjny (tzw. premia technologiczna),
- 2) w formie wsparcia zwrotnego, finansującego częściowo koszty projektu inwestycyjnego.

W procesie udzielania wsparcia wykorzystywane są doświadczenia związane z realizacją Kredytu Technologicznego w perspektywie finansowej 2007-2013.

- **Fundusz gwarancyjny dla wsparcia innowacyjnych przedsiębiorstw**

Fundusz Gwarancyjny zapewnia gwarancje dla podmiotów finansujących projekty polegające na wdrożeniu wyników prac B+R w działalności gospodarczej. Do podmiotów takich należą banki, udostępniające kapitał w formie kredytów, lub też same przedsiębiorstwa, inwestujące własne środki w uruchomienie produkcji i sprzedaży pierwszej partii innowacyjnych wyrobów lub świadczenia usług, będących wynikiem prac B+R.

Cechą najważniejszą gwarancji jest to, że finansowanie projektu innowacyjnego następuje ze środków prywatnych, a gwarant wypłaca środki publiczne jedynie wtedy, gdy przedsięwzięcie gospodarcze nie powiodło się. Przejęcie przez fundusz gwarancyjny części ryzyka tworzy zachętę do angażowania się kapitału prywatnego w finansowanie innowacyjnych projektów oraz przynosi efekt w postaci dźwigni finansowej.

Wsparcie w postaci gwarancji może być prowadzone z wykorzystaniem doświadczeń w realizacji programów przez Europejski Fundusz Inwestycyjny.

Beneficjenci projektów finansowanych w II osi PO IR w ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 mogą oprócz wydatków inwestycyjnych związanych z wdrożeniem wyników B+R, jeśli będzie to niezbędne dla zrealizowania celów projektu, ponosić w szczególności wydatki w zakresie:

- internacjonalizacji wyników wdrożenia B+R, związanych z ich komercjalizacją na rynkach zagranicznych,
- tworzenia lub rozwoju infrastruktury badawczo-rozwojowej,
- ochrony własności intelektualnej (w tym poza granicami kraju),
- wzornictwa,
- rozwoju kadr (w ramach cross financingu).

Typy beneficjentów

- przedsiębiorstwa
- koordynatorzy klastrów¹
- fundusz funduszy

Terytorialny obszar realizacji

cała Polska

Planowane zastosowanie instrumentów finansowych

Przewiduje się realizację wsparcia w formie instrumentów finansowych, instrumentów mieszanych (dotacyjno-zwrotnych) oraz dotacji.

Planowane zastosowanie dużych projektów

Wsparcie w ramach II osi PO IR będzie prowadzone głównie w trybie konkursowym, w związku z czym na etapie przygotowania programu nie jest możliwe określenie, czy dofinansowanie będzie kierowane na realizację dużych projektów.

¹ Warunkiem przyznania wsparcia jest udział przedsiębiorstw w inicjatywie klastrowej.

Układ wskaźników produktu

Tabela 18. Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla priorytetu inwestycyjnego 1.2 w ramach II osi priorytetowej.

Wskaźniki produktu							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1	Liczba przedsiębiorstw wspieranych w celu wprowadzenia na rynek nowych produktów	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	600	SL 2014-2020	Raz do roku
2	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla projektów w zakresie innowacji lub B+R	mln PLN	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	5400	SL 2014-2020	Raz do roku
3	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	240	SL 2014-2020	Raz do roku
4	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w zakresie inwestycji w infrastrukturę B+R	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	200	SL 2014-2020	Raz do roku

Priorytet inwestycyjny 3.1

3.1 promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym poprzez inkubatory przedsiębiorczości.

Cel szczegółowy 3. Rozwój rynku kapitału podwyższonego ryzyka.

W ramach PI 3.1. w II osi priorytetowej PO IR zakłada się realizację działań ukierunkowanych na rozwój instrumentów finansowania udziałowego, skierowanych do MŚP (w szczególności przedsiębiorstw typu start-up). Rynek komercyjnych źródeł finansowania działalności innowacyjnej w Polsce jest względnie młody i słabo rozwinięty. Istniejące fundusze kapitałowe stosunkowo niechętnie inwestują w innowacyjne przedsięwzięcia ze względu na wysoki poziom ryzyka. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań stymulujących aktywność inwestorów prywatnych w obszarze B+R+I.

Instrumenty kapitałowe, jako szczególna forma finansowania zwrotnego, zapewniają dodatkowy element wsparcia, związany z dostępem do sieci kontaktów biznesowych inwestora, jego specjalistycznej wiedzy i doświadczenia, które są szczególnie ważne dla początkujących przedsiębiorców.

Tabela 17. Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 3. (priorytet inwestycyjny 3.1).

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria region (jeśli dotyczy)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Nakłady na działalność innowacyjną pochodzące z funduszy kapitału ryzyka	mln PLN	Nie dotyczy	0,3	2010	333	GUS/ EVCA	Raz do roku

Przykładowe typy projektów w ramach PI 3.1:

- **Wsparcie przedsiębiorstw przez fundusze typu venture capital, sieci aniołów biznesu oraz fundusze kapitału zalążkowego**

Projekty realizowane w PO IR przez fundusze venture capital, sieci aniołów biznesu oraz inne instytucje otoczenia biznesu wspierające powstawanie i rozwój nowych firm innowacyjnych obejmują m.in.:

- wsparcie poszukiwania i selekcji innowacyjnych pomysłów, wsparcie w zakresie tworzenia przedsiębiorstw na bazie innowacyjnych pomysłów (tzw. preinkubacja) oraz zasilenie kapitałowe nowo powstałych firm,
- wspieranie inwestycji dokonywanych przez fundusze koinwestycyjne,
- wsparcie rozwoju rynku kapitału podwyższonego ryzyka z wykorzystaniem funduszy inwestującego w fundusze venture capital oraz w innowacyjne przedsiębiorstwa, m.in. w celu komercjalizacji wyników prac B+R,
- tworzenie mechanizmów finansowania syndykatowego (grupowego) przez aniołów biznesu, fundusze VC,
- rozwój platform i sieci współpracy kojarzących inwestorów prywatnych z przedsiębiorstwami poszukującymi finansowania, w tym wsparcie nawiązywania współpracy pomiędzy działającymi funduszami PE, VC, sieciami aniołów biznesu,

- kształtowanie gotowości inwestycyjnej przedsiębiorstw poszukujących źródeł finansowania innowacyjnych przedsięwzięć wśród inwestorów branżowych na Giełdzie Papierów Wartościowych lub NewConnect, poprzez finansowanie usług doradczych oraz analiz rynkowych i finansowych,
- prowadzenie działań informacyjnych, szkoleniowych, warsztatowych dla przedsiębiorców i inwestorów o korzyściach płynących z pozyskania kapitałów o charakterze udziałowym.

Typy beneficjentów

- przedsiębiorstwa (MŚP)
- fundusze venture capital
- sieci aniołów biznesu oraz ich spółki (wehikuly inwestycyjne)
- instytucje otoczenia biznesu wspierające powstawanie nowych firm innowacyjnych
- fundusz funduszy

Terytorialny obszar realizacji

cała Polska

Planowane zastosowanie instrumentów finansowych

Przewiduje się realizację wsparcia w formie instrumentów finansowych, instrumentów mieszanych (dotacyjno-zwrotnych) oraz dotacji.

Planowane zastosowanie dużych projektów

Wsparcie w ramach II osi PO IR będzie prowadzone głównie w trybie konkursowym, w związku z czym na etapie przygotowania programu nie jest możliwe określenie, czy dofinansowanie będzie kierowane na realizację dużych projektów.

Układ wskaźników produktu

Tabela 19. Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla priorytetu inwestycyjnego 3.1 w ramach II osi priorytetowej.

Wskaźniki produktu							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	760	SL 2014-2020	Raz do roku
2	Liczba wspartych sieci inwestorów prywatnych	PLN	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	3	SL 2014-2020	Raz do roku

Opis kierunkowych zasad wyboru projektów osi priorytetowej II

• Tryb wyboru projektów

Wybór trybu został dokonany przy uwzględnieniu następujących czynników:

- optymalny sposób osiągnięcia celów programu/osi priorytetowej/priorytetu inwestycyjnego;
- typ beneficjenta;
- wielkość projektów (planowana wysokość dofinansowania).

Preferowanie wyboru projektów w trybie konkursowym, znajduje uzasadnienie z punktu widzenia jego efektywności (zarówno dla potencjalnych beneficjentów jak i instytucji w systemie realizacji PO IR – procedura uregulowana prawnie, możliwa do szybkiego i sprawnego sfinalizowania), skuteczności (największa szansa wyłonienia projektów dojrzałych do realizacji oraz ściśle realizujących cel priorytetu inwestycyjnego 3.1), jak również potencjału wnioskodawców.

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 przewiduje się dwa tryby wyboru projektów:

- pozakonkursowy – w przypadku projektów o charakterze systemowym i pilotażowym,
- konkursowy – w przypadku pozostałych typów projektów finansowanych ze środków priorytetu inwestycyjnego 1.2.

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1 przewiduje się dwa tryby wyboru projektów:

- pozakonkursowy – m.in. w przypadku: projektu związanego z utworzeniem i zasileniem kapitałowym funduszu gwarancyjnego, projektów związanych z rozwojem rynku funduszy venture capital, prowadzonych przez uprawnione do tego (na mocy odrębnych przepisów) podmioty,
- konkursowy – w przypadku pozostałych typów projektów finansowanych ze środków priorytetu inwestycyjnego 3.1.

• Kryteria wyboru projektów

Wybór projektu uzależniony jest od spełnienia kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący (zgodnie z art. 110 ust. 2 lit. a) Rozporządzenia Ogólnego) oraz od zatwierdzenia projektu do dofinansowania. Kryteria są jednakowe dla wszystkich potencjalnych beneficjentów w ramach danej kategorii projektów programu. Zakłada się, że kryteria wyboru projektów będą spełniać ogólne zasady, zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ogólnego, a w szczególności:

- przyczynią się do wyboru projektów, które w największym stopniu będą wpływać na osiągnięcie założonych celów i wskaźników określonych osi priorytetowych,
- zapewnią wybór projektów zgodnych z zakresem EFRR oraz z kategoriami interwencji określonymi dla danej osi priorytetowej PO IR,
- będą zgodne z zasadami transparentności i niedyskryminacji, a także z warunkami określonymi w art. 7 i 8 Rozporządzenia Ogólnego, tj. w zakresie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważonego rozwoju.

Ponadto wsparcie w ramach II osi priorytetowej PO IR jest udzielane z uwzględnieniem kryteriów oceniających zgodność projektu z obszarami inteligentnej specjalizacji.

• Organizacja procesu wyboru projektów (sposób naboru i oceny projektów)

Informacja o działaniach instytucji dokonującej selekcji projektów jest jawna i upubliczniona. Podstawowym środkiem komunikacji w tym zakresie jest strona internetowa instytucji, która podejmuje

działania służące wyłonieniu projektów, które mogą otrzymać dofinansowanie. Założenia naboru w ramach konkursów będą poprzedzone konsultacjami z interesariuszami planowanych interwencji lub ich reprezentantami, np. na forum Komitetu Monitorującego. Informacja o naborze zostanie podana z odpowiednim wyprzedzeniem, aby potencjalni beneficjenci dysponowali odpowiednim, w kontekście zasad naboru, czasem na przygotowanie się do udziału w nim.

Okres naboru będzie dopasowany do charakteru i poziomu złożoności planowanych przedsięwzięć oraz obszerności i poziomu skomplikowania dokumentacji aplikacyjnej.

W przypadku trybu konkursowego ogłoszenie będzie zawierać w szczególności informacje o kryteriach, sposobie i terminach dokonywania oceny (poszczególnych jej etapów); dostępne będą szczegółowe opisy kryteriów i instrukcje, które będą stosowane w procesie oceny projektów.

Sposób oceny i wyboru jest zorganizowany w sposób zależny od specyfiki danego obszaru interwencji i trybu wyboru. Składa się z dwóch zasadniczych elementów:

- ocena formalna polegająca na weryfikacji spełnienia kryteriów dostępu;
- ocena merytoryczna służąca weryfikacji kryteriów jakościowych.

W ramach tych dwóch bloków mogą zostać wyodrębniane dodatkowe etapy procesu oceny projektu, co zostanie jednoznacznie opisane w procedurach oraz odbywało się będzie z zastosowaniem jawnych i jasnych kryteriów.

Przewiduje się możliwość oceny z wykorzystaniem panelu ekspertów.

Tabela 20. Ramy wykonania dla II osi priorytetowej.

Ramy Wykonania dla II osi priorytetowej									
Typ wskaźnika (etap wykonania, finansowy, produktu lub, w uzasadnionych przypadkach, wskaźnik rezultatu)	Lp.	Wskaźnik	Jednostka miary	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość pośrednia (2018)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Uzasadnienie
Finansowy	1.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	% alokacji osi	EFRR	Słabiej rozwinięte	19,5%	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Wskaźnik mierzy rzeczywiste tempo ponoszenia i weryfikowania wydatków kwalifikowalnych w projektach
Finansowy	2.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	% alokacji osi	EFRR	Lepiej rozwinięte	19,5%	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Wskaźnik mierzy rzeczywiste tempo ponoszenia i weryfikowania wydatków kwalifikowalnych w projektach
Produktowy	3.	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w zakresie inwestycji w infrastrukturę B+R	Szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
Produktowy	4.	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w zakresie inwestycji w infrastrukturę B+R	Szt.	EFRR	Lepiej rozwinięte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac

Produktowy	5.	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie wdrożenia wyników prac B+R	Szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
Produktowy	6.	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie wdrożenia wyników prac B+R	Szt.	EFRR	Lepiej rozwinięte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
Produktowy	7.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje	Szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
Produktowy	8.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje	Szt.	EFRR	Lepiej rozwinięte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac

Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

Tabele 21-30. Kategorie interwencji osi priorytetowej II (w mln EUR)

EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte	
Tabela 21: Wymiar 1		Tabela 22: Wymiar 2		Tabela 23: Wymiar 3		Tabela 24: Wymiar 6		Tabela 25: Wymiar 7	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
064	2 220,0	01	2 220,0	00	0	00	0	-	-

EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte	
Tabela 26: Wymiar 1		Tabela 27: Wymiar 2		Tabela 28: Wymiar 3		Tabela 29: Wymiar 6		Tabela 30: Wymiar 7	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
064	203,2	01	203,2	00	0	00	0	-	-

2.3 OŚ PRIORYTETOWA III: WSPARCIE OTOCZENIA I POTENCJAŁU INNOWACYJNYCH PRZEDSIĘBIORSTW

W ramach osi wspierane są projekty realizowane na terenie całego kraju, z uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań dotyczących rozwoju otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności innowacyjnej. Przekrojowy charakter ww. projektów nie uzasadnia dzielenia interwencji pomiędzy dwie kategorie regionów.

W realizację III osi PO IR zaangażowane będą środki finansowe dwóch, komplementarnych celów tematycznych (CT 1 i CT 3), co umożliwi efektywniejsze wspieranie otoczenia innowacyjnych przedsiębiorstw, współpracy w zakresie działalności B+R+I, internacjonalizacji innowacyjnych MŚP oraz projektów systemowych w ww. zakresie.

W przypadku spełnienia przez wsparcie przesłanek wystąpienia pomocy publicznej – jest ono udzielane z uwzględnieniem właściwych przepisów o pomocy publicznej.

W wybranych instrumentach realizowanych w III osi PO IR przewiduje się możliwość kwalifikowania wydatków na rozwój kadr (w ramach cross financingu).

Priorytet inwestycyjny 1.2

1.2 promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje oraz rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i instytucjami szkolnictwa wyższego, w szczególności w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.

Cel szczegółowy 4. Zwiększenie potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności innowacyjnej.

W Polsce niewiele przedsiębiorstw prowadzi działalność innowacyjną oraz realizuje projekty B+R. Potencjał firm do współpracy z sektorem nauki jest na niskim poziomie. Firmy w niewystarczającym stopniu uczestniczą w porozumieniach, konsorcjach, inicjatywach klastrowych, co utrudnia przepływ wiedzy pomiędzy nimi.

Konieczna jest także realizacja działań przyczyniających się do wzrostu wykorzystania metod ochrony patentowej wynalazków przez przedsiębiorstwa w Polsce.

Istotnym elementem systemu wsparcia innowacyjności polskiej gospodarki są instytucje otoczenia biznesu. W ostatnich latach następował systematyczny wzrost liczby ośrodków innowacji i przedsiębiorczości. Ich działalność można uznać za dość dobrze rozwiniętą, choć wymagającą dalszej profesjonalizacji. Konieczna jest poprawa funkcjonowania poszczególnych typów IOB, a także konsolidacja i lepsza koordynacja całego systemu. Działalność IOB powinna w większym stopniu podlegać mechanizmom rynkowym i umożliwiać samofinansowanie tych podmiotów. Ponadto istotne znaczenie dla stworzenia przyjaznego otoczenia innowacyjnych przedsiębiorstw mają działania, służące monitorowaniu oraz koordynacji różnych procesów, instrumentów wsparcia, np. związanych z funkcjonowaniem IOB oraz klastrów w Polsce.

Ze względu na niski stopień wykorzystania możliwości, jakie daje polskim przedsiębiorcom i jednostkom naukowym udział w programach realizowanych na szczeblu europejskim, konieczne jest podjęcie interwencji w tym zakresie.

Biorąc pod uwagę powyższe w ramach PI 1.2 w III osi PO IR prowadzone są działania o zróżnicowanym charakterze, odnoszące się do:

- współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami w zakresie B+R+I,
- ochrony własności przemysłowej przedsiębiorstw,
- zwiększenia skali wykorzystania usług badawczo-rozwojowych,
- dostępu MŚP do proinnowacyjnych usług świadczonych przez IOB,
- rozwoju inicjatyw klastrowych o dużym potencjale innowacyjnym,
- aktywności przedsiębiorstw i jednostek naukowych w aplikowaniu o środki z programów międzynarodowych, np. Horyzont 2020, COSME.

Tabela 31. Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 4. (priorytet inwestycyjny 1.2).

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria region (jeśli dotyczy)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB	%	Nie dotyczy	0,34	2012	1,05	GUS	Raz do roku

Przykładowe typy projektów w ramach PI 1.2:

- **Wsparcie rozwoju otwartych innowacji**

W celu pobudzenia współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami w zakresie dzielenia się wiedzą i tworzenia nowych rozwiązań, wspierane są projekty polegające na rozwoju otwartych innowacji. Otwarta innowacyjność bazuje na tworzeniu partnerstw pomiędzy dużymi przedsiębiorstwami a MŚP dla jak najlepszego wykorzystywania wewnętrznych i zewnętrznych zasobów, technologii oraz wiedzy.

Finansowanie obejmuje inicjowanie kooperacji (koszty usług pośrednictwa i doradztwa), jej prowadzenie oraz zastosowanie nowego rozwiązania w praktyce gospodarczej. W ramach instrumentu możliwa jest realizacja projektów polegających na tworzeniu platform współpracy, które przyczynią się do pobudzenia i ułatwienia transferu technologii oraz know-how pomiędzy dużymi firmami a sektorem MŚP.

Istotną rolę w inicjowaniu takiej współpracy odegrać może podmiot pełniący funkcję brokera innowacji, który zbiera z dużych firm niewykorzystane pomysły oraz identyfikuje MŚP zainteresowane dalszym rozwojem i komercjalizacją tej wiedzy.

- **Wsparcie ochrony własności przemysłowej przedsiębiorstw**

Wsparcie kierowane jest na uzyskanie ochrony prawa własności przemysłowej (z wyłączeniem kosztów zgłoszenia wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego dotyczącego ochrony na terytorium Polski) oraz realizację ochrony własności przemysłowej, a także prowadzenie analiz czystości patentowej (freedom-to-operate), które są niezbędnym elementem skutecznej komercjalizacji technologii. Wsparcie obejmuje również popularyzację korzyści wynikających z ochrony własności przemysłowej oraz działania zmierzające do wzmocnienia pozycji polskich przedsiębiorstw w sporach dotyczących ochrony własności przemysłowej prowadzonych w sądach międzynarodowych.

Wsparcie realizowane jest w trybie konkursowym i systemowym. Bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw w zakresie wykorzystania instrumentów ochrony własności intelektualnej jest realizowane w trybie konkursowym. W ramach projektu systemowego realizowane są działania polegające na prowadzeniu analiz patentowych, mające na celu podniesienie poziomu świadomości przedsiębiorstw w zakresie korzyści płynących z uzyskania ochrony prawa własności przemysłowej.

- **Stymulowanie współpracy nauki z biznesem – bony na innowacje**

Bony na innowacje umożliwiają rozwijanie kontaktów MŚP prowadzących działalność produkcyjną lub usługową z jednostkami naukowymi. Przedmiotem wsparcia jest zakup usługi związanej z opracowaniem nowego produktu lub usługi, projektu wzorniczego, nowej technologii produkcji albo znaczącym ulepszeniem wyrobu lub technologii produkcji.

Wsparcie obejmuje projekty:

- dotyczące innowacji realizowanych przez firmy przemysłowe,
- dotyczące innowacji w sektorze usług, o wysokim stopniu zaawansowania technologicznego,
- dotyczące innowacji nietechnologicznych.

Usługi nabywane z wykorzystaniem bonów na innowacje powinny uwzględniać kontekst lokalny obszaru funkcjonowania przedsiębiorstwa, specyfikę tego przedsiębiorstwa, w tym potencjał produkcyjny oraz uwarunkowania w jakich ono funkcjonuje (wsparcie „szyte na miarę”). Projekty realizowane w ramach tego instrumentu powinny umożliwiać włączanie w proces tworzenia nowych produktów i usług ich końcowych użytkowników, w celu zbadania odbioru projektowanych innowacji przez rynek.

- **Rozwój i profesjonalizacja proinnowacyjnych usług IOB**

Celem instrumentu współfinansowanie świadczenia usług proinnowacyjnych przez instytucje otoczenia biznesu. Usługi te powinny być dostosowane do potrzeb odbiorców oraz w sposób kompleksowy przyczyniać się do powstawania innowacji (od badań do komercjalizacji).

Finansowanie obejmuje:

- świadczenie usług proinnowacyjnych na rzecz przedsiębiorstw sektora MŚP,
- rozwój kadr instytucji otoczenia biznesu, służący podniesieniu jakości świadczonych usług, zwiększeniu ich efektywności lub ukierunkowaniu działalności IOB na rozwój inteligentnych specjalizacji,
- przygotowanie koncepcji świadczenia usług o charakterze proinnowacyjnym, w tym testowanie nowych rodzajów usług,

- niezbędne do realizacji usług proinnowacyjnych inwestycje w infrastrukturę i aparaturę badawczo-rozwojową, w szczególności w podmiotach takich jak: parki naukowo-technologiczne oraz inkubatory technologiczne,
- diagnozowanie i stałe monitorowanie popytu na proinnowacyjne usługi IOB.

W ramach instrumentu finansowane są także usługi IOB ukierunkowane na rozwój innowacyjnych start-up'ów, w tym sieciowanie, wsparcie nawiązywania kontaktów pomiędzy start-up'ami a inwestorami i doradcami biznesowymi.

W ramach instrumentu wspierającego rozwój i profesjonalizację usług IOB będą prowadzone działania o charakterze systemowym dotyczące rozwoju akademickich inkubatorów przedsiębiorczości. Realizacja tego działania zapewni wysoką jakość usług proinnowacyjnych świadczonych przez akademickie inkubatory przedsiębiorczości na rzecz start-up'ów oraz osób zainteresowanych założeniem działalności gospodarczej.

- **Wsparcie rozwoju klastrów – budowa systemu krajowych klastrów kluczowych**

W ramach PO IR zakłada się realizację działań systemowych związanych z przygotowaniem systemu wyłaniania krajowych klastrów kluczowych, budową krajowego systemu informacji o IOB i klastrach, ich monitoringiem i ewaluacją. Działania w tym zakresie są podejmowane z uwagi na wysoki potencjał innowacyjny krajowych klastrów kluczowych, co uzasadnia objęcie wsparciem projektów realizowanych przez ich koordynatorów w zakresie internacjonalizacji oraz rozwoju współpracy z podmiotami zewnętrznymi (w tym projekty związane z marketingiem, brandingiem, sieciowaniem krajowym i międzynarodowym).

- **Wsparcie przedsiębiorstw i jednostek naukowych w przygotowaniu do udziału w programach międzynarodowych**

Celem instrumentu jest zwiększenie partycypacji polskich MŚP oraz jednostek naukowych w międzynarodowych programach na rzecz rozwoju innowacyjności oraz wsparcia działalności B+R, takich jak Horyzont 2020, COSME. Instrument nakierowany jest na zwiększenie świadomości sektora nauki i biznesu w zakresie możliwości skorzystania ze wsparcia oferowanego w ramach programów międzynarodowych. Działanie obejmuje stałą promocję programów międzynarodowych, monitoring udziału polskich beneficjentów w tych programach oraz finansowanie kosztów przygotowania i udziału w programach.

Finansowanie obejmuje dwa rodzaje projektów:

- projekty konkursowe – skierowane do przedsiębiorstw i jednostek naukowych oraz ich konsorcjów, inicjatyw klastrowych, w tym uczestników polskich platform technologicznych. Wsparcie pokrywa koszty przygotowania aplikacji do programów międzynarodowych („granty na granty”) oraz koszty współpracy z europejskimi platformami technologicznymi i innymi organizacjami europejskimi.
- projekty systemowe – realizowane przez instytucje, w tym IOB, których zadaniem będzie promowanie programów międzynarodowych i wspieranie firm, jednostek naukowych oraz innych instytucji w przygotowaniu do udziału w tych programach. Pomoc może mieć formę specjalistycznych szkoleń dla personelu zatrudnionego w punktach kontaktowych, dofinansowania kampanii świadomościowych i promocyjnych skierowanych do przedsiębiorstw, jednostek naukowych oraz IOB.

Typy beneficjentów

- przedsiębiorstwa
- konsorcja przedsiębiorstw
- jednostki naukowe
- uczelnie
- instytucje otoczenia biznesu
- Specjalne Strefy Ekonomiczne
- koordynatorzy klastrów
- jednostki administracji publicznej, w tym ich jednostki organizacyjne, lub wyłonione podmioty odpowiadające za realizację działań o charakterze systemowym

Terytorialny obszar realizacji

cała Polska

Planowane zastosowanie instrumentów finansowych

Przewiduje się zastosowanie instrumentów bezzwrotnych (dotacje) oraz instrumentów finansowych.

Planowane zastosowanie dużych projektów

Wsparcie w ramach III osi PO IR będzie prowadzone głównie w trybie konkursowym, w związku z czym na etapie przygotowania programu nie jest możliwe określenie, czy dofinansowanie będzie kierowane na realizację dużych projektów.

Układ wskaźników produktu

Tabela 34. Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla priorytetu inwestycyjnego 1.2 w ramach III osi.

Wskaźniki produktu							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1	Liczba przedsiębiorstw wspartych przez instytucje otoczenia biznesu	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	5 800	SL 2014-2020	Raz do roku
2	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	1 130	SL 2014-2020	Raz do roku
3	Liczba przedsiębiorstw wspieranych w celu wprowadzenia na	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	2 130	SL 2014-2020	Raz do roku

	rynek nowych produktów						
4	Liczba podmiotów realizujących projekty w zakresie ochrony własności przemysłowej	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	1 600	SL 2014-2020	Raz do roku

Priorytet inwestycyjny 3.2

3.2 opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu internacjonalizacji.

Cel szczegółowy 5. Wzrost umiędzynarodowienia działalności przedsiębiorstw.

Pozytywnym trendem jest zwiększenie aktywności polskich firm na rynkach zagranicznych. Poziom aktywności jest uwarunkowany wielkością przedsiębiorstwa, branżą lub sektorem, w którym działa. Jednocześnie wciąż konieczna jest realizacja działań, które ułatwią MŚP oferowanie produktów i usług na rynkach zagranicznych. W szczególności dotyczy to przedsiębiorstw innowacyjnych, gdyż poszerzenie rynków zbytu dla nowych produktów i usług wpływa na opłacalność działalności B+R+I.

Dlatego też wsparcie z zakresu internacjonalizacji, realizowane w PO IR w ramach PI 3.2, skierowane jest do innowacyjnych przedsiębiorstw. Finansowanie koncentruje się na projektach, które skutkują nawiązywaniem przez przedsiębiorstwa kontaktów z zagranicznymi kontrahentami i inwestorami, w tym za pośrednictwem instytucji otoczenia biznesu. Ponadto realizowane są projekty systemowe, służące zapewnieniu dostępu do wiedzy na temat umiędzynarodowienia działalności MŚP oraz promujące tego typu działalność.

Tabela 32. Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 5. (priorytet inwestycyjny 3.2).

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria region (jeśli dotyczy)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Udział eksportu wyrobów wysokiej techniki w eksporcie ogółem	%	Nie dotyczy	5,9	2012	13,0	Nie dotyczy	Raz do roku

Przykładowe typy projektów w ramach PI 3.2:

- **Wsparcie internacjonalizacji innowacyjnych przedsiębiorstw**

Finansowanie dotyczy projektów konkursowych i systemowych, obejmujących działania takie jak:

- programy promocji, służące zwiększeniu dostępu przedsiębiorstw sektora MŚP do tradycyjnych oraz perspektywicznych rynków, ukierunkowane na sektory gospodarki o najwyższym potencjale eksportowym;
- wsparcie instytucji otoczenia biznesu w zakresie działań przyczyniających się do internacjonalizacji MŚP (np. poprzez tworzenie partnerstw pomiędzy polskimi i zagranicznymi IOB, tworzenie narzędzi informatycznych promujących ofertę lokatorów IOB na rynkach

międzynarodowych, udział IOB w imprezach o charakterze wystawienniczym i kooperacyjnym za granicą);

- świadczenie na rzecz innowacyjnych przedsiębiorstw sektora MŚP specjalistycznych usług doradczych z zakresu internacjonalizacji (w tym m.in. coaching, mentoring, wsparcie firm w rozwoju działalności w wiodących zagranicznych IOB, wsparcie przedsiębiorstw w ubieganiu się o realizację zamówień publicznych za granicą, w poszukiwaniu zagranicznych inwestorów kapitałowych i kontrahentów);
- prowadzenie kampanii informacyjnej, promującej podejmowanie działalności międzynarodowej przez MŚP;
- zwiększenie dostępu do źródeł informacji na temat rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej za granicą oraz prowadzenie specjalistycznych szkoleń w formie e-learning'u;
- prowadzenie badań wśród eksporterów i potencjalnych eksporterów oraz systematycznego monitoringu trendów na rynkach globalnych w zakresie specjalizacji.

Typy beneficjentów

- przedsiębiorstwa (MŚP)
- instytucje otoczenia biznesu
- jednostki administracji publicznej, w tym ich jednostki organizacyjne, lub wyłonione podmioty odpowiadające za realizację działań o charakterze systemowym.

Terytorialny obszar realizacji

cała Polska

Planowane zastosowanie instrumentów finansowych

Przewiduje się zastosowanie instrumentów bezzwrotnych (dotacje) oraz instrumentów finansowych.

Planowane zastosowanie dużych projektów

Wsparcie w ramach III osi PO IR będzie prowadzone głównie w trybie konkursowym, w związku z czym na etapie przygotowania programu nie jest możliwe określenie, czy dofinansowanie będzie kierowane na realizację dużych projektów.

Układ wskaźników produktu

Tabela 35. Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla priorytetu inwestycyjnego 3.2 w ramach III osi.

Wskaźniki produktu							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji/ umiędzynarodowienia działalności	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	34 760	SL 2014-2020	Raz do roku

Priorytet inwestycyjny 3.4

3.4 wspieranie zdolności MŚP do angażowania się w proces wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz w procesy innowacji.

Cel szczegółowy 6. Rozwój współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami w celu tworzenia rozwiązań innowacyjnych.

Wewnętrzne zasoby danej firmy często są niewystarczające do samodzielnej realizacji projektu innowacyjnego. Konieczne staje się wówczas wykorzystanie zewnętrznych źródeł innowacji poprzez transfer technologii lub realizację projektów we współpracy z innymi podmiotami (przedsiębiorstwami lub jednostkami naukowymi). Współpraca może być także sposobem na obniżenie kosztów i ryzyka działalności innowacyjnej lub badawczo-rozwojowej.

Badania wskazują, iż polscy przedsiębiorcy nie posiadają wiedzy dotyczącej zasad, możliwości i korzyści płynących ze współpracy w zakresie działalności innowacyjnej. Bariery związane z poziomem wiedzy i świadomości mogą w istotnym stopniu hamować rozwój innowacji również z tego względu, że przekładają się na brak popytu na nowoczesne produkty, usługi lub technologie.

Dlatego też w PO IR finansowane są działania kształtujące postawy innowacyjne w społeczeństwie oraz promujące partnerstwo międzysektorowe. Realizowane są także projekty o charakterze systemowym, które służą zapewnieniu informacji o procesach zachodzących w innowacyjnej gospodarce oraz pozwalają na lepszą koordynację polityki innowacyjnej realizowanej z wykorzystaniem różnych narzędzi i programów.

Tabela 33. Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 6. (priorytet inwestycyjny 3.4).

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria region (jeśli dotyczy)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Udział przedsiębiorstw, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w ogóle przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie	%	Nie dotyczy	33,5	2010	36,1	GUS/ Eurostat	Raz do roku

Przykładowe typy projektów w ramach PI 3.4:

- **Wsparcie współpracy nauki i biznesu, kształtowanie i promocja innowacyjności jako źródła konkurencyjności gospodarki**

Wsparcie obejmuje projekty o charakterze systemowym, mające na celu zwiększenie wiedzy oraz skłonności przedsiębiorstw do podejmowania działalności innowacyjnej, takie jak:

- promocja innowacyjności jako źródła konkurencyjności gospodarki oraz kształtowanie postaw innowacyjnych,
- promocja współpracy nauki i biznesu (networking),
- rozwój systemu brokerów innowacji, zwiększanie ich kompetencji i zdolności do świadczenia proinnowacyjnych usług,

- promocja innowacyjnych rozwiązań o charakterze nietechnologicznym (innowacje w usługach, innowacje organizacyjne i w zakresie zarządzania, innowacje marketingowe, rozwój innowacji popytowych sprzyjających partycypacji konsumentów w procesie projektowania i wytwarzania nowych produktów i usług, rozwój innowacji społecznych związanych z działalnością przedsiębiorstw itp.),
- prowadzenie analiz, dotyczących zmiany stanu innowacyjności gospodarki, trendów w zakresie rozwoju nowych form innowacji i nowych narzędzi wsparcia innowacyjności oraz skuteczności instrumentów wsparcia realizowanych w Polsce, a także upowszechnianie ich wyników.

- **Promocja turystyczna Polski**

Wsparcie systemowe, w zakresie promocji turystycznej Polski na rynkach zagranicznych poprzez prowadzenie m.in.: kampanii promocyjnych, organizacji wydarzeń promocyjnych, wizyt studyjnych, działań w Internecie, itp. Ponadto elementem instrumentu jest prowadzenie działań w zakresie badań ruchu turystycznego. Działanie polega na zapewnieniu dostępu do aktualnych informacji o rynku turystycznym podmiotom prowadzącym działalność w sektorze turystyki oraz podniesienie jakości badań ruchu turystycznego w regionach.

Typy beneficjentów

jednostki administracji publicznej, w tym ich jednostki organizacyjne, lub wyłonione podmioty odpowiadające za realizację działań o charakterze systemowym

Terytorialny obszar realizacji

cała Polska

Planowane zastosowanie instrumentów finansowych

Przewiduje się zastosowanie instrumentów bezzwrotnych (dotacje) oraz instrumentów finansowych.

Planowane zastosowanie dużych projektów

Wsparcie w ramach III osi PO IR będzie prowadzone głównie w trybie konkursowym, w związku z czym na etapie przygotowania programu nie jest możliwe określenie, czy dofinansowanie będzie kierowane na realizację dużych projektów.

Układ wskaźników produktu

Tabela 36. Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla priorytetu inwestycyjnego 3.4 w ramach III osi.

Wskaźniki produktu							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty / lepiej rozwinięty	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac

Opis kierunkowych zasad wyboru projektów osi priorytetowej III

• Tryb wyboru projektów

Wybór trybu został dokonany przy uwzględnieniu następujących czynników:

- optymalny sposób osiągnięcia celów programu/osi priorytetowej/priorytetu inwestycyjnego;
- typ beneficjenta;
- wielkość projektów (planowana wysokość dofinansowania).

Preferowanie konkursowego trybu naboru znajduje uzasadnienie z punktu widzenia jego efektywności (zarówno dla potencjalnych beneficjentów jak i instytucji w systemie realizacji PO IR – procedura uregulowana prawnie, możliwa do szybkiego i sprawnego sfinalizowania,) oraz skuteczności (największa szansa wyłonienia projektów dojrzałych do realizacji oraz ściśle realizujących cele priorytetów inwestycyjnych), jak również potencjału wnioskodawców.

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 przewiduje się dwa tryby wyboru projektów:

- pozakonkursowy – m.in. w przypadku projektów obejmujących popularyzację korzyści wynikających z ochrony własności przemysłowej,
- konkursowy – m.in. w przypadku projektów dotyczących wsparcia przedsiębiorstw w zakresie ochrony własności przemysłowej, bonów na innowacje, świadczenia przez IOB proinnowacyjnych usług na rzecz przedsiębiorstw, rozwoju infrastruktury IOB.

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.2 przewiduje się dwa tryby wyboru projektów:

- pozakonkursowy – w przypadku projektów o charakterze systemowym związanych z prowadzeniem badań nt. internacjonalizacji przedsiębiorstw, realizacją programów promocji itp.
- konkursowy – w przypadku wsparcia internacjonalizacji przedsiębiorstw.

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.4 dofinansowaniem objęte zostaną projekty wyłaniane w trybie pozakonkursowym.

• Kryteria wyboru projektów

Wybór projektu uzależniony jest od spełnienia kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący (zgodnie z art. 110 ust. 2 lit. a) Rozporządzenia Ogólnego) oraz od zatwierdzenia projektu do dofinansowania przez IZ lub IP. Kryteria są jednakowe dla wszystkich potencjalnych beneficjentów w ramach danej kategorii projektów programu. Zakłada się, że kryteria wyboru projektów będą spełniać ogólne zasady, zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ogólnego, a w szczególności:

- przyczynią się do wyboru projektów, które w największym stopniu będą wpływać na osiągnięcie założonych celów i wskaźników określonych osi priorytetowych,
- zapewnią wybór projektów zgodnych z zakresem EFRR oraz z kategoriami interwencji określonymi dla danej osi priorytetowej PO IR,
- będą zgodne z zasadami transparentności i niedyskryminacji, a także z warunkami określonymi w art. 7 i 8 Rozporządzenia Ogólnego, tj. w zakresie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważonego rozwoju.

- **Organizacja procesu wyboru projektów (sposób naboru i oceny projektów)**

Informacja o działaniach instytucji dokonującej selekcji projektów jest jawna i upubliczniona. Podstawowym środkiem komunikacji w tym zakresie jest strona internetowa instytucji, która podejmuje działania służące wyłonieniu projektów które mogą otrzymać dofinansowanie. Założenia naboru w ramach konkursów będą poprzedzone konsultacjami z interesariuszami planowanych interwencji lub ich reprezentantami, np. na forum Komitetu Monitorującego. Informacja o naborze zostanie podana z odpowiednim wyprzedzeniem, aby potencjalni beneficjenci dysponowali odpowiednim, w kontekście zasad naboru, czasem na przygotowanie się do udziału w nim.

Okres naboru będzie dopasowany do charakteru i poziomu złożoności planowanych przedsięwzięć oraz obszerności i poziomu skomplikowania dokumentacji aplikacyjnej.

W przypadku trybu konkursowego ogłoszenie będzie zawierać w szczególności informacje o kryteriach, sposobie i terminach dokonywania oceny (poszczególnych jej etapów); dostępne będą szczegółowe opisy kryteriów i instrukcje, które będą stosowane w procesie oceny projektów.

Sposób oceny i wyboru jest zorganizowany w sposób zależny od specyfiki danego obszaru interwencji i trybu wyboru. Składa się z dwóch zasadniczych elementów:

- ocena formalna polegająca na weryfikacji spełnienia kryteriów dostępu;
- ocena merytoryczna służąca weryfikacji kryteriów jakościowych.

W ramach tych dwóch bloków mogą zostać wyodrębniane dodatkowe etapy procesu oceny projektu, co zostanie jednoznacznie opisane w procedurach oraz odbywać się będzie z zastosowaniem jawnych i jasnych kryteriów.

Przewiduje się możliwość oceny z wykorzystaniem panelu ekspertów.

Tabela 37. Ramy wykonania III osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów.

Ramy Wykonania dla III osi priorytetowej									
Typ wskaźnika (etap wykonania, finansowy, produktu lub, w uzasadnionych przypadkach, wskaźnik rezultatu)	Lp.	Wskaźnik	Jednostka miary	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość pośrednia (2018)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Uzasadnienie
Finansowy	1.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	% alokacji osi	EFRR	Słabiej rozwinęte	19,5%	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014- 2020	Wskaźnik mierzy rzeczywiste tempo ponoszenia i weryfikowania wydatków kwalifikowalnych w projektach
Finansowy	2.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	% alokacji osi	EFRR	Lepiej rozwinęte	19,5%	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014- 2020	Wskaźnik mierzy rzeczywiste tempo ponoszenia i weryfikowania wydatków kwalifikowalnych w projektach
Produkt	3.	Liczba podmiotów realizujących projekty w zakresie ochrony własności przemysłowej	Szt.	EFRR	Słabiej rozwinęte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014- 2020	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac

Produkt	4.	Liczba podmiotów realizujących projekty w zakresie ochrony własności przemysłowej	Szt.	EFRR	Lepiej rozwinięte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
Produkt	5.	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji / umiędzynarodowienia działalności	Szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
Produkt	6.	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji / umiędzynarodowienia działalności	Szt.	EFRR	Lepiej rozwinięte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac

Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

Tabele 38-47. kategorie interwencji dla osi priorytetowej III (w mln EUR).

EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte	
Tabela 38: Wymiar 1		Tabela 39: Wymiar 2		Tabela 40: Wymiar 3		Tabela 41: Wymiar 6		Tabela 42: Wymiar 7	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
066	991,9	01	991,9	00	0	00	0	-	-

EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte	
Tabela 43: Wymiar 1		Tabela 44: Wymiar 2		Tabela 45: Wymiar 3		Tabela 46: Wymiar 6		Tabela 47: Wymiar 7	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
066	79,0	01	79,0	00	0	00	0	-	-

2.4 OŚ PRIORYTETOWA IV: ZWIĘKSZENIE POTENCJAŁU NAUKOWO-BADAWCZEGO

W ramach osi wspierane są projekty realizowane na terenie całego kraju, z uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań dotyczących rozwoju potencjału do prowadzenia działalności naukowo-badawczej. Charakter ww. projektów nie uzasadnia dzielenia interwencji pomiędzy dwie kategorie regionów.

W przypadku spełnienia przez wsparcie przesłanek wystąpienia pomocy publicznej – jest ono udzielane z uwzględnieniem właściwych przepisów o pomocy publicznej.

Oś priorytetowa IV PO IR obejmuje jeden cel tematyczny (1) oraz realizuje jeden priorytet inwestycyjny (1.1).

Priorytet inwestycyjny 1.1

1.1 udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności leżących w interesie Europy.

Cel szczegółowy 7. Wzmocnienie współpracy pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorstwami oraz sektorem publicznym.

Publiczne nakłady na B+R w Polsce znajdują się na poziomie średnim dla całej UE. W Polsce funkcjonuje dużo jednostek naukowych o znaczącym potencjale, prowadzone są prace badawczo-rozwojowe dotyczące większości obszarów nauki. Niektóre z polskich jednostek naukowych posiadają wysoką, ugruntowaną pozycję na arenie międzynarodowej. Polska nauka znajduje się w okresie dynamicznych zmian, których efekty i wpływ na gospodarkę (w postaci lepiej wykształconych absolwentów, wyników prac B+R mogących mieć zastosowanie w gospodarce) będzie możliwy do określenia w ciągu najbliższych lat.

Dzięki inwestycjom podjętym w latach 2007-2013 poprawie uległy warunki infrastrukturalne w zakresie prowadzenia prac badawczo-rozwojowych. Jednocześnie dotychczas obserwowane trendy i procesy wskazują, że wciąż dużym wyzwaniem jest silniejsze powiązanie sektora nauki z gospodarką. Świadczy o tym niewielka (choć wzrastająca w ostatnich latach) skala projektów podejmowanych wspólnie przez jednostki naukowe i przedsiębiorstwa. Prowadzenie efektywnej współpracy uwarunkowane jest potencjałem i ofertą sektora nauki, jak i możliwością komercyjnego wykorzystania efektów prac naukowców przez przedsiębiorstwa.

Wsparcie realizowane w ramach IV osi PO IR jest skoncentrowane na projektach badawczo-rozwojowych prowadzonych przez jednostki naukowe, z możliwym, promowanym udziałem przedsiębiorstw. Projekty te mają na celu zwiększenie zasobów wiedzy w obszarach uznanych za priorytetowe dla rozwoju polskiej nauki oraz przyszłościowych z punktu widzenia gospodarki.

Interwencja w ramach PO IR jest także prowadzona w celu zapewnienia najlepszych warunków infrastrukturalnych do prowadzenia prac B+R, przy czym wsparcie to będzie skierowane na realizację projektów stanowiących wkład Polski w budowę Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Projekty współfinansowane w ramach IV osi PO IR powinny służyć konsolidacji potencjału jednostek naukowych, tak aby w efekcie realizacji programu polska nauka posiadała silniejsze, rozpoznawalne w UE i świecie jednostki naukowe. Uzyskanie takich efektów wymaga inwestowania w naukowców – w zespoły badawcze, w których uczestniczą również pracownicy naukowcy z ośrodków zagranicznych. Takie działania, a także wsparcie tworzenia międzynarodowych agend badawczych, czy wirtualnych instytutów, zapewni polskiej nauce lepszy kontakt z pracami badawczo-rozwojowymi prowadzonymi w ośrodkach UE i na świecie.

Harmonizacja zasad udzielania wsparcia w ramach PO IR z zasadami, które obowiązują w programie Horyzont 2020, jest czynnikiem sprzyjającym skutecznemu ubieganiu się o środki z programu międzynarodowego oraz wpłynie na poprawę jakości zarządzania projektami badawczo-rozwojowymi w Polsce.

Efekty działań podejmowanych w ramach IV osi PO IR powinny być rozpatrywane nie tylko przez pryzmat stworzenia warunków dla lepszego funkcjonowania sektora nauki, ale przede wszystkim jako wkład w proces budowy w Polsce gospodarki opartej na wiedzy, w tym efektywnie wykorzystującej zasoby, a więc z perspektywy korzyści dla przedsiębiorstw i całego społeczeństwa.

W projektach w IV osi PO IR możliwe jest finansowanie części wydatków poniesionych na ochronę własności intelektualnej uzyskanej w wyniku realizacji prac B+R oraz finansowanie wydatków dotyczących rozwoju kadr (szkolenia, staże, granty badawcze) uczestniczących w prowadzeniu prac B+R (w ramach cross-finansingu).

Tabela 48. Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 7. (priorytet inwestycyjny 1.1).

Lp.	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu (jeśli dotyczy)	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Udział finansowania pochodzącego z sektora przedsiębiorstw (BES) w wydatkach sektora szkolnictwa wyższego na działalność B+R (HERD)	%	Nie dotyczy	2,14	2012	4,22	GUS	Raz do roku
2.	Udział środków pochodzących z przedsiębiorstw w finansowaniu nakładów inwestycyjnych na środki trwałe wykorzystywane w działalności B+R	%	Nie dotyczy	24,9	2011	38,5	GUS	Raz do roku

Przykładowe typy projektów w ramach PI 1.1:

- **Finansowanie badań naukowych**

Wsparcie obejmuje projekty polegające na prowadzeniu badań naukowych i prac rozwojowych, realizowane przez konsorcja naukowe i naukowo-przemysłowe (przy czym liderem tych projektów jest zawsze jednostka naukowa). Dzięki zaangażowaniu przedsiębiorstw do realizacji projektów, zapewnione będzie wsparcie w zakresie komercjalizacji wyników badań.

Wsparcie kierowane jest na przedsięwzięcia realizowane w ramach procesu inteligentnej specjalizacji na poziomie krajowym lub regionalnym. W przypadku specjalizacji wspólnych dla kilku województw, nacisk położony zostanie na tworzenie konsorcjów o charakterze ponadregionalnym (tzw. regionalne agendy

naukowo-badawcze). Koncentracja środków na obszarach tematycznych o najwyższym potencjale naukowym i gospodarczym w skali kraju i regionów zwiększy efektywność publicznych i prywatnych nakładów na B+R.

Projekty powinny prowadzić do koncentracji potencjału najlepszych badaczy i zespołów badawczych (z jednostek naukowych i przedsiębiorstw) o uznanym dorobku naukowym w kraju i na świecie, a także osób o krótkim stażu badawczym – młodych naukowców, studentów i doktorantów – wokół najlepszych krajowych ośrodków naukowo-dydaktycznych i przedsiębiorstw prowadzących działalność naukową oraz B+R. Projekty powinny prowadzić do synergii oraz optymalizacji działań poprzez powiązanie istniejącej infrastruktury oraz prowadzenie w oparciu o nią wspólnych badań naukowych i prac rozwojowych.

Finansowanie obejmuje:

- strategiczne programy badawcze dla gospodarki,
- regionalne agendy naukowo-badawcze, wspólne dla kilku regionów,
- programy badawcze wirtualnych instytutów.

W ramach projektów możliwe jest ponoszenie wydatków na zakup infrastruktury badawczo-rozwojowej. Ponadto możliwe jest finansowanie prac B+R prowadzonych we współpracy z jednostkami naukowymi z innych państw oraz kosztów prac B+R wykonywanych poza granicami Polski, w przypadku, gdy stanowią one element projektu prowadzonego w Polsce.

- **Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki**

W celu podniesienia jakości nauki niezbędne jest inwestowanie w nowoczesną infrastrukturę badawczo-rozwojową, bez której często nie jest możliwe zastosowanie nowych metod badawczych oraz pełne wykorzystanie potencjału kadr naukowych. Inwestycje te umożliwią zapewnienie spójności polskiego sektora nauki z Europejską Przestrzenią Badawczą oraz pozwolą na stałe podnoszenie jakości prac B+R.

Wsparcie jest kierowane do wybranych projektów dużej, strategicznej infrastruktury badawczo-rozwojowej, o charakterze ogólnokrajowym i międzynarodowym, znajdujących się na Polskiej Mapie Drogowej Infrastruktury Badawczej. Celem realizowanych projektów jest również stworzenie skutecznego dostępu do tej infrastruktury dla przedsiębiorstw i innych zainteresowanych podmiotów. Podstawą do udzielenia wsparcia na rozwój infrastruktury jest m.in.:

- udokumentowany potencjał naukowy, współpraca w ramach konsorcjów naukowych lub naukowo-przemysłowych (premiowana na etapie oceny projektu), przedstawienie programu budowy i długoterminowego planu prac B+R, które będą realizowane w objętych inwestycjami obiektach;
- wkład projektu w konsolidację krajowego potencjału naukowego (zapewnienie możliwości prowadzenia prac B+R dla kilku jednostek naukowych);
- wpisywanie się tematów prac B+R realizowanych w finansowanej infrastrukturze w obszary inteligentnej specjalizacji;
- sposób finansowania wspartej infrastruktury (schematy wsparcia bez pomocy publicznej oraz z uwzględnieniem pomocy publicznej);
- umożliwienie dostępu do infrastruktury podmiotom spoza jednostki otrzymującej dofinansowanie, w szczególności przedsiębiorstwom;
- wpływ projektu na zapewnienie warunków dla rozwoju regionu i kraju (np. zgodność z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego lub strategiami regionalnymi).

Realizowane projekty nie mogą powielać istniejących zasobów oraz powinny uzupełniać wcześniej wytworzoną infrastrukturę badawczo-rozwojową.

Warunkiem uzyskania wsparcia jest przedstawienie koncepcji umożliwienia korzystania z infrastruktury przez przedsiębiorstwa i inne podmioty w oparciu o wstępne regulaminy dostępu oraz wyliczenia rachunku kosztów i pokrywania ich przez usługobiorców, a także podjęcie działań informujących podmioty gospodarcze i społeczeństwo o dostępności infrastruktury.

W ramach projektów dotyczących budowy infrastruktury B+R sektora nauki możliwe jest finansowanie tworzenia i rozwoju infrastruktury informatycznej, wykorzystywanej do prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych. Możliwe jest również finansowanie infrastruktury służącej popularyzacji nauki wśród społeczeństwa jako komponentu wspieranych projektów.

- **Wsparcie powstawania międzynarodowych agend badawczych**

O jakości sektora B+R decyduje liczba i poziom badań naukowych i prac rozwojowych prowadzonych we współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi lub przedsiębiorstwami. Liczba polskich zespołów badawczych biorących udział w międzynarodowych projektach oraz jednostek naukowych, pełniących funkcje koordynatorów międzynarodowych projektów B+R jest niezadowalająca i odbiega od średniej unijnej.

W PO IR wspierane są Międzynarodowe Agendy Badawcze (MAB), tworzone w Polsce we współpracy z renomowanymi ośrodkami naukowymi z innych państw. Celem MAB jest realizacja wysokiej jakości badań naukowych i prac rozwojowych, prowadzonych przez zespoły wybitnych naukowców zagranicznych i polskich. Wsparcie powinno przyczynić się do stworzenia w Polsce wyspecjalizowanych, wiodących w skali światowej jednostek naukowych, stosujących najlepsze światowe praktyki w zakresie:

- identyfikowania programów i tematów badawczych,
- polityki personalnej oraz zarządzania pracami B+R,
- komercjalizacji wyników prac B+R.

Liderem MAB, odpowiadającym za część organizacyjną MAB, jest naukowiec lub grupa naukowców, którzy osiągnęli sukcesy międzynarodowe w swojej dziedzinie. Zadaniem lidera MAB jest opracowanie wniosku zawierającego szczegółowy opis zakresu tematycznego MAB i jego funkcjonowania. Przewiduje się wieloetapową ocenę wniosku oraz weryfikację śródkresową działalności MAB przez międzynarodowych ekspertów.

Finansowanie MAB obejmuje koszty: prowadzenia prac B+R, w szczególności badań stosowanych i prac rozwojowych, funkcjonowania agendy, wykorzystania istniejącej infrastruktury, współpracy między partnerami, transferu wiedzy, a także koszty rozwoju kadry naukowej w zakresie związanym z realizowanymi przedsięwzięciami (np. szkolenia, staże).

- **Rozwój kadr sektora B+R**

Wykwalifikowane kadry sektora B+R są niezbędne dla rozwijania innowacyjnego przemysłu oraz prowadzenia przełomowych badań naukowych i prac rozwojowych o dużym znaczeniu dla gospodarki. Instrument obejmuje realizację projektów polegających m.in. na:

- rozwoju kadr B+R w projektach zespołowych prowadzonych w jednostkach naukowych lub przedsiębiorstwach w ramach międzynarodowych programów badawczych lub w ramach współpracy strategicznej z wiodącym ośrodkiem naukowym na świecie,
- wsparciu projektów B+R realizowanych przez wybitnych uczonych z zagranicy w jednostkach naukowych lub przedsiębiorstwach w Polsce,

- rozwoju kadr B+R poprzez umożliwienie młodym uczonym z całego świata tworzenia zespołów naukowych w jednostkach naukowych lub przedsiębiorstwach w Polsce, pracujących w najbardziej innowacyjnych obszarach, z udziałem partnera zagranicznego,
- rozwoju kadr B+R pod kierunkiem naukowca posiadającego znaczne doświadczenie we współpracy z gospodarką w projektach zespołowych, prowadzonych w zakresie rozwoju technologii lub świadczenia usług badawczo-rozwojowych dla przedsiębiorstw,
- rozwoju umiejętności w zakresie zarządzania projektami B+R oraz współpracy z przedsiębiorstwami,
- rozwoju współpracy naukowej polskich i międzynarodowych jednostek naukowych,
- wspieraniu aktywności młodych naukowców i tworzeniu platformy wymiany doświadczeń poprzez szkolenia, kursy i warsztaty z ceniionymi ekspertami z kraju i zagranicy.

Wsparcie w ramach tego instrumentu może być realizowane poprzez granty tematyczne, adresowane do instytucji, które przygotowują szczegółową strategię działań w zakresie poszczególnych obszarów rozwoju kadr sektora B+R.

Typy beneficjentów

- jednostki naukowe i ich konsorcja
- uczelnie i ich konsorcja
- naukowcy
- studenci
- doktoranci
- konsorcja przedsiębiorstw i jednostek naukowych
- instytucje otoczenia biznesu
- jednostki administracji publicznej, w tym ich jednostki organizacyjne, lub wyłonione podmioty odpowiadające za realizację działań o charakterze systemowym

Terytorialny obszar realizacji

cała Polska

Planowane zastosowanie instrumentów finansowych

Przewiduje się w formie instrumentów bezzwrotnych (dotacje) oraz instrumentów zwrotnych.

Planowane zastosowanie dużych projektów

Wsparcie w ramach IV osi PO IR będzie prowadzone w trybie konkursowym, w związku z czym na etapie przygotowania programu nie jest możliwe określenie, czy dofinansowanie będzie kierowane na realizację dużych projektów.

Układ wskaźników produktu

Tabela 49. Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla priorytetu inwestycyjnego 1.1 w ramach IV osi.

Wskaźniki produktu							
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1	Liczba projektów B+R realizowanych dzięki wsparciu	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	320	SL 2014-2020	Raz do roku
2	Liczba jednostek naukowych objętych wsparciem w zakresie prowadzenia prac B+R	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	150	SL 2014-2020	Raz do roku
3	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	200	SL 2014-2020	Raz do roku
4	Liczba osób prowadzących działalność B+R w ramach projektu, O/K/M	Osoby	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	3 200	SL 2014-2020	Raz do roku
5	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie rozwoju	Osoby	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	2 100	SL 2014-2020	Raz do roku
6	Liczba jednostek naukowych objętych wsparciem w zakresie inwestycji w infrastrukturę B+R	Szt.	EFRR	słabiej rozwinięty/ lepiej rozwinięty	30	SL 2014-2020	Raz do roku

Opis kierunkowych zasad wyboru projektów osi priorytetowej IV

• Tryb wyboru projektów

Wybór trybu został dokonany przy uwzględnieniu następujących czynników:

- optymalny sposób osiągnięcia celów programu/osi priorytetowej/priorytetu inwestycyjnego;
- typ beneficjenta;
- wielkość projektów (planowana wysokość dofinansowania).

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.1 przewiduje się dwa tryby wyboru projektów:

- konkursowy,
- pozakonkursowy.

Preferowanie trybu konkursowego naboru znajduje uzasadnienie z punktu widzenia jego efektywności (zarówno dla potencjalnych beneficjentów jak i instytucji w systemie realizacji PO IR – procedura uregulowana prawnie, możliwa do szybkiego i sprawnego sfinalizowania) oraz skuteczności (największa szansa wyłonienia projektów dojrzałych do realizacji oraz ściśle realizujących cele priorytetu inwestycyjnego 1.1), jak również potencjału wnioskodawców.

• Kryteria wyboru projektów

Wybór projektu uzależniony jest od spełnienia kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący (zgodnie z art. 110 ust. 2 lit. a) Rozporządzenia Ogólnego) oraz od zatwierdzenia projektu do dofinansowania przez IZ lub IP. Kryteria są jednakowe dla wszystkich potencjalnych beneficjentów w ramach danej kategorii projektów programu. Zakłada się, że kryteria wyboru projektów będą spełniać ogólne zasady, zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ogólnego, a w szczególności:

- przyczynią się do wyboru projektów, które w największym stopniu będą wpływać na osiągnięcie założonych celów i wskaźników określonej osi priorytetowej,
- zapewnią wybór projektów zgodnych z zakresem EFRR oraz z kategoriami interwencji określonymi dla danej osi priorytetowej PO IR,
- będą zgodne z zasadami transparentności i niedyskryminacji, a także z warunkami określonymi w art. 7 i 8 Rozporządzenia Ogólnego, tj. w zakresie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważonego rozwoju.

Ponadto wsparcie w ramach IV osi priorytetowej PO IR jest udzielane z uwzględnieniem kryteriów oceniających zgodność projektu z obszarami inteligentnych specjalizacji.

• Organizacja procesu wyboru projektów (sposób naboru i oceny projektów)

Informacja o działaniach instytucji dokonującej selekcji projektów jest jawna i upubliczniona. Podstawowym środkiem komunikacji w tym zakresie jest strona internetowa instytucji, która podejmuje działania służące wyłonieniu projektów które mogą otrzymać dofinansowanie. Założenia naboru w ramach konkursów będą poprzedzone konsultacjami z interesariuszami planowanych interwencji lub ich reprezentantami, np. na forum Komitetu Monitorującego. Informacja o naborze zostanie podana z właściwym wyprzedzeniem, aby potencjalni beneficjenci dysponowali odpowiednim, w kontekście zasad naboru, czasem na przygotowanie się do udziału w nim.

Okres naboru będzie dopasowany do charakteru i poziomu złożoności planowanych przedsięwzięć oraz obszerności i poziomu skomplikowania dokumentacji aplikacyjnej.

W przypadku trybu konkursowego ogłoszenie będzie zawierać w szczególności informacje o kryteriach, sposobie i terminach dokonywania oceny (poszczególnych jej etapów); dostępne będą szczegółowe opisy kryteriów i instrukcje, które będą stosowane w procesie oceny projektów.

Sposób oceny i wyboru jest zorganizowany w sposób zależny od specyfiki danego obszaru interwencji i trybu wyboru. Składa się z dwóch zasadniczych elementów:

- ocena formalna polegająca na weryfikacji spełnienia kryteriów dostępu;
- ocena merytoryczna służąca weryfikacji kryteriów jakościowych.

W ramach tych dwóch bloków mogą zostać wyodrębniane dodatkowe etapy procesu oceny projektu, co zostanie jednoznacznie opisane w procedurach oraz odbywało się będzie z zastosowaniem jawnych i jasnych kryteriów.

W przypadku wybranych typów działań (w odniesieniu do projektów o charakterze innowacyjnym lub kompleksowym) przewiduje się możliwość oceny z wykorzystaniem panelu ekspertów.

Tabela 50. Ramy wykonania IV osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów.

Ramy Wykonania dla IV osi priorytetowej									
Typ wskaźnika (etap wykonania, finansowy, produktu lub, w uzasadnionych przypadkach, wskaźnik rezultatu)	Lp.	Wskaźnik	Jednostka miary	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość pośrednia (2018)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Uzasadnienie
Finansowy	1.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	% alokacji osi	EFRR	Słabiej rozwinęte	19,5%	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014- 2020	Wskaźnik mierzy rzeczywiste tempo ponoszenia i weryfikowania wydatków kwalifikowalnych w projektach
Finansowy	2.	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	% alokacji osi	EFRR	Lepiej rozwinęte	19,5%	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014- 2020	Wskaźnik mierzy rzeczywiste tempo ponoszenia i weryfikowania wydatków kwalifikowalnych w projektach
Produkt	3.	Liczba projektów B+R realizowanych dzięki wsparciu	Szt.	EFRR	Słabiej rozwinęte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014- 2020	Podstawowy wskaźnik produktu dla projektów badawczych, na

									które przeznaczone jest ponad 50% alokacji IV osi priorytetowej
Produkt	4.	Liczba projektów B+R realizowanych dzięki wsparciu	Szt.	EFRR	Lepiej rozwinięte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Podstawowy wskaźnik produktu dla projektów badawczych, na które przeznaczone jest ponad 50% alokacji IV osi priorytetowej
Produkt	5.	Liczba jednostek naukowych objętych wsparciem w zakresie inwestycji w infrastrukturę B+R	Szt.	EFRR	Słabiej rozwinięte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Podstawowy wskaźnik produktu dla projektów infrastrukturalnych, na których realizację przeznaczone jest ponad 30% alokacji IV osi priorytetowej
Produkt	6.	Liczba jednostek naukowych objętych wsparciem w zakresie inwestycji w infrastrukturę B+R	Szt.	EFRR	Lepiej rozwinięte	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac	SL 2014-2020	Podstawowy wskaźnik produktu dla projektów infrastrukturalnych, na których realizację przeznaczone jest ponad 30% alokacji IV osi priorytetowej

Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

Tabele 51-60. kategoria interwencji dla osi priorytetowej IV.

EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte		EFRR, regiony słabiej rozwinięte	
Tabela 51: Wymiar 1		Tabela 52: Wymiar 2		Tabela 53: Wymiar 3		Tabela 54: Wymiar 6		Tabela 55: Wymiar 7	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
062	1 262,6	01	1 262,6	00	0	00	0	-	-

EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte		EFRR, regiony lepiej rozwinięte	
Tabela 56: Wymiar 1		Tabela 57: Wymiar 2		Tabela 58: Wymiar 3		Tabela 59: Wymiar 6		Tabela 60: Wymiar 7	
Zakres interwencji		Forma finansowania		Typ terytorium		Terytorialne mechanizmy wdrażania		EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
062	110,4	01	110,4	00	0	00	0	-	-

2.B – POMOC TECHNICZNA PO IR

Uzasadnienie realizacji osi priorytetowej

Celem pomocy technicznej jest wsparcie skutecznej i efektywnej realizacji celów strategicznych programu poprzez zapewnienie wysokiego potencjału administracyjnego wszystkich uczestników systemu w priorytetowych obszarach, w których adekwatne zdolności administracyjne mają szczególne znaczenie w kontekście wyznaczonych celów. Wsparcie obejmuje podmioty zarządzające i wdrażające, kluczowych beneficjentów oraz partnerów wspierających proces realizacji Programu.

Realizacja osi priorytetowej przyczyni się do osiągnięcia celu dotyczącego sprawnego wykorzystania środków w ramach PO IR. Oś jest realizowana na terytorium całego kraju. Nabór projektów odbywa się w trybie pozakonkursowym i skierowany będzie do instytucji zarządzającej, pośredniczących oraz pozostałych podmiotów zaangażowanych w realizacji programu. Oś dotycząca pomocy technicznej jest realizowana na obszarze całego kraju, w związku z czym obejmuje wsparciem zarówno regiony słabiej rozwinięte jak i region lepiej rozwinięty (woj. mazowieckie).

Wsparcie udzielane ramach osi Pomoc techniczna ma charakter bezzwrotny. W ramach ww. osi priorytetowej nie jest planowane wspieranie dużych projektów, ani udzielanie pomocy publicznej.

Cele szczegółowe osi priorytetowej oraz oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 8: Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania programu

Zapewnienie odpowiedniej zdolności instytucjonalnej oraz zaplecza administracyjno-technicznego dla instytucji uczestniczących w systemie zarządzania, wdrażania, monitorowania, kontrolowania i ewaluowania PO IR jest warunkiem koniecznym dla efektywnego, skutecznego, terminowego i prawidłowego realizowania zadań związanych z wdrażaniem programu. Oznacza to konieczność zapewnienia odpowiedniej liczby pracowników o wysokich kwalifikacjach na każdym poziomie zarządzania i wdrażania PO IR oraz zapewnienia odpowiedniego systemu zarządzania i motywowania pracowników chroniącego przed rotacją kadr i wspierającego efektywność pracy

Niezbędnym elementem jest również zabezpieczenie instytucji uczestniczących w systemie wdrażania programu w odpowiednie warunki lokalowe, sprzęt, materiały oraz usługi pozwalające na prawidłowe wykonywanie powierzonych zadań. Wsparcie kadr dotyczy podnoszenia kwalifikacji pracowników, pełnego wyposażenia stanowisk pracy i ich otoczenia, wsparcia eksperckiego, ewaluacji, systemów informatycznych oraz zapewnienie obsługi technicznej dla realizowanej w programie sieci tematycznej. Ponadto w ramach pomocy technicznej finansowane są działania koordynacyjne ukierunkowane na zapewnienie komplementarności między działaniami finansowanymi z różnych źródeł i związanymi z realizacją Celu 1 – Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji oraz celu 3 – Podnoszenie konkurencyjności MŚP. Wsparcie procesu koordynacji ma na celu wzmocnienie efektu synergii w ramach programu z tym samym zwiększenie skuteczności podejmowanych działań.

W ten sposób zapewniona zostanie odpowiednia zdolność instytucjonalna i potencjał administracyjno-techniczny co stanowi warunek konieczny dla sprawnego i efektywnego wdrażania programu.

Cel szczegółowy 9: Zapewnienie informacji, promocji i doradztwa w ramach programu

Istotnym elementem zapewnienia efektywności realizacji PO IR jest udzielenie wsparcia potencjalnym beneficjentom, w celu należytego przygotowania, realizowania i rozliczania projektów poprzez różne formy wsparcia w tym: informację, edukację oraz system doradztwa na etapie aplikowania o środki z programu oraz w okresie realizacji poszczególnych typów projektów. Działania realizowane w ramach osi pomoc techniczna powinny przyczynić się do pobudzenia zainteresowania potencjalnych beneficjentów ubieganiem się o wsparcie w ramach PO IR, a w konsekwencji zapewnić odpowiednią podaż i jakość wniosków o dofinansowanie.

Zakłada się prowadzenie wzmożonych, szeroko zakrojonych działań informacyjno-promocyjnych, zgodnie ze Strategią Komunikacji Polityki Spójności 2014-2020, opartych na bieżącym, ogólnodostępnym i zrozumiałym przekazie informacji dotyczącym zakresu wsparcia oferowanego PO IR oraz efektów jego wdrażania na każdym etapie realizacji programu.

Typy projektów realizowanych w osi V. Pomoc techniczna

1. W odniesieniu do podmiotów zarządzających i wdrażających program, pomoc techniczna wspiera wzmocnienie i utrzymanie wymaganego poziomu zdolności administracyjnych w obszarach: potencjału kadrowego, rozwiązań organizacyjnych i prawnych, zasobów technicznych oraz instrumentów informatycznych, wykorzystywanych w procesach zarządzania, wdrażania i monitorowania. Wsparcie w tym zakresie jest ukierunkowane w szczególności na:
 - **dostosowanie kompetencji kadr do specyfiki realizowanych zadań**, np. podnoszenie kwalifikacji w specyficznych obszarach istotnych w kontekście charakteru wykonywanych zadań,
 - **adekwatne rozwiązania organizacyjne i sprawny system zarządzania**: umiejętność kształtowania polityk publicznych, umiejętność współpracy, realizacja skutecznych działań informacyjnych, wysokie standardy pracy, zdolność zarządzania i sterowania procesami, umiejętność efektywnego monitorowania, ewaluacji i kontroli,
 - **wyposażenie w odpowiednie zasoby techniczne i informatyczne**.

Przykładem zadań kluczowych z punktu widzenia celu osi, które będą kwalifikowane do wsparcia jest: identyfikacja i selekcja projektów zarówno poprzez finansowanie kosztów oceny, jak i przygotowanie systemu wyszukiwania najbardziej adekwatnych koncepcji w fazie przedprojektowej oraz przygotowanie ram organizacyjnych i prawnych umożliwiających osiągnięcie gotowości aplikacyjnej przez potencjalnego beneficjenta np. poprzez współpracę pomiędzy interesariuszami z udziałem partnerów reprezentujących stronę przedsiębiorstw oraz sektor nauki.

2. W odniesieniu do partnerów, wsparcie w ramach pomocy technicznej jest skierowane na budowanie ich potencjału zapewniającego efektywną realizację celów programu. Planowane jest przede wszystkim wsparcie instytucji, organizacji i grup podmiotów, które będą uczestniczyć we wdrażaniu bezpośrednio lub aktywnie wspierać realizację kluczowych procesów wdrażania np. uczelni wyższych, organizacji skupiających naukowców i studentów. Przewidywane zaangażowanie partnerów może polegać np. na tworzeniu platform współpracy pomiędzy potencjalnymi beneficjentami oraz podejmowaniu działań informacyjno-promocyjnych wśród interesariuszy.
3. W odniesieniu do potencjalnych beneficjentów lub beneficjentów wsparcie w ramach pomocy technicznej jest dedykowane na działania informacyjne i szkoleniowe, które dostarczą wyczerpującej, rzetelnej wiedzy o celach programu i poszczególnych osi, zakresie wsparcia oraz wymaganiach dotyczących realizacji projektów. Celem działań jest ułatwienie beneficjentom podejmowania decyzji o aplikowaniu o środki, umożliwienie budowania swojego potencjału

w odniesieniu do stawianych w programie wymagań, sprawna realizacja projektów i rozliczanie środków. Z uwagi na specyficzne wymagania stawiane beneficjentom takim jak: konsorcja naukowe także z udziałem przedsiębiorstw, czy też konsorcja przedsiębiorstw, bardzo istotne dla osiągnięcia celów programu jest animowanie nawiązywania kontaktów przez potencjalnych beneficjentów (również we współpracy z partnerami), podejmowanie działań informacyjno-promocyjnych wśród interesariuszy, ułatwiających kojarzenie grup o wspólnych celach i współpracę przy wspólnych projektach.

Finansowane są również działania organizacji gospodarczych nakierowane na promocję horyzontalnych celów Programu, w tym inicjatywy Komitetu Monitorującego i innych podmiotów wspierających realizację PO IR.

Typy beneficjentów

instytucje zaangażowane w realizację PO IR oraz partnerzy

Terytorialny obszar realizacji

cała Polska

Planowane zastosowanie instrumentów finansowych

Przewiduje się wsparcie w formie instrumentów bezzwrotnych (dotacje).

Planowane zastosowanie dużych projektów

W ramach V osi PO IR nie są wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu V osi priorytetowej.

Tabela 63. Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla V osi.

Wskaźniki produktu					
Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej	Szt.		SL 2014-2020	Raz na kwartał
2	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	Os.		SL 2014-2020	Raz na kwartał
3	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	Szt.		SL 2014-2020	Raz na kwartał
4	Liczba projektów objętych wsparciem	Szt.		SL 2014-2020	Raz na kwartał
5	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	Os.		SL 2014-2020	Raz na kwartał

6	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	Szt.		SL 2014-2020	Raz na kwartał
7	Liczba materiałów informacyjnych lub promocyjnych wydanych w formie elektronicznej	Szt.		SL 2014-2020	Raz na kwartał
8	Liczba posiedzeń sieci tematycznych, grup roboczych, komitetów oraz innych ciał angażujących partnerów spoza administracji publicznej	Szt.		SL 2014-2020	Raz na kwartał
9	Liczba zakupionych urzędzeń oraz elementów wyposażenia stanowiska pracy	Szt.		SL 2014-2020	Raz na kwartał
10	Liczba utworzonych lub dostosowanych systemów informatycznych	Szt.		SL 2014-2020	Raz na kwartał
11	Liczba użytkowników systemów informatycznych	Os.		SL 2014-2020	Raz na kwartał
12	Liczba opracowanych ekspertyz	Szt.		SL 2014-2020	Raz na kwartał
13	Liczba zorganizowanych spotkań, konferencji, seminariów	Szt.		SL 2014-2020	Raz na kwartał

Opis kierunkowych zasad wyboru projektów osi priorytetowej V

• Tryb wyboru projektów

W ramach Pomocy Technicznej PO IR jest stosowany pozakonkursowy tryb wyboru projektów dla IZ oraz IP. W przypadku działań kierowanych do organizacji gospodarczych oraz interesariuszy programu stosowany jest konkursowy tryb wyboru projektów.

Wybór trybu konkursowego został dokonany przy uwzględnieniu następujących czynników:

- optymalny sposób osiągnięcia celów programu/osi priorytetowej/priorytetu inwestycyjnego;
- typ beneficjenta;
- wielkość projektów (planowana wysokość dofinansowania).

Kategoryzacja interwencji osi priorytetowych

Tabele 64-66: Kategorie interwencji dla osi Pomoc Techniczna

Tabela 64: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 65: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 66: Wymiar 3 Typ terytorium	
Kod	€	Kod	€	Kod	€
118	297,0	01	297,0	00	0

3. PLAN FINANSOWY PROGRAMU

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020 jest krajowym programem operacyjnym finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Obszarem realizacji programu jest obszar całej Polski, tj. 15 regionów zaliczonych do kategorii słabiej rozwiniętych oraz Mazowsze jako region lepiej rozwinięty o specjalnym statusie wynikającym z rozporządzenia ramowego jako były region słabo rozwinięty.

Zgodnie z Umową Partnerstwa alokacja środków EFRR na Program wynosi 8 614,1 mln EUR. Minimalne zaangażowanie środków krajowych - szacowane na podstawie art. 120 Rozporządzenia Ogólnego zakładającego maksymalny poziom dofinansowania każdej osi priorytetowej w regionach słabiej rozwiniętych na poziomie 85% i dla Mazowsza na poziomie 80% - wynosi w momencie programowania 1 573,5 mln EUR. W realizację programu zaangażowane są środki krajowe publiczne i prywatne. Zakłada się, że ostateczne zaangażowanie środków krajowych, głównie prywatnych w momencie zamknięcia programu będzie mogło być wyższe w zależności od zakresu i stopnia udzielania pomocy publicznej w ramach programu².

Podstawa certyfikacji

Podstawę obliczania wkładu UE w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 stanowią całkowite wydatki kwalifikowalne.

Kategorie regionów

Na każdej osi priorytetowej Programu funkcjonują dwie koperty finansowe – jedna dla 15 regionów, a druga dla Mazowsza z poziomami stopy dofinansowania wynoszącymi odpowiednio 85% i 80%. Zgodnie z zasadami przyjętymi w UP w programie występują dwa rodzaje osi priorytetowych – „osie pro rata” i „osie standardowe”.

- „Os pro rata” to os pomocy technicznej. Os ta ma charakter ogólnopolski – realizowane w niej projekty dotyczą całego kraju, a nie poszczególnych kategorii regionów. Ustalona dla niej relacja pomiędzy kopertami regionów słabiej rozwiniętych i Mazowsza wynosi 93% (15 regionów słabiej rozwiniętych) - 7% (Mazowsze), co odpowiada relacji środków funduszy strukturalnych w Polsce przypadających na regiony słabiej rozwinięte i na Mazowsze. Projekty realizowane w tych osiach konsumować będą alokacje z obydwu kopert w ustalonej wyżej proporcji.
- „Osie standardowe” to osie:

Os priorytetowa I: Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa oraz konsorcja naukowo-przemysłowe.

²Przepisy rozporządzenia ramowego, w szczególności art. 129 gwarantuje, że niezależnie od poziomu stopy dofinansowania przyjętej dla osi priorytetowej w tabeli 18a, wartość środków ostatecznie wypłaconych przez Komisję Europejską na moment zamknięcia programu nigdy nie będzie wyższa niż wkład publiczny przekazany beneficjentom. Art. 130.2 dodatkowo zapewnia, że w ramach płatności pośrednich KE zawsze będzie wypłacać kwotę niższą z dwóch kwot: kwoty wynikającej z przemnożenia podstawy certyfikacji z wniosku o płatność przez stopę dofinansowania na osi priorytetowej z tabeli 18a lub kwoty wykazanych we wniosku wydatków publicznych. Wielkość płatności pośrednich będzie uwzględniała także zasady związane z systemem rocznego badania i akceptacji kont, polegającym m.in. na udzielaniu zaliczek rocznych, wypłacaniu w trakcie roku jedynie 90% należnych płatności i rocznym rozliczaniu kont poprzez bilansowanie zaliczki rocznej wypłaconych środków i 10% zatrzymanych płatności pośrednich.

Oś priorytetowa II: Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach.

Oś priorytetowa III: Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw.

Oś priorytetowa IV: Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego.

Osie te nie mają co do zasady charakteru ogólnopolskiego – zasięg oddziaływania projektu można przypisać do danego miejsca realizacji. Ustalona dla nich relacja pomiędzy kopertami regionów słabiej rozwiniętych i Mazowsza wynika z analizy potrzeb i dostępności środków. Na etapie wdrażania projektów wydatki będą przypisywane do kopert poszczególnych kategorii regionów proporcjonalnie do liczby regionów, których dotyczy projekt. Przykładowo dla projektu realizowanego na obszarze 5 województw, w tym województwa mazowieckiego, środki będą pochodziły w 80% z koperty dla regionów słabiej rozwiniętych, a w 20% z koperty finansowej dla Mazowsza. Możliwe jest również sfinansowanie projektu realizowanego na obszarze całego kraju. W tym przypadku środki na finansowanie projektu będą pochodziły w 1/16 z koperty mazowieckiej, a w 15/16 ze środków przeznaczonych na realizację działań w kategorii regionów słabiej rozwiniętych.

Rezerwa wykonania

W Programie Operacyjnym Inteligentny Rozwój 2014-20 wyodrębniona została rezerwa wykonania w wysokości 6% jego całkowitej alokacji EFRR, w tym po 6% dla każdej z kategorii regionów. Udział rezerwy wykonania w podziale na lata dla każdego roku wynosi 6% (tabela 67).

Rezerwa wykonania ustanawiana jest w każdej osi priorytetowej Programu w jednakowej proporcji do jej wartości, z wyjątkiem osi Pomoc techniczna, dla której zgodnie z przepisami nie ustanowiono rezerwy (wyłączenie osi pomocy technicznej wymaga odpowiedniego zwiększenia rezerwy na inne osie dla zachowania wymaganego poziomu rezerwy na funduszu w programie) (tabela 68).

Koncentracja tematyczna

Założone w Programie poziomy koncentracji wynikają z Umowy Partnerstwa i pozwalają zachować wymagane na poziomie UP przez rozporządzenia unijne poziomy koncentracji.

Tabela 67: Tabela przedstawiająca całkowitą kwotę środków finansowych przewidzianych jako wkład każdego z funduszy do programu, w podziale na lata i kategorie regionów ze wskazaniem wysokości rezerwy wykonania (EUR)

Kategoria regionu	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		SUMA	
	Alokacja główna	Rezerwa wykonania	Alokacja główna	Rezerwa wykonania	Alokacja główna	Rezerwa wykonania	Alokacja główna	Rezerwa wykonania	Alokacja główna	Rezerwa wykonania	Alokacja główna	Rezerwa wykonania	Alokacja główna	Rezerwa wykonania	Alokacja główna	Rezerwa wykonania
Regiony słabiej rozwinięte	903,4	57,7	956,1	61,0	1 011,1	64,5	1 061,2	67,7	1 111,4	70,9	1 161,5	74,1	1 211,2	77,3	7 415,7	473,3
Regiony lepiej rozwinięte	91,7	5,8	93,5	6,0	95,3	6,1	97,3	6,2	99,2	6,4	101,1	6,5	103,2	6,6	681,6	43,5
EFRR SUMA	995,1	63,5	1 049,6	67,0	1 106,4	70,6	1 158,5	73,9	1 210,6	77,3	1 262,6	80,6	1 314,4	83,9	8 097,3	516,8

Tabela 68. Plan finansowy PO IR.

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia	Wkład UE (a)	Wkład krajowy (b= c+d)	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem (e=a+b)	Stopa współfinansowania (f=a/e)	Dla celów informac. wkład EBI	Główna alokacja		Rezerwa wykonania		Udział rezerwy we wsparciu UE (l=j/a*100 %)
						krajowe środki publiczne (c)	krajowe środki prywatne (d)				wkład UE (h=a-j)	wkład krajowy (i=b-k)	wkład UE (j)	wkład krajowy (k=b*(j/a))	
I	EFRR	Słabiej rozwinięte	wydatki kwalifikowalne ogółem	3139,5	554,0	193,9	360,1	3693,5	85%	0,0	2944,4	519,6	195,1	34,4	6,21%
	EFRR	Lepiej rozwinięte	wydatki kwalifikowalne ogółem	310,5	77,6	27,2	50,5	388,1	80%	0,0	291,2	72,8	19,3	4,8	6,21%
II	EFRR	Słabiej rozwinięte	wydatki kwalifikowalne ogółem	2220,0	391,8	117,5	274,2	2611,8	85%	0,0	2082,0	367,4	138,0	24,3	6,21%
	EFRR	Lepiej rozwinięte	wydatki kwalifikowalne ogółem	203,2	50,8	15,2	35,6	254,0	80%	0,0	190,6	47,6	12,6	3,2	6,21%
III	EFRR	Słabiej rozwinięte	wydatki kwalifikowalne ogółem	991,9	175,0	96,3	78,8	1167,0	85%	0,0	930,3	164,2	61,6	10,9	6,21%
	EFRR	Lepiej rozwinięte	wydatki kwalifikowalne ogółem	79,0	19,7	10,9	8,9	98,7	80%	0,0	74,1	18,5	4,9	1,2	6,21%
IV	EFRR	Słabiej rozwinięte	wydatki kwalifikowalne ogółem	1262,6	222,8	173,8	49,0	1485,4	85%	0,0	1184,1	209,0	78,5	13,8	6,21%

	EFRR	Lepiej rozwinięte	wydatki kwalifikowalne ogółem	110,4	27,6	21,5	6,1	138,0	80%	0,0	103,5	25,9	6,9	1,7	6,21%
V	EFRR	Słabiej rozwinięte	wydatki kwalifikowalne ogółem	275,0	48,5	48,5	0,0	323,5	85%	0,0	275,0	48,5	0,0	0,0	0,00%
	EFRR	Lepiej rozwinięte	wydatki kwalifikowalne ogółem	22,0	5,5	5,5	0,0	27,5	80%	0,0	22,0	5,5	0,0	0,0	0,00%
SUMA	EFRR	Słabiej rozwinięte	wydatki kwalifikowalne ogółem	7889,0	1392,2	630,0	762,1	9281,2	85%	0,0	7415,9	1308,7	473,1	83,5	6,00%
	EFRR	Lepiej rozwinięte	wydatki kwalifikowalne ogółem	725,1	181,3	80,3	101,0	906,3	80%	0,0	681,4	170,3	43,7	10,9	6,00%
RAZEM	EFRR	-	wydatki kwalifikowalne ogółem	8614,1	1573,4	710,3	863,1	10187,5	-	0,0	8097,3	1479,0	516,8	94,4	6,00%

Tabela 69. Podział alokacji programu między osie priorytetowe, fundusze, kategorie regionów oraz cele tematyczne dla EFRR, EFS i FS (w mln EUR)

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Cel tematyczny	Wsparcie UE	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
Oś 1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	Cel tematyczny 1	3139,5	554,0	3693,5
		Regiony lepiej rozwinięte	Cel tematyczny 1	310,5	77,6	388,1
Oś 2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	Cel tematyczny 1	1797,0	317,1	2114,1
		Regiony lepiej rozwinięte	Cel tematyczny 1	178,2	44,6	222,8
		Regiony słabiej rozwinięte	Cel tematyczny 3	423,0	74,6	497,6
		Regiony lepiej rozwinięte	Cel tematyczny 3	25,0	6,3	31,3
Oś 3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	Cel tematyczny 1	627,2	110,7	737,9
		Regiony lepiej rozwinięte	Cel tematyczny 1	61,8	15,4	77,2
		Regiony słabiej rozwinięte	Cel tematyczny 3	364,7	64,4	429,1
		Regiony lepiej rozwinięte	Cel tematyczny 3	17,2	4,3	21,5
Oś 4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	Cel tematyczny 1	1262,6	222,8	1485,4
		Regiony lepiej rozwinięte	Cel tematyczny 1	110,4	27,6	138,0
Oś 5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	Nie dotyczy	275,0	48,5	323,5
		Regiony lepiej rozwinięte	Nie dotyczy	22,0	5,5	27,5
RAZEM	-	-	-	8614,1	1573,4	10187,5

Tabela odnosi się do osi priorytetowych łączących priorytety inwestycyjne z różnych celów tematycznych i służy określeniu łącznej alokacji EFRR, EFS i FS oraz współfinansowania krajowego w odniesieniu do każdego korespondującego celu tematycznego. W przypadku gdy oś priorytetowa obejmuje jeden cel tematyczny, tabela nie wymaga podziału poniżej poziomu osi priorytetowej.

Tabela 70. Szacunkowa kwota wsparcia celów związanych ze zmianami klimatu (EUR)

Oś priorytetowa	Szacunkowa wysokość środków na cele związane ze zmianami klimatu (EUR)	Udział w całości alokacji na program(%)
1.	0	0
2.	0	0
3.	0	0
4.	0	0
5.	0	0
Razem	0	0

Tabela jest generowana automatycznie przez system SFC2014. Dane generowane są w oparciu o przypisane kategorie interwencji w poszczególnych osiach priorytetowych.

4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE TERYTORIALNE

4.1 WYMIAR TERYTORIALNY PO IR

Zgodnie z Umową Partnerstwa działania w ramach programów operacyjnych realizowanych w okresie 2014-2020 powinny uwzględniać wymiar terytorialny, tj. zróżnicowanie przestrzenne obszarów objętych programami. Zintegrowane podejście terytorialne ma zapewnić odpowiednie dostosowanie interwencji do specyficznych wyzwań, potrzeb, a także potencjałów rozwojowych poszczególnych rodzajów obszarów.

PO IR jest realizowany na obszarze całej Polski, w związku z czym efekty tego programu należy rozpatrywać przez pryzmat wszystkich typów OSI.

Miasta wojewódzkie oraz ich obszary funkcjonalne

Miasta wojewódzkie oraz ich obszary funkcjonalne stanowią główne obszary koncentracji terytorialnej interwencji PO IR oraz jej efektów. Nakierowanie programu na wspieranie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki powoduje, że znaczna część interwencji jest realizowana w głównych ośrodkach miejskich Polski, które są obszarami sprzyjającymi prowadzeniu wysoko innowacyjnej działalności gospodarczej. Miasta wojewódzkie wraz z obszarami funkcjonalnymi koncentrują dużą część potencjału gospodarczego, innowacyjnego i naukowego. W stolicach województw działają najważniejsze ośrodki naukowe (przede wszystkim szkoły wyższe) oraz główne instytucje otoczenia biznesu (parki naukowo-technologiczne, centra transferu technologii, itd.).

Miasta subregionalne oraz ich obszary funkcjonalne

Mimo dużej koncentracji oczekiwanych efektów PO IR w ośrodkach wojewódzkich, będą one występowały także, choć w ograniczonym zakresie, w ośrodkach subregionalnych. Będzie to możliwe w wyniku wsparcia przedsiębiorstw, a także instytucji otoczenia biznesu, których zakres działania ma zazwyczaj charakter ponadlokalny (tzn. przedsiębiorstwa z ośrodków subregionalnych mogą korzystać z oferty instytucji otoczenia biznesu zlokalizowanych w ośrodkach regionalnych).

Polska Wschodnia

Z uwagi na specyficzne uwarunkowania Polski Wschodniej, przejawiające się głównie niższymi wskaźnikami rozwoju społeczno-gospodarczego, w wybranych działaniach PO IR mogą być zastosowane rozwiązania preferujące realizację projektów na obszarze tego makroregionu lub angażujące podmioty zlokalizowane w Polsce Wschodniej do wspólnej realizacji projektów z podmiotami z innych regionów kraju.

Jednocześnie należy podkreślić, że w latach 2014-2020 interwencja wobec OSI Polska Wschodnia prowadzona jest w ramach kilku programów operacyjnych, zarówno krajowych, ponadregionalnych jak i regionalnych. PO IR uwzględnia rozwiązania, które umożliwiają finansowanie projektów i beneficjentów z tego makroregionu, przy zachowaniu zgodności z zasadami określającymi linię demarkacyjną pomiędzy programami operacyjnymi.

W ramach PO IR nie jest planowane wydzielenie alokacji na rzecz projektów z Polski Wschodniej.

Mniejsze ośrodki miejskie oraz obszary przygraniczne nie są w szczególności sposobie traktowane w programie. Program w pewnym stopniu oddziałuje także na te obszary poprzez projekty realizowane w ramach wzmocnienia konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw (gdy beneficjenci będą zlokalizowani na tych obszarach). Możliwe jest np. wspieranie w ramach programu partnerstw naukowych, w które będą zaangażowane jednostki naukowe z Polski oraz innych państw.

Obszary wiejskie

Realizacja programu może oddziaływać na obszary wiejskie i podmioty na nich zlokalizowane. Jednocześnie w ramach PO IR nie przewiduje się realizacji działań dedykowanych obszarom wiejskim, co wynika z horyzontalnego charakteru programu operacyjnego (nastawionego na finansowanie prac B+R niezależnie od miejsca ich prowadzenia). Dlatego skala oddziaływania będzie ograniczona i będzie ono miało charakter przede wszystkim pośredni. Planowane w ramach programu wsparcie działalności badawczo-rozwojowej, innowacyjnej oraz internacjonalizacji przedsiębiorstw (wzrost eksportu) dotyczy także sektora rolno-spożywczego. Wsparcie w tym zakresie trafi do podmiotów działających w miastach jak i obszarach wiejskich (m.in. jednostki B+R, przedsiębiorstwa sektora przetwórstwa rolnego). Należy oczekiwać, że w efekcie interwencji wzrośnie konkurencyjność całego sektora B+R, łącznie z producentami produktów rolnych, co przełoży się na wzmocnienie podstaw rozwoju gospodarczego obszarów wiejskich.

Ponadto należy oczekiwać wystąpienia efektu rozprzestrzeniania rozwoju z ośrodków wojewódzkich na obszary wiejskie. Rozwój miast wojewódzkich, zwłaszcza w wymiarze gospodarczym, oraz wzrost zamożności ich mieszkańców, przełoży się na wzrost popytu, także na towary i usługi pochodzące z obszarów wiejskich.

4.2 MECHANIZMY ZAPEWNIAJĄCE KOORDYNACJĘ PRZEDSIĘWZIĘĆ OPARTYCH NA WSPÓŁPRACY, STRATEGII MAKROREGIONALNYCH I STRATEGII DLA BASENÓW MORSKICH

Ramy realizacji przedsięwzięć powiązanych ze strategiami makroregionalnymi i strategiami dla basenów morskich

Wpływ PO IR na cele strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

Przyjęta przez Radę Europejską Strategia dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB) ma stanowić wkład w rozwiązywanie istotnych problemów środowiska naturalnego europejskiego morza wewnętrznego oraz w poprawę dynamiki rozwoju gospodarczego obszarów nad nim położonych. Kluczowe cele Strategii to obecnie:

- A. Ocalenie morza,
- B. Rozwój połączeń w regionie,
- C. Zwiększenie dobrobytu.

Katalog obszarów priorytetowych Strategii dotyczy m. in. tematów z zakresu ochrony środowiska, edukacji, energii, transportu oraz innowacji.

Realizacja PO IR wpisuje się w cel trzeciej Strategii, tj. Zwiększenie dobrobytu, poprzez wspieranie rozwoju naukowego, badawczego instytucji B+R i przedsiębiorstw oraz zwiększanie konkurencyjności podmiotów, co z kolei koresponduje ze zwiększeniem globalnej konkurencyjności regionu Morza Bałtyckiego. Część planowanych działań w ramach PO IR przyczynia się również do rozwoju współpracy naukowej i gospodarczej w regionie, m.in. poprzez wspieranie działań eksportowych polskich firm i budowanie ich pozycji międzynarodowej.

Program oddziałuje na realizację następujących obszarów priorytetowych SUE RMB:

- Innovation – Exploiting the full potential of the region in research and innovation – Wykorzystanie pełnego potencjału regionu w dziedzinie badań naukowych i innowacji m.in. poprzez wsparcie projektów sieci i konsorcjów naukowych o dużym potencjale badawczym, które mogą prowadzić procesy konsolidacji i sieciowania z innymi ośrodkami badawczymi

działającymi w kraju oraz włączać się w realizację projektów o skali międzynarodowej, a także poprzez rozwój kadry sektora B+R,

- Internal Market – Removing hindrances to the internal market – Usuwanie przeszkód w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego m. in. poprzez modernizację i rozwój usług instytucji otoczenia biznesu,
- SME – Promote entrepreneurship and strengthen the growth of SMEs – Promowanie przedsiębiorczości i wzmocnienia wzrostu małych i średnich przedsiębiorstw poprzez wsparcie dostępu małych i średnich przedsiębiorstw do kapitału na innowacje, wsparcie przedsiębiorstw i jednostek naukowych w przygotowaniu do udziału w programach międzynarodowych oraz wzrost innowacyjności przedsiębiorstw poprzez internacjonalizację.

PO IR przyczynia się do realizacji podstawowego zadania Strategii, jakim jest budowa sieci współpracy międzynarodowej, jak również ściślejszej współpracy i lepszego podziału pracy w istniejących już sieciach. Realizacja SUE RMB umożliwi również upowszechnianie rezultatów projektów, wymianę doświadczeń i pozyskanie nowej wiedzy, co będzie istotne dla beneficjentów PO IR.

Działania i projekty prowadzone na obszarze Polski i finansowane w ramach PO IR mogą stanowić przykład najlepszych praktyk w zakresie współpracy regionalnej pozwalającej na testowanie oraz rozwój nowych koncepcji i strategii.

W ramach POIR przewiduje się przedsięwzięcia mające na celu pomoc w zakresie kojarzenia beneficjentów z potencjalnymi partnerami z regionu Morza Bałtyckiego, jak również wspieranie działań informacyjnych i promocyjnych, zacieśnianie kontaktów handlowych, budowanie sieci współpracy oraz podejmowanie działań sprzyjających współpracy w regionie Morza Bałtyckiego.

5. SYSTEM INSTYTUCJONALNY

5.1 INSTYTUCJE ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ PROGRAMU

System instytucjonalny w ramach programu jest zgodny z systemem instytucjonalnym dla PS opisanym w Umowie Partnerstwa.

Funkcje IZ pełni minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. Instytucja zarządzająca pełni równocześnie funkcje instytucji certyfikującej. Przewiduje się powierzenie części zadań Instytucjom Pośredniczym, których rola i funkcje określone są w stosownych porozumieniach międzyinstytucjonalnych. Nie wyklucza się również powołania w razie potrzeby Instytucji Wdrażających. Delegowanie zadań będzie miało miejsce jedynie wtedy, gdy będzie prowadzić do poprawy skuteczności i efektywności wdrażania programu.

Szczegółowe zasady funkcjonowania systemu zarządzania, kontroli, monitoringu, ewaluacji, informacji i promocji, systemu IT przyjęte w programie wynikają z UP i właściwych przepisów rozporządzeń.

Tabela 71. Wykaz IZ, IC, IA, IP oraz dane kontaktowe

Instytucja	Nazwa instytucji, departament lub inna jednostka organizacyjna	Kierownictwo instytucji (zajmowane stanowisko)
Podmiot udzielający desygnacji	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju	Minister Infrastruktury i Rozwoju
Instytucja Zarządzająca	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Departament Zarządzania Programami Konkurencyjności i Innowacyjności	Minister Infrastruktury i Rozwoju/Dyrektor Departamentu
Instytucja Certyfikująca (jeśli dotyczy)	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Departament DKI (IZ)	Minister Infrastruktury i Rozwoju/Dyrektor Departamentu
Instytucja Audytowa	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów	Podsekretarz Stanu
Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności z KE	Departament Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów	Dyrektor Departamentu

Dane kontaktowe:

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa

Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Departament Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Podmiot udzielający desygnacji – Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

Podmiotem udzielającym desygnacji jest minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, jako koordynator realizacji Umowy Partnerstwa i koordynator Polityki Spójności w Polsce, pełniący jednocześnie funkcję państwa członkowskiego w rozumieniu rozporządzenia ramowego.

Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego jest wspomagany przez Komitet ds. Desygnacji, w skład którego wchodzi przedstawiciele ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego oraz przedstawiciele ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Desygnacja warunkuje rozpoczęcie procesu certyfikacji w ramach programu operacyjnego rozumianego jako wystąpienie z pierwszym wnioskiem o płatność do Komisji Europejskiej.

Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego informuje Komisję Europejską o każdym przypadku zawieszenia i wycofania desygnacji.

Instytucja Zarządzająca – na podstawie przepisów ustawy z dnia ... *o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności w latach 2014-2020 oraz o zmianie niektórych ustaw* (dalej: ustawa), rolę Instytucji Zarządzającej dla PO IR pełni Minister Infrastruktury i Rozwoju.

Instytucja Zarządzająca ponosi główną odpowiedzialność za zgodne z prawem i efektywne wdrażanie PO IR, ponosi Instytucja Zarządzająca, której szczegółowe zadania zostały określone w art. 125 Rozporządzenia Ogólnego.

W celu zapewnienia pełniejszego i bardziej efektywnego przygotowania, organizacji oraz nadzoru nad prawidłowym funkcjonowaniem systemu realizacji PO IR, przewiduje się powołanie Instytucji Pośredniczących, które w związku z realizacją zadań w programie mogą współpracować z innymi podmiotami.

Dokonując takiej delegacji, Instytucja Zarządzająca zachowa odpowiedzialność za całość realizacji programu. Powierzenie zadań odbędzie się na drodze odpowiedniego porozumienia, określającego szczegółowo zakres zadań instytucji pośredniczącej oraz wynikające z niego prawa i obowiązki obu stron porozumienia. W świetle uregulowań ustawy, Instytucja Zarządzająca może podjąć formalne działania zmierzające do usunięcia uchybień w funkcjonowaniu instytucji pośredniczącej, polegających w szczególności na nieprawidłowej realizacji zadań powierzonych tej instytucji.

System instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu

Tabela 72. System instytucji zaangażowanych we wdrażanie POIR

NAZWA OSI PRIORYTETOWEJ	INSTYTUCJA POŚREDNICZĄCA
OŚ PRIORYTETOWA I Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa oraz konsorcja naukowo-przemysłowe	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
OŚ PRIORYTETOWA II Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach	Ministerstwo Gospodarki
OŚ PRIORYTETOWA III Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw	Ministerstwo Gospodarki
OŚ PRIORYTETOWA IV Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
OŚ PRIORYTETOWA V Pomoc techniczna	Nie dotyczy

System monitorowania i sprawozdawczości

Główne zasady monitorowania postępów w realizacji programu są oparte na regulacjach unijnych i krajowych. Zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ogólnego dla każdego programu operacyjnego powołany jest komitet monitorujący, w celu przeglądu wdrażania programu i postępów w osiąganiu jego celów. Dodatkowo komitet monitorujący krajowy program operacyjny podejmuje w ramach swoich kompetencji działania na rzecz realizacji celów tematycznych objętych programem operacyjnym. Będzie on powoływany przez IZ w ciągu trzech miesięcy od daty powiadomienia państwa członkowskiego o decyzji w sprawie przyjęcia programu zgodnie z obowiązującymi zasadami horyzontalnymi, w szczególności zasady partnerstwa. Komitet Monitorujący PO Inteligentny Rozwój (KM PO IR) będzie powołany zgodnie z powyższymi zasadami.

W skład KM PO IR będą wchodzić przedstawiciele strony rządowej, samorządowej oraz partnerów społeczno-gospodarczych. Skład KM PO IR będzie dążył do równowagi pomiędzy przedstawicielami wchodzącymi w jego skład oraz realizacji zasady partnerstwa. Partnerów społeczno-gospodarczych będą reprezentować organizacje reprezentatywne na poziomie krajowym. Ponadto w skład KM PO IR będą wchodzić przedstawiciele organizacji pozarządowych, wybrani w trybie otwartego naboru kandydatów.

Do zadań Komitetu Monitorującego PO IR będzie m.in. należało:

- a) rozpatrywanie i zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów w ramach PO IR oraz zatwierdzanie ewentualnych zmian tych kryteriów,
- b) okresowe badanie postępu w zakresie osiągania szczegółowych celów, określonych w PO IG, na podstawie dokumentów przedkładanych przez IZ,
- c) analizowanie rezultatów realizacji PO IR, w szczególności osiągania celów wyznaczonych dla każdej osi priorytetowej oraz wyników ocen (ewaluacji) związanych z monitorowaniem realizacji PO IR, w szczególności w przypadku gdy monitoring wykazuje znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje zmian w PO IR,
- d) analizowanie i zatwierdzanie rocznych i końcowego sprawozdania z realizacji PO IR.

Za prawidłowy przebieg procesu sprawozdawczości odpowiada Instytucja Zarządzająca.

Monitorowanie i sprawozdawczość z postępu realizacji PO IR prowadzona będzie w sposób systematyczny i terminowy przez cały okres programowania na wszystkich poziomach instytucjonalnych wdrażania programu oraz przez wszystkich beneficjentów Programu.

Monitorowanie postępu rzeczowego projektów realizowanych w ramach PO IR będzie się opierało przede wszystkim o wskaźniki z listy wskaźników kluczowych.

System ewaluacji

Instytucja Zarządzająca prowadzi monitoring strategiczny stopnia wykorzystania rekomendacji z badań ewaluacyjnych, realizowany w ramach przygotowanego przez KJE Zintegrowanego Systemu Zarządzania Wnioskami i Rekomendacjami z Badań Ewaluacyjnych.

System kontroli

Za sprawne i efektywne funkcjonowanie systemu kontroli programu operacyjnego odpowiedzialna jest instytucja zarządzająca. Rolę instytucji zarządzającej Programem Operacyjnym Inteligentny Rozwój pełni Minister Infrastruktury i Rozwoju. Za kontrolę wdrażania PO odpowiada Instytucja Zarządzająca PO IR.

Instytucja Zarządzająca może powierzyć realizację części zadań związanych z zarządzaniem, kontrolą i monitorowaniem programu, na poziomie osi priorytetowej instytucjom pośredniczącym. Delegacja uprawnień odbywa się na drodze porozumienia, zawieranego pomiędzy instytucją zarządzającą a daną instytucją pośredniczącą.

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań związanych z wdrażaniem programu instytucja zarządzająca przygotowuje i wydaje opis systemu zarządzania i kontroli.

Kontrole realizowane w ramach systemu zarządzania i kontroli służą zapewnieniu że system zarządzania i kontroli programu operacyjnego działa prawidłowo. Powyższe kontrole obejmują:

1. weryfikację, że współfinansowane towary i usługi są dostarczone oraz, że wydatki zadeklarowane przez beneficjentów zostały rzeczywiście poniesione i są zgodne z zasadami wspólnotowymi i krajowymi. Powyższa weryfikacja przeprowadzana jest w formie:
 - a) kontroli składanych przez beneficjenta wniosków o płatność,
 - b) kontroli projektu w miejscu jego realizacji;
 - c) kontroli krzyżowych, służących zapewnieniu, że pojedynczy wydatek ujęty we wniosku o płatność nie jest współfinansowany w tym samym zakresie:
 - z tego samego funduszu w ramach jednego programu operacyjnego,

- z kilku różnych funduszy lub instrumentów wsparcia Unii Europejskiej albo z tego samego funduszu polityki spójności w ramach kilku różnych programów operacyjnych, dla których instytucja zarządzająca została ustanowiona na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2. kontrole na zakończenie realizacji projektu, służące sprawdzeniu kompletności dokumentów potwierdzających właściwą ścieżkę audytową w odniesieniu do zrealizowanego projektu;
- 3. kontrole trwałości projektów;
- 4. kontrole systemowe, służące sprawdzeniu prawidłowości realizacji zadań przez instytucje, którym instytucja zarządzająca powierzyła zadania związane z realizacją programu operacyjnego.

Kontrole, o których mowa w pkt. 1-3 mogą być prowadzone na próbie projektów.

Dla każdego roku kalendarzowego instytucja zarządzająca sporządza, dla programu operacyjnego, roczne założenia dotyczące doboru próby do kontroli, o której mowa w pkt 1 lit. b oraz pkt 2 i 3. Beneficjent jest obowiązany poddać się kontroli oraz audytowi w zakresie prawidłowości realizacji projektu, przeprowadzanych przez instytucję zarządzającą, instytucję pośredniczącą, a także instytucję audytową, przedstawicieli Komisji Europejskiej i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego oraz inne podmioty, uprawnione do przeprowadzenia kontroli lub audytu.

Wystąpienia nieprawidłowości powoduje powstanie obowiązku podjęcia przez właściwą instytucję (Instytucję Zarządzającą lub Pośredniczącą) odpowiednich działań korygujących oraz dokonania pomniejszenia kwoty współfinansowania UE dla projektu o wartość korekty finansowej. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego może określić w drodze rozporządzenia warunki proporcjonalnego obniżania wartości korekt finansowych oraz ich stawki procentowe, uwzględniając zalecenia Komisji Europejskiej oraz ustalenia z nią podjęte w odniesieniu do stawek procentowych korekt finansowych.

Warunkiem rozpoczęcia procesu finansowej realizacji programu operacyjnego, rozumianej jako wystąpienie z pierwszą deklaracją wydatków oraz wnioskiem o płatność do Komisji Europejskiej, jest uzyskanie desygnacji. Przez desygnację należy rozumieć potwierdzenie przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego wykonującego zadania państwa członkowskiego spełnienia przez instytucję zarządzającą warunków zapewniających prawidłową realizację programu operacyjnego.

System informatyczny

Minister Infrastruktury i Rozwoju zapewnia budowę i funkcjonowanie centralnego systemu informatycznego SL 2014, który będzie wspierał realizację programów operacyjnych. System ten tworzony jest w celu spełnienia wymogów rozporządzenia ogólnego w zakresie:

1. obowiązku rejestrowania i przechowywania danych dotyczących każdego projektu, niezbędnych do monitorowania, oceny, zarządzania finansowego, kontroli i audytu, w tym danych osobowych uczestników projektów na potrzeby monitorowania i ewaluacji projektów współfinansowanych z EFS (art. 125 ust. 2 lit. d) Rozporządzenia Ogólnego);
2. zapewnienia systemu komputerowego służącego prowadzeniu księgowości, przechowywaniu i przekazywaniu danych finansowych i danych na temat wskaźników, dla celów monitorowania i sprawozdawczości (art. 72 lit. d) Rozporządzenia Ogólnego);
4. zapewnienia funkcjonowania systemu informatycznego, za pomocą którego pełna komunikacja pomiędzy beneficjentem a właściwymi instytucjami odbywać się będzie wyłącznie drogą elektroniczną (art. 122 ust. 3 Rozporządzenia Ogólnego).

System informatyczny SL 2014 służy w szczególności do wspierania procesów związanych z:

- 1) obsługą projektu od momentu podpisania umowy o dofinansowanie projektu albo podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu;
- 2) ewidencjonowaniem danych dotyczących programów operacyjnych;
- 3) obsługą procesów związanych z certyfikacją wydatków.

Institucje oraz beneficjenci korzystają z funkcjonalności udostępnionych za pośrednictwem centralnego systemu informatycznego SL 2014, w zakresie obsługi projektu od momentu podpisania umowy o dofinansowanie projektu albo podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu.

Dostęp do danych gromadzonych w SL 2014 mają:

- wszystkie instytucje uczestniczące w realizacji programów operacyjnych, tj. między innymi instytucja zarządzająca, instytucje pośredniczące, instytucje wdrażające, instytucja audytowa, w zakresie niezbędnym dla prawidłowego realizowania swoich zadań;
- beneficjenci, w zakresie danych dotyczących realizowanych przez nich projektów.

System informatyczny SL 2014 umożliwia tworzenie określonych raportów, między innymi:

- informacji o poziomie wydatkowania środków UE;
- prognoz wydatków;
- informacji o stanie wdrażania funduszy strukturalnych;
- informacji na temat przeprowadzonych kontroli.

Wymiana informacji pomiędzy Komisją Europejską a instytucją zarządzającą odbywać się będzie poprzez system SFC 2014.

System informacji i promocji

Institucja Zarządzająca jest odpowiedzialna za zapewnienie właściwej informacji i promocji programu operacyjnego. W celu zapewnienia skutecznej koordynacji działań komunikacyjnych prowadzonych przez poszczególne instytucje Polska, zgodnie z art. 116 Rozporządzenia Ogólnego, opracowuje horyzontalny dokument - wspólną strategię komunikacji polityki spójności.

W oparciu o wspólną strategię komunikacji IZ, zgodnie z art. 116 Rozporządzenia Ogólnego, opracowuje dla Programu Operacyjnego strategię komunikacji, będącą podstawą prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dla tego programu.

IZ przygotowuje również roczne plany działań o charakterze wykonawczym.

Działania informacyjne i promocyjne wspierają realizację krajowego programu.

Wsparcie to jest realizowane w szczególności poprzez:

- informowanie potencjalnych beneficjentów o możliwościach finansowania w ramach programu oraz sposobach jego pozyskania,
- dostarczanie beneficjentom informacji potrzebnych do realizacji projektów na ich różnych etapach,
- upowszechnianie wśród wybranych segmentów opinii publicznej i grup odbiorców roli oraz osiągnięć polityki spójności i funduszu przez działania informacyjne i promocyjne na temat efektów i wpływu programu oraz poszczególnych projektów, a także w stosownym zakresie UP.

Kluczowe jest, aby realizując działania informacyjno-promocyjne w perspektywie programowej 2014-2020 dążyć do wzmocnienia koordynacji działań, celem utrzymania wysokiej spójności przekazu i komplementarności komunikatów oraz narzędzi.

Wyzwaniem leżącym u podstaw skutecznej komunikacji, jest opracowanie dokumentów skierowanych do potencjalnych beneficjentów, a także materiałów przeznaczonych do komunikacji w mediach, z zastosowaniem czytelnego i zrozumiałego powszechnie języka.

W okresie 2014-2020 należy położyć większy nacisk na wykorzystanie potencjału komunikacyjnego samych beneficjentów.

Kluczowe jest również wdrażanie polityk horyzontalnych, jak równy dostęp do informacji dla osób niepełnosprawnych, dbałość o środowisko naturalne oraz współpraca z partnerami społeczno-gospodarczymi.

Zarządzanie finansowe

Podstawowy mechanizm przepływów finansowych w zakresie środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oparty jest o budżet środków europejskich, czyli wyodrębnioną część budżetu państwa, zasilaną transferami z Komisji Europejskiej (dochody budżetu środków europejskich), z której następnie dokonywane są płatności na rzecz beneficjentów w kwocie odpowiadającej przyznanemu dofinansowaniu unijnemu (wydatki budżetu środków europejskich). Budżet środków europejskich nie obejmuje wydatków ponoszonych w ramach pomocy technicznej.

Instytucją dokonującą płatności jest Bank Gospodarstwa Krajowego. Podstawą dokonania płatności na rzecz beneficjenta jest przekazane do BGK zlecenie płatności wystawione przez instytucję, z którą beneficjent zawarł umowę o dofinansowanie projektu, przygotowane w oparciu o zweryfikowany wniosek beneficjenta o płatność.

Rozliczenie wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez beneficjenta odbywa się na podstawie wniosku o płatność złożonego do właściwej instytucji.

W oparciu o zweryfikowane wnioski o płatność dana instytucja pośrednicząca sporządza zestawienia wydatków zawierające zagregowane wartości i dane z poszczególnych projektów, które następnie przekazuje do instytucji zarządzającej. Instytucja zarządzająca, w oparciu o otrzymane dokumenty, sporządza, a następnie przesyła do KE, deklaracje i zestawienia wydatków wraz z wnioskiem o płatność okresową.

Podstawą do wyliczenia wkładu unijnego, o której mowa w art. 120 ust. 2 Rozporządzenia Ogólnego, są całkowite wydatki kwalifikowalne.

5.2 DZIAŁANIA ANGAŻUJĄCE STOSOWNYCH PARTNERÓW W PROCES PRZYGOTOWANIA PROGRAMU ORAZ ROLA PARTNERÓW ZAANGAŻOWANYCH WE WDRAŻANIE, MONITOROWANIE, EWALUACJĘ PROGRAMU

Przygotowanie programu

W dniu 15 stycznia 2013 r., Rada Ministrów przyjęła *Założenia Umowy Partnerstwa*, wyznaczające kierunki interwencji ze środków Unii Europejskiej w kolejnej perspektywie finansowej, w tym liczbę i zakres programów operacyjnych przewidzianych do realizacji w latach 2014-2020. Jednym z nich jest krajowy program operacyjny dotyczący innowacyjności, badań naukowych i ich powiązań ze sferą przedsiębiorstw noszący nazwę PO Inteligentny Rozwój.

Równoległe z procesem przygotowania *Założeń Umowy Partnerstwa*, prowadzonym w II połowie 2012 r., podjęto działania zmierzające do rozpoczęcia prac nad programami operacyjnymi na lata 2014-2020. W dniu 13 listopada 2012 r. odbyło się pierwsze spotkanie grupy roboczej ds. opracowania założeń PO Inteligentny Rozwój.

Przyjęcie przez Radę Ministrów *Założeń Umowy Partnerstwa*, w których wskazano, że rolę instytucji zarządzającej dla krajowych programów operacyjnych finansowanych z funduszy polityki spójności będzie pełnić Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, umożliwiło formalne rozpoczęcie prac nad przygotowaniem ww. programu. Sposób organizacji prac grup roboczych, ich zakres tematyczny oraz skład został określony w Zarządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego nr 4 z dnia 11 lutego 2013 r. w sprawie powołania Grup roboczych dla wsparcia przygotowania krajowych programów operacyjnych finansowanych w ramach polityki spójności oraz koordynacji interwencji w ramach celów tematycznych. Zarządzenie to stanowiło podstawę do powołania Grupy roboczej ds. przygotowania programu operacyjnego dotyczącego innowacyjności, badań naukowych i ich powiązań ze sferą przedsiębiorstw (oraz koordynacji interwencji w ramach celu tematycznego 1 Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji oraz celu tematycznego 3 Podnoszenie konkurencyjności MSP).

Zgodnie z ww. zarządzeniem MRR w skład Grupy roboczej ds. przygotowania PO Inteligentny Rozwój wchodzi przedstawiciele:

- właściwych komórek organizacyjnych MRR odpowiedzialnych za przygotowanie programów operacyjnych lub koordynację właściwych celów tematycznych, właściwych do koordynacji zadań związanych z przygotowaniem dokumentów strategicznych, programowych i wdrożeniowych perspektywy finansowej 2014-2020,
- właściwych ministrów, wymienionych w *Założeniach Umowy Partnerstwa*,
- zarządów województw,
- środowisk naukowych,
- ekspertów w dziedzinach odpowiadających zakresowi właściwego programu operacyjnego,
- partnerów społecznych i gospodarczych,
- organizacji pozarządowych,
- innych podmiotów.

Wybór partnerów zaangażowanych w prace Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR bazował na doświadczeniach z funkcjonowania Komitetu Monitorującego PO Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013. Instytucje, organizacje oraz eksperci wspierający proces powstawania programu operacyjnego odznaczają się doświadczeniem praktycznym oraz szeroką wiedzą w danej dziedzinie.

Grupa robocza ds. przygotowania PO IR pracuje w ramach spotkań plenarnych, w których uczestniczą wszyscy członkowie grupy oraz w ramach spotkań tematycznych, które odbywają się z udziałem poszczególnych członków grupy. W spotkaniach tematycznych udział biorą eksperci oraz beneficjenci programów operacyjnych na lata 2007-2013, którzy przedstawiają swoje doświadczenia i propozycje rozwiązań do PO IR. Celem spotkań tematycznych jest określenie najbardziej efektywnych oraz adekwatnych do wyzwań i potrzeb zasad zaprogramowania interwencji w PO IR.

W celu zaprezentowania założeń PO IR szerokiej opinii publicznej w dniach 23 maja – 14 czerwca 2013 r. został zorganizowany cykl 7 konferencji regionalnych w: Gdańsku, Wrocławiu, Białymstoku,

Krakowie, Katowicach, Szczecinie i Warszawie. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele Ministerstw: Rozwoju Regionalnego, Gospodarki a także Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W spotkaniach konsultacyjnych udział wzięło ok. 800 osób (przedsiębiorców, przedstawiciele sektora nauki, organizacji społeczno-gospodarczych, instytucji otoczenia biznesu oraz samorządów lokalnych i regionalnych).

Koncepcja PO IR została również przedstawiona podczas wielu spotkań i konferencji dotyczących wspierania innowacyjności, organizowanych m.in. przez Radę Główną Instytutów Badawczych, Business Center Club, PKPP Lewiatan oraz Naczelną Organizację Techniczną.

Ewaluacja ex ante

W marcu 2013 r. rozstrzygnięty został przetarg nieograniczony na wykonanie ewaluacji ex-ante PO IR. Wykonawcami ewaluacji ex-ante są występujący wspólnie PSDB Sp. z o.o. oraz Regio Group Sp. z o.o. Umowa z wyłonionym wykonawcą została zawarta w dniu 3 kwietnia 2013 r.

Ewaluacja ex-ante jest realizowana w sposób partycypacyjny, tj. ewaluator towarzyszy Instytucji Zarządzającej w kluczowych momentach procesu programowania: od opracowania pierwszego, wstępnego projektu programu operacyjnego, poprzez konsultacje społeczne programu i negocjacje z Komisją Europejską, aż do momentu zatwierdzenia programu operacyjnego przez KE. Kluczowe rekomendacje formułowane przez ewaluatora są uwzględniane na bieżąco w procesie programowania.

W celu jak najpełniejszego uwzględnienia rekomendacji z ewaluacji ex-ante w bieżącej wersji PO IR, w dniu 8 listopada br. zorganizowano spotkanie warsztatowe z udziałem pracowników Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju zaangażowanych w proces przygotowania PO IR, na którym omówione zostały wstępne spostrzeżenia ewaluatora dotyczące m.in. konstrukcji osi priorytetowych PO IR, układu instrumentów wsparcia w ramach osi priorytetowych, jak również szczegółowych rozwiązań w ramach poszczególnych instrumentów wsparcia.

6. SYSTEM KOORDYNACJI

6.1 OGÓLNE RAMY KOORDYNACJI W RAMACH UMOWY PARTNERSTWA

PO IR jako jeden z programów służących realizacji UP objęty jest systemem koordynacji opisanym szczegółowo w Umowie Partnerstwa w sekcji 2.1.(1).

Ścisła koordynacja została zapewniona już na etapie przygotowania interwencji programów operacyjnych realizujących Umowę Partnerstwa m.in. w ramach Zespołu Międzyresortowego ds. programowania i wdrażania Funduszy UE, w skład którego wchodzi wszystkie Instytucje Zarządzające programami PS krajowe i regionalne, Instytucje zarządzające programami EFFROW i EFMiR oraz resorty pełniące najczęściej funkcje Instytucji Pośredniczących, jak i wewnętrzną koordynację prowadzoną w ramach Ministerstwa obsługującego ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego realizowaną przez IK UP. Koordynacja zostanie również zapewniona na etapie wdrażania programu zarówno na poziomie zarządzania jak i operacyjnym w sposób i przy wykorzystaniu mechanizmów wynikających z UP.

Zgodnie z zapisami UP naczelną funkcję w zakresie koordynacji działań pomiędzy PO IR a innymi programami operacyjnymi polityki spójności oraz wspólnej polityki rolnej oraz wspólnej polityki rybołówstwa pełni minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. Zadania i funkcje KK UP są opisane w Umowie Partnerstwa. Koordynacja na poziomie wdrożeniowym i operacyjnym zapewniona jest poprzez ww. Zespół międzyresortowy.

Kluczową funkcję w zakresie koordynacji wsparcia w ramach programu będzie pełnił Komitet Monitorujący, którego zadaniem będzie dokonywanie przeglądu wdrażania programu i postępów w osiąganiu jego celów. Jest on powoływany przez IZ w ciągu trzech miesięcy od daty powiadomienia państwa członkowskiego o decyzji w sprawie przyjęcia programu zgodnie z obowiązującymi zasadami horyzontalnymi.

Ważnym mechanizmem koordynacji wsparcia jest również Kontrakt Terytorialny, pozwalający na zapewnienie komplementarności i synergii działań realizowanych w regionach i finansowanych z różnych programów operacyjnych. Mechanizmem koordynacji jest również mechanizm ZIT, istotny w przypadku PO IR w szczególności dla zapewnienia koordynacji i komplementarności działań w zakresie niskoemisyjnego transportu miejskiego (szerzej opisany w UP w sekcji dotyczącej wymiaru terytorialnego).

6.2 KOMPLEMENTARNOŚĆ PRIORYTETÓW INWESTYCYJNYCH W RAMACH PO IR Z DZIAŁANAMI INNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH PERSPEKTYWY FINANSOWEJ NA LATA 2014-2020

Zakres wsparcia realizowanego w ramach PO IR jest komplementarny ze wsparciem programów realizujących cele UP oraz innych instrumentów krajowych i unijnych. Tam, gdzie istnieje ryzyko pokrywania się obszarów wsparcia, ma zastosowanie linia demarkacyjna uzgodniona między poszczególnymi programami. Komplementarność interwencji była istotnym czynnikiem na etapie programowania, ale równie istotne będzie jej praktyczne zapewnienie na etapie realizacji programu. Dlatego też podejmowane będą działania zmierzające do zapewnienia realnej komplementarności na etapie wyboru i realizacji projektów. Mechanizmy te szerzej opisane zostały w UP i zostaną ewentualnie uszczegółowione w dokumentach programowych, tj. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych.

W przypadku PO IR w szczególności będą miały zastosowanie mechanizmy zapewniające koordynację i synergię, m.in.:

- ✓ **na poziomie programowania - identyfikacja komplementarności i synergii z innymi instrumentami**
 - identyfikacja wspólnych/pokrywających się obszarów interwencji, kategorii beneficjentów, grup docelowych;
 - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów w danym obszarze tematycznym, lub na danym terytorium, identyfikacja komplementarnych osi priorytetowych w różnych programach;
 - podział zakresów interwencji (linia demarkacyjna);
- ✓ **na poziomie programowania zarządzania i wdrażania - wyznaczenie mechanizmów i struktur**
 - identyfikacja struktur odpowiedzialnych za koordynację w poszczególnych programach
 - współpraca między instytucjami właściwymi dla poszczególnych instrumentów w kontekście komplementarności działań,
 - powoływanie wspólnych grup/ zespołów zadaniowych (uszczegóławiających m.in. zakres interwencji w komplementarnych osiach priorytetowych),
 - wspólne kryteria wyboru dla podobnych typów interwencji – np. komplementarność jako dodatkowe kryterium selekcji, tryby wyboru uwzględniające komplementarność,
 - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych,
 - wybór, zarządzanie i rozliczanie projektów – harmonogram wspólnych lub zsynchronizowanych procesów naboru i rozpatrywania projektów,
 - zasady finansowania (zaliczki) i rozliczania (wydatki kwalifikowane, możliwości stosowania uproszczonych metod rozliczania wydatków),
 - „kojarzenie” projektów, beneficjentów,
 - wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów,
 - wspólne działania informacyjno – promocyjne, wspólne wytyczne dla beneficjentów w zakresie ww. działań,
 - procedury równoległego uzgadniania i podpisywania umów o dofinansowanie komplementarnych projektów,
 - narzędzia informatyczne umożliwiające potencjalnemu wnioskodawcy znalezienie odpowiedniej ścieżki aplikowania o środki, optymalnie dostosowanej do planowanego przedsięwzięcia.

Poniżej przedstawione zostały podstawowe obszary o największym potencjale komplementarności interwencji.

Komplementarność PO IR z PO PW i RPO

Komplementarność w ramach celu tematycznego 1

Priorytet inwestycyjny 1.1.

W uzupełnieniu interwencji PO IR w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych wspierane są projekty jednostek naukowych polegające na stworzeniu nowej lub rozwoju istniejącej infrastruktury B+R. Przedsięwzięcia te muszą przyczyniać się do wzmocnienia regionalnej inteligentnej specjalizacji oraz służyć realizacji agendy badawczej, wskazanej w planowanym projekcie. W celu lepszej koordynacji inwestycji w tej dziedzinie oraz efektywniejszego wydatkowania środków, inwestycje w infrastrukturę B+R finansowane w ramach RPO będą wymagały uzgodnienia z odpowiednimi resortami.

Priorytet inwestycyjny 1.2.

W uzupełnieniu interwencji PO IR, ukierunkowanej na bezpośrednie wsparcie działalności B+R+I w przedsiębiorstwach, **w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia** nacisk położony jest na finansowanie projektów o charakterze ponadregionalnym (w szczególności realizowanych przez klastry ponadregionalne). Projekty te obejmować mogą zarówno etap prac badawczo-rozwojowych jak i wdrożenie wyników prac B+R do systemu produkcji oraz – fakultatywnie – komponent dotyczący rozwoju infrastruktury B+R. Jednocześnie **w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych** wspierane są projekty przedsiębiorstw o węższym zakresie (mniej kompleksowe, dotyczące wybranych etapów procesu innowacyjnego) i mniejszej skali oddziaływania (regionalnej lub lokalnej), obejmujące prace badawczo-rozwojowe lub wdrożenie wyników prac B+R. W RPO finansowane są także projekty związane z rozwojem zaplecza B+R w przedsiębiorstwach.

Projekty związane z zapewnieniem dostępu do wysokospecjalistycznych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu, finansowane w ramach PO IR, uzupełniane są przez działania realizowane **w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia**, gdzie interwencja koncentruje się na dalszej profesjonalizacji IOB, wspartych w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013. Ponadto PO PW powinien przyczynić się do stymulowania współpracy pomiędzy IOB, w tym związanej z konsolidacją i integracją istniejącej infrastruktury B+R w tych instytucjach. Z kolei wsparcie **w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych** przełoży się na wzrost dostępności proinnowacyjnych usług IOB, skierowanych do szerszej grupy przedsiębiorstw oraz zgodnych z regionalną strategią inteligentnej specjalizacji.

Komplementarność w ramach celu tematycznego 3

Priorytet inwestycyjny 3.1.

W ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia realizowane jest kompleksowe wsparcie doradcze oraz inwestycyjne, skierowane do młodych osób chcących założyć przedsiębiorstwo typu start-up w makroregionie.

Z kolei **w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych** wspierane są projekty przyczyniające się do rozwoju firm typu „start-up”, w tym inwestycje związane z rozwojem inkubatorów przedsiębiorczości oraz ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką. Ponadto w RPO finansowanie kierowane jest na tworzenie nowej lub rozwój istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, np. inwestycje związane z nadaniem nowych funkcji obszarom powojkowym, przemysłowym, pokolejowym i popegeerowskim.

Priorytet inwestycyjny 3.2.

W uzupełnieniu interwencji PO IR **w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia** wspierana jest aktywność międzynarodowa przedsiębiorstw, poprzez kompleksowe indywidualne doradztwo oraz promocję proeksportową. Działania z zakresu internacjonalizacji, finansowane w PO PW, ukierunkowane zostaną w szczególności na klastry prowadzące działalność B+R+I.

W ramach Regionalnych Programów Operacyjnych finansowane są projekty przedsiębiorstw nastawionych na wzrost eksportu i zdobywanie nowych rynków zbytu, kierowane do szerokiego grona potencjalnych beneficjentów (także tych, którzy nie prowadzą działalności B+R+I). Ponadto wsparcie realizowane w ramach RPO kierowane jest na działania promocyjne, stymulujące internacjonalizację gospodarki regionu.

Priorytet inwestycyjny 3.3.

PI 3.3 nie będzie realizowany w ramach PO IR. Działania podejmowane w ramach tego PI w **Programie Operacyjnym Polska Wschodnia oraz Regionalnych Programach Operacyjnych** wpływać będą na stymulowanie działalności innowacyjnej w skali przedsiębiorstwa, a zatem uzupełniać będą interwencję PO IR.

Priorytet inwestycyjny 3.4.

W uzupełnieniu interwencji PO IR w ramach **Regionalnych Programów Operacyjnych** wspierane są działania przyczyniające się do wzrostu dostępności usług IOB o charakterze doradczym i szkoleniowym, które zwiększają zdolność MŚP do budowania oraz wzrostu przewagi konkurencyjnej na rynku. Usługi tego typu stanowią dopełnienie usług proinnowacyjnych, finansowanych w ramach celu tematycznego 1..

Komplementarność PO IR z PO IŚ

W ramach PO IR finansowane są badania naukowe i prace rozwojowe prowadzące do innowacji w zakresie technologii środowiskowych, niskoemisyjnych oraz umożliwiających efektywne (oszczędne) gospodarowanie zasobami. Z kolei Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, 2014-2020 (PO IŚ) wspiera działania inwestycyjne przyczyniające się do transformacji w kierunku zielonej, niskoemisyjnej gospodarki, dzięki wykorzystaniu innowacyjnych technologii, m.in. w zakresie: produkcji energii ze źródeł odnawialnych, wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji, zastosowania energooszczędnych metod produkcji, wprowadzania inteligentnych systemów zarządzania energią oraz systemu inteligentnych sieci energetycznych, a także ograniczenia uciążliwości dla społeczeństwa i środowiska wynikających z polskiego systemu transportowego.

Komplementarność PO IR i PO IŚ występuje także w obszarze tematycznym „zdrowie”. PO IR wspiera projekty badawczo-rozwojowe oraz związane z rozwojem infrastruktury B+R, realizowane przez jednostki naukowe, w tym instytuty badawcze oraz uczelnie medyczne. W ramach PO IŚ upowszechnione zostaną nowoczesne technologie medyczne poprzez zakup wysokospecjalistycznej aparatury medycznej, służącej diagnostyce, leczeniu i ratownictwu.

Komplementarność PO IR z PO PC

W PO IR finansowane są projekty B+R związane z rozwojem różnych technologii, w tym ICT. Ponadto PO IR wspiera rozwój rynku kapitału podwyższonego ryzyka (venture capital), który często jest kierowany na wsparcie projektów z zakresu ICT. Program Operacyjny Polska Cyfrowa, 2014-2020 (PO PC) wspiera wykorzystanie innowacyjnych technologii ICT w działaniach związanych z rozwojem sieci szerokopasmowych, tworzeniem e-usług publicznych, digitalizacją i udostępnieniem zasobów publicznych, a także w projektach z zakresu e-integracji.

Komplementarność PO IR z PO WER

PO IR wspiera rozwój kadr B+R poprzez wyodrębnione instrumenty ukierunkowane na projekty współpracy badawczej, staże i stypendia oraz szkolenia (np. z zakresu najnowszych osiągnięć technologicznych, komercjalizacji wiedzy, zarządzania projektami). Ponadto wsparcie kadr B+R w PO IR finansowane jest w ramach cross-finansingu, jako wydatek kwalifikowalny w projektach B+R oraz innowacyjnych. W Programie Operacyjnym Wiedza, Edukacja, Rozwój, 2014-2020 (PO WER) przewiduje się realizację działań przyczyniających się do rozwoju potencjału dydaktycznego kadr uczelni, m.in. w zakresie kluczowych umiejętności dydaktycznych i prezentacyjnych, stosowania innowacyjnych technik dydaktycznych, zarządzania informacją.

Komplementarność z PROW oraz PORiM

Efektom realizacji PO IR będzie wzrost aplikacyjności prac B+R oraz zaangażowania przedsiębiorstw w finansowanie działalności badawczo-rozwojowej.

Interwencja realizowana w ramach PO IR ma charakter horyzontalny, co oznacza że w programie nie wyodrębniono instrumentów wsparcia dedykowanych określonym sektorom lub branżom gospodarki. Ponadto nie przewiduje się wydzielenia w PO IR instrumentów ukierunkowanych terytorialnie, w tym dedykowanych wyłącznie podmiotom zlokalizowanym na obszarach miejskich lub wiejskich. Mimo, iż koncentracja działalności B+R+I występuje z reguły w obszarach funkcjonalnych głównych ośrodków miejskich, w PO IR nie wyklucza się wsparcia projektów realizowanych na obszarach wiejskich.

Jednocześnie zakłada się koncentrację finansowania na obszarach określonych jako inteligentne specjalizacje (krajowe i regionalne), wśród których może znajdować się sektor rolno-spożywczy.

Interwencje finansowane w ramach EFRROW oraz EFMR są skierowane na transfer wiedzy i innowacji do sektorów rolnego, leśnego, rybackiego i akwakultury.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich wspiera zwiększanie innowacyjności i bazy wiedzy na obszarach wiejskich oraz rozwój powiązań między rolnictwem i leśnictwem, przetwórstwem rolno-spożywczym a sektorem B+R. W ramach PROW zakłada się m.in. finansowanie projektów pilotażowych, demonstracyjnych oraz tworzenia nowych produktów, praktyk, procesów i technologii w sektorach rolnym (w tym przetwórstwa) w ramach współpracy trójsektorowej. Finansowanie obejmuje również projekty upowszechniające innowacyjne rozwiązania w produkcji rolnej, leśnej lub przetwórstwa rolno-spożywczego, a także doradztwo w ww. zakresie.

Zakres interwencji w ramach EFMR obejmuje m.in. wprowadzanie nowych lub znacznie ulepszonych produktów rybołówstwa, systemów zarządzania i organizacji. Wspierane są innowacje w sektorze akwakultury, innowacje związane z ochroną morskich zasobów biologicznych w celu zmniejszenia oddziaływania rybołówstwa na środowisko, a także sieci kontaktów pomiędzy naukowcami a rybakami i organizacjami sektora rybackiego.

Komplementarność PO IR z Programem Ramowym Horyzont 2020

Horyzont 2020 to program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji na lata 2014-2020. Łączy w sobie trzy dotychczasowe programy/inicjatywy: *7. Program Ramowy w zakresie badań, rozwoju technologicznego oraz demonstracji*, *Program Ramowy na rzecz Konkurencyjności i Innowacji* (w części dotyczącej innowacji) oraz *Europejski Instytut Innowacji i Technologii*.

W celu zapewnienia większej skali oddziaływania programu Horyzont 2020, interwencja w ramach PO IR została zaprojektowana w sposób komplementarny w stosunku do tego programu. Koordynacji pomiędzy instrumentami PO IR oraz programem Horyzont 2020 będzie służyć:

- ujednoczenie zasad realizacji wsparcia (np. wspólne kryteria wyboru projektów, wspólne zestawy wskaźników dla komplementarnych działań),
- określenie wspólnych celów strategicznych,
- harmonizacja zasad dotyczących kwalifikowalności kosztów,
- zapewnienie możliwości łączenia finansowania z obu źródeł,
- przygotowanie wspólnych lub zsynchronizowanych harmonogramów naboru i rozpatrywania projektów.

W systemie realizacji PO IR zostanie uwzględniona możliwość wspólnego finansowania interwencji ze środków PO IR oraz programu Horyzont 2020, m.in. w zakresie:

- powiązań rozwijających się centrów doskonałości i regionów innowacyjnych z wiodącymi odpowiednikami w innych częściach Europy,
- budowy wspólnych zespołów między instytucjami badawczymi o statusie excellence i słabszymi regionami (teaming),
- budowy powiązań z innowacyjnymi klastrami,
- przygotowania krajowych instytucji i klastrów do udziału we wspólnotach wiedzy i innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (Knowledge and Innovation Communities – KICs).

Możliwe będzie podejmowanie współpracy pomiędzy Instytucją Zarządzającą PO IR a punktami kontaktowymi programu Horyzont 2020 w celu zapewnienia większej komplementarności wsparcia realizowanego na poziomie europejskim i krajowym.

Na etapie wdrażania PO IR oraz programu Horyzont 2020 możliwe jest tworzenie tzw. „banków projektów”, ułatwiających dopasowanie komplementarnych projektów z PO IR i Horyzontu 2020, umożliwiających kojarzenie projektów i beneficjentów, jak również stworzenie szczegółowych wytycznych dla wnioskodawców w zakresie możliwości znalezienia komplementarnych źródeł finansowania.

Zasady komplementarności PO IR i programu Horyzont 2020 zostaną doprecyzowane wraz z postępowaniem nad ww. dokumentami. Komisja Europejska opracowuje szczegółowe wytyczne dotyczące synergii obu źródeł finansowania.

Program konkurencyjności przedsiębiorstw oraz MSP na lata 2014-2020 (COSME)

Program COSME stanowi kontynuację inicjatyw i działań realizowanych dotychczas w ramach *Programu Ramowego Konkurencyjności i Innowacyjności* (CIP – Competitiveness and Innovation Programme), w szczególności w części dotyczącej przedsiębiorczości i innowacyjności (Entrepreneurship and Innovation Programme).

Koordinacja interwencji w ramach Programu COSME ze wsparciem dostępnym w ramach PO IR zapewni komplementarność w obszarze, w jakim PO IR przyczynia się do realizacji CT 3. Koordinacja różnych rodzajów wsparcia dotyczyć może np. rozwoju instrumentów gwarancyjnych, czy też instrumentów kapitału wysokiego ryzyka. Ponadto interwencje COSME komplementarne w stosunku do PO IR dotyczą poprawy warunków dla konkurencyjności i trwałości przedsiębiorstw UE, wzmocnienia kultury przedsiębiorczości oraz poprawy dostępu MSP do finansowania zwrotnego.

Rezerwa dla nowych instalacji

PO IR jest komplementarny z programem Komisji Europejskiej *Rezerwa dla nowych instalacji* (NER 300). Działania przewidziane w programie NER 300 mają na celu zachęcenie przedsiębiorstw do inwestycji w demonstracyjne projekty z zakresu technologii niskoemisyjnych. Tego typu projekty są komplementarne z projektami B+R i demonstracyjnymi finansowanymi ze środków celu tematycznego 1.

Komplementarność NER 300 z PO IR dotyczy również działań finansowanych w ramach celu tematycznego 3, polegających na wspieraniu zdolności MSP do udziału w procesach wzrostu oraz innowacji.

Program na rzecz Przemian i Innowacji Społecznych

PO IR jest komplementarny z *Programem na rzecz Przemian i Innowacji Społecznych*. Komplementarność dotyczy działań finansowanych w ramach PO IR ze środków celu tematycznego 3, w szczególności w zakresie wspierania przedsiębiorczości, a także wsparcia tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności przedsiębiorstw w zakresie rozwoju produktów i usług.

Komplementarność PO IR z programami Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW)

PO IR jest komplementarny z programami realizowanymi przez MNiSW, tj. programem Broker innowacji oraz TOP 500 Innovators.

W ramach programu Broker innowacji realizowane są działania mające na celu poprawę efektywności procesu komercjalizacji wyników badań naukowych, stworzenie infrastruktury społecznej wspierającej proces komercjalizacji wiedzy i integracji środowiska naukowego z otoczeniem gospodarczym oraz upowszechnianie wyników badań naukowych w środowisku przedsiębiorców.

W PO IR proces komercjalizacji wspierany będzie w CT 1, m.in. poprzez inicjowanie współpracy biznesu i nauki, wsparcie całego procesu powstawania innowacji od etapu pomysłu po komercjalizację wyników prac B+R.

Program TOP 500 Innovators podnosi kwalifikacje polskich kadr sfery B+R w zakresie współpracy z gospodarką, zarządzania badaniami naukowymi oraz komercjalizacji ich wyników. Realizacja Programu TOP 500 Innovators przyczynia się do jak najlepszego wykorzystania krajowych i europejskich środków przeznaczonych na badania tak przez polskich naukowców, uczestników tego programu. W PO IR realizowany jest odrębny instrument dedykowany wsparciu kadr B+R.

Komplementarność PO IR z programami Narodowego Centrum Nauki (NCN)

W ramach PO IR finansowane są badania naukowe i prace rozwojowe prowadzące do innowacji, a także projekty służące powstawaniu nowej lub prowadzące do rozwoju infrastruktury jednostek naukowych. W ramach PO IR finansowane są wydatki dotyczące rozwoju kadr (szkolenia, staże, granty badawcze, studia podyplomowe i doktoranckie) uczestniczących w prowadzeniu prac B+R (w ramach cross-finansingu), jako wydatek kwalifikowalny w projektach B+R oraz innowacyjnych. W programach Narodowego Centrum Nauki wspierane są badania podstawowe realizowane w formie projektów badawczych, stypendia doktorskie i staże po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, a także finansowane są projekty badawcze dla doświadczonych naukowców mających na celu realizację ważnych dla rozwoju nauki pionierskich badań naukowych.

Komplementarność PO IR z programami Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK)

W POIR finansowane są projekty polegające na wdrożeniu nowej technologii wymagającej prowadzenia prac B+R. Instrumenty zwrotne w ramach POIR np. fundusz gwarancyjny tworzą zachętę dla angażowania się kapitału prywatnego w finansowanie innowacyjnych projektów. Instrumenty te są komplementarne dla działalności poręczeniowo-gwarancyjnej BGK, związanej z zarządzaniem programami i funduszami gwarancyjnymi takimi jak np. program gwarancji portfelowych de minimis. BGK udostępnia także wsparcie dla działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w postaci kredytu technologicznego.

Komplementarność PO IR z programami Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP)

POIR finansuje działania związane ze stymulowaniem współpracy nauki z biznesem – bony na innowacje np. poprzez zakup usługi polegającej na opracowaniu nowego produktu, projektu wzorniczego lub nowej technologii produkcji. Projekty w ramach działania spowodują zacieśnienie współpracy przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi. Programy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości np. Bon na innowacje, którego celem jest zainicjowanie kontaktów mikro lub małych przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi. Wsparcie w ramach programu *Bon na innowacje*

może być przeznaczone wyłącznie na zakup usługi dotyczącej wdrożenia lub rozwoju produktu lub technologii.

Komplementarność PO IR z programami Narodowego Centrum Badań i Rozwoju

W PO IR zostaną wykorzystane doświadczenia z realizacji Programu BRIDGE VC, prowadzonego przez NCBiR z udziałem funduszy venture capital. Program ten finansuje badania naukowe i prace rozwojowe oraz wspiera proces ich komercjalizacji.

Kolejnymi programami realizowanymi przez NCBiR, których celem jest zwiększenie świadomości w zakresie ochrony własności intelektualnej, a także profesjonalne wsparcie w zakresie prowadzenia procesu komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych są programy Kreator Innowacyjności, Patent Plus oraz SPIN-TECH. Działania prowadzone w tym zakresie przez NCBiR są komplementarne do działań przewidzianych do realizacji w ramach PO IR, w szczególności w IV osi priorytetowej programu.

Programy NCBR wspierające badania i innowacje komplementarne z PO IR to m.in.:

- Program Badań Stosowanych, który ma na celu wsparcie projektów badawczych o charakterze aplikacyjnym, tj. prac badawczych podejmowanych w celu zdobycia nowej wiedzy mającej konkretne zastosowania praktyczne.
- INNOTECH, którego celem jest wzmocnienie współpracy przedsiębiorstw z uczelniami i jednostkami badawczymi sektora publicznego, a także przyczynienie się do zwiększania przez krajowe przedsiębiorstwa oferty w zakresie produktów wysokiej technologii.
- Program sektorowy INNOLOT, który ma na celu finansowanie badań naukowych oraz prac rozwojowych nad innowacyjnymi rozwiązaniami dla przemysłu lotniczego.
- Program sektorowy INNOMED ma na celu finansowanie badań naukowych oraz prac rozwojowych nad innowacyjnymi rozwiązaniami w zakresie medycyny.
- Program CuBR, przedsięwzięciem objęte zostaną badania i prace rozwojowe związane z nowymi technologiami wydobywania, procesami metalurgicznymi, przetwórczymi, nowymi wyrobami i ich recyklingiem.
- Program Blue Gas - Polski Gaz Łupkowy, którego głównym celem programu jest rozwój technologii w obszarze związanym z wydobywaniem gazu łupkowego w Polsce i ich wdrożenie w działalności gospodarczej operujących w Polsce przedsiębiorstw.
- Program Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych, który ma na celu zwiększenie innowacyjności polskiej gospodarki poprzez rozwój technologii proekologicznych.
- Przedsięwzięcie pilotażowe „BRIDGE: Komercjalizacja wyników badań naukowych i prac rozwojowych – testowanie nowych mechanizmów wsparcia”, które ma na celu wsparcie komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych poprzez rozwijanie, testowanie i wdrażanie w praktyce nowych instrumentów interwencyjnych.
- Program strategiczny „Profilaktyka i leczenie chorób cywilizacyjnych – STRATEGMED”, którego celem głównym jest uzyskanie zasadniczego postępu w zakresie zwalczania chorób cywilizacyjnych oraz medycyny regeneracyjnej na bazie wyników badań naukowych i prac rozwojowych prowadzonych w czterech obszarach: kardiologii i kardiochirurgii, onkologii, neurologii i zmysłów medycyny regeneracyjnej.
- Program GRAF-TECH obejmujący wsparciem badania naukowe, prace rozwojowe oraz działania przygotowujące do wdrożenia produktów opartych na wykorzystaniu unikalnych właściwości grafenu.

- Przedsięwzięcie „Wsparcie badań naukowych i prac rozwojowych w skali demonstracyjnej – Demonstrator +”, którego celem jest wzmocnienie transferu wyników badań naukowych i prac rozwojowych w skali demonstracyjnej, w szczególności opracowanie nowej technologii lub produktu oraz przetestowanie opracowanego rozwiązania w skali demonstracyjnej.

7. WARUNKOWOŚĆ *EX ANTE*

Warunkowość ex ante w ramach CT 1 i CT 3

W celu zapewnienia długotrwałych skutków gospodarczych i społecznych interwencji funduszy unijnych objętych Wspólnymi Ramami Strategicznymi 2014-2020 (WRS), Komisja Europejska zaproponowała nowe podejście do wykorzystywania funduszy w ramach wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020. Oczekuje się, że ścisłe dostosowanie do priorytetów polityki w ramach strategii Europa 2020, warunki makroekonomiczne i warunki *ex-ante*, a także koncentracja tematyczna oraz zachęty mające na celu poprawę wydajności spowodują zwiększenie skuteczności wydatkowania środków.

Celem funduszy objętych WRS powinno być zapewnienie spójnych rozwiązań sprzyjających konkurencyjności i konwergencji, poprzez wyznaczenie właściwych priorytetów inwestycyjnych dotyczących poszczególnych krajów. Koniecznością jest ogólne ukierunkowanie wydatków na rzecz prac B+R i innowacji, wsparcia MŚP, wysokiej jakości kształcenia i szkolenia, rynków pracy sprzyjających włączeniu społecznemu, wysokiej jakości zatrudnieniu oraz spójności społecznej, zapewnienia najwyższego przyrostu wydajności oraz przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, oszczędnie gospodarującą zasobami.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia ogólnego dla funduszy objętych WRS, ich pełne uruchomienie będzie uzależnione od spełnienia wymogów warunkowości *ex-ante*, czyli zapewnienia określonych warunków wyjściowych umożliwiających efektywną realizację programów współfinansowanych ze środków europejskich.

Cel tematyczny 1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji

Cel tematyczny powinien być realizowany zgodnie z ramami strategii innowacji dla inteligentnej specjalizacji, opracowanej w ścisłej współpracy z sektorem prywatnym i właściwymi podmiotami krajowymi i regionalnymi w dziedzinie badań i innowacji. W przypadku tego celu tematycznego priorytet finansowania przekłada się na następujące priorytety i konkretne cele, które będą wspierane z funduszy objętych WRS, odzwierciedlające wyzwania specyficzne dla danego państwa:

- wspieranie prywatnych inwestycji w zakresie badań i rozwoju poprzez wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu,
- ulepszanie infrastruktury w zakresie badań i innowacji w celu osiągnięcia wybitnych wyników w tej dziedzinie,
- tworzenie środowiska przyjaznego innowacjom dla innowacyjnych przedsiębiorstw poprzez promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, pobudzanie popytu, tworzenie sieci, tworzenie klastrów i otwartych innowacji.

Cel tematyczny 3. Podnoszenie konkurencyjności MŚP

W przypadku tego celu tematycznego priorytet finansowania przekłada się na następujące priorytety i konkretne cele, które będą wspierane z funduszy objętych WRS, odzwierciedlające wyzwania specyficzne dla danego państwa:

- zwiększanie wydajności poprzez przedsiębiorczość i innowacje, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych przedsiębiorstw,
- wspieranie zmian strukturalnych w gospodarce poprzez opracowywanie nowych modeli biznesowych w MŚP oraz w sektorach rolnictwa i rybołówstwa,
- budowanie efektywnego otoczenia wspierającego przedsiębiorstwa i przyczynianie się do innowacji, przedsiębiorczości i internacjonalizacji.

7.1 IDENTYFIKACJA WARUNKÓW *EX ANTE* DLA PROGRAMU ORAZ OCENA ICH SPEŁNIENIA

Tabela 73. Wykaz warunków *ex ante* obowiązujących program oraz ocena ich spełnienia.

Warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program	Oś priorytetowa (lub osie priorytetowe), do której warunek ma zastosowanie	Spełnienie warunku Tak/Nie/Częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów Tak/Nie	Odniesienie do dokumentów (strategie, inne odpowiednie dokumenty, z podaniem odpowiednich rozdziałów, artykułów, sekcji, wraz linkami do pełnej wersji dokumentu)	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
Cel tematyczny 1.						
1 Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategii badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i	I - IV	częściowo spełniony	Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, która:	niepełnione	Warunek częściowo będzie spełniony przez Program Rozwoju Przedsiębiorstw (PRP). Dodatkowo opracowany będzie <i>action plan</i> - harmonogram działań zmierzających do pełnej realizacji warunku, obejmujący listę działań, wskazanie instytucji odpowiedzialnych oraz terminów realizacji. Dokument ten zostanie przedłożony Komisji Europejskiej wraz z projektem Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój.	
			<ul style="list-style-type: none"> opiera się na analizie SWOT, aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji, 	częściowo spełnione	Analiza SWOT poszczególnych inteligentnych specjalizacji ma zostać umieszczona w załączniku do PRP.	
			<ul style="list-style-type: none"> przedstawia środki na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój, 	częściowo spełnione	Zestaw proponowanych instrumentów, mających na celu zwiększenie innowacyjności gospodarki, został zaproponowany w projekcie PRP, jednak brak jest powiązania tych instrumentów z obszarami specjalizacji.	
			<ul style="list-style-type: none"> obejmuje system monitorowania i przeglądu. 	niepełnione	Warunek powinien zostać spełniony przez załącznik do PRP. Jego opracowanie zostanie uwzględnione w <i>action planie</i> .	

innowacji.			<ul style="list-style-type: none"> państwo członkowskie przyjęło ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje. 	niespełnione	Warunek powinien zostać spełniony przez PRP.	
1.2 Wieloletnie istnienie budżetu i planu priorytetów inwestycji.	IV	Częściowo spełniony	<ul style="list-style-type: none"> Przyjęty został wieloletni plan dotyczący finansowania i priorytetyzacji inwestycji powiązanych z priorytetami Unii Europejskiej oraz, w stosownych przypadkach, z European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI). 	częściowo spełnione	Warunek ma zostać wypełniony przez Polską Mapę Drogową Infrastruktury Badawczej, która jest dokumentem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Pierwsza wersja Mapy została opublikowana w 2011 r., a obecnie podlega ona aktualizacji. Mapa nie odnosi się obecnie bezpośrednio do obszarów inteligentnej specjalizacji, ponieważ zostały one jedynie wstępnie wskazane na poziomie krajowym. Niemniej jednak dokument ten był elementem analiz, które stanowiły podstawę do wstępnej identyfikacji obszarów inteligentnej specjalizacji na poziomie krajowym.	
Cel tematyczny 3.						
3.1 Zostały przeprowadzone konkretne działania w celu promocji przedsiębiorczości, z uwzględnieniem Small Business Act (SBA).	II, III	częściowo spełniony	Konkretne działania obejmują: uruchomione zostały działania w celu redukcji czasu i kosztu związanego z zakładaniem działalności gospodarczej, z uwzględnieniem celów wyznaczonych w SBA;	częściowo spełnione	W ramach Przeglądu SBA została powołana instytucja Pełnomocnika ds. MŚP (ang. SME Envoy) w celu skuteczniejszego monitorowania wdrażania SBA. Funkcję Pełnomocnika ds. MŚP o charakterze nieformalnym w Polsce sprawuje przedstawiciel Kierownictwa Ministerstwa Gospodarki odpowiedzialny za realizację SBA w Polsce. Jednym z działań realizowanych przez Pełnomocnika jest monitorowanie polityk i działań mających wpływ na MŚP oraz zapewnienie ich poprawnej oceny w ramach administracji publicznej.	
			uruchomione zostały działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń	częściowo spełnione	Warunek powinien zostać spełniony w wyniku realizacji Programu Lepsze Regulacje do 2015 r.	

			na podjęcie i prowadzenie konkretnej działalności danego przedsiębiorstwa z uwzględnieniem celów wyznaczonych w SBA; do 3 miesięcy;			
			wprowadzono mechanizm monitorowania wdrażania środków programu Small Business Act i oceny wpływu prawodawstwa na MŚP.	częściowo spełnione	Monitorowane wdrażania działań w obszarach priorytetowych SBA w poszczególnych państwach członkowskich odbywa się na podstawie SBA Fact Sheet. Ponadto, jak wskazano wyżej, jednym z działań realizowanych przez Pełnomocnika ds. MŚP jest monitorowanie polityk i działań mających wpływ na MŚP oraz zapewnienie ich poprawnej oceny w ramach administracji publicznej.	
3.2. Transpozycja do prawa krajowego dyrektywy (2011/7/UE) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych.	II, III	Spełniony	Transpozycja tej dyrektywy zgodnie z art. 12 tej dyrektywy (do dnia 16 marca 2013 r.).	spełnione	Dyrektywa została transponowana do prawa polskiego poprzez wejście w życie ustawy z 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 403).	

Realizacja warunku dotyczącego inteligentnych specjalizacji

Zgodnie z Rozporządzeniem Ogólnym, przygotowanie krajowej strategii inteligentnych specjalizacji jest jednym z najważniejszych wymogów niezbędnych do spełnienia dla nowych programów operacyjnych, które będą realizować priorytety związane z badaniami i rozwojem oraz innowacjami (cel tematyczny 1). Środki na realizację celu tematycznego 1 alokowane są zarówno w PO IR, jak i w programie dla Polski Wschodniej oraz w programach regionalnych, zatem od spełnienia tego warunku uzależnione jest uruchomienie płatności we wszystkich tych programach.

Inteligentna specjalizacja oznacza identyfikowanie wyjątkowych cech i potencjałów rozwojowych danego kraju/regionu, a następnie ukierunkowanie wsparcia na wskazane obszary, w których działalność B+R może przynieść największą wartość dodaną dla rozwoju regionu.

Strategie inteligentnych specjalizacji mają być oparte na następujących założeniach:

- ukierunkowanie wsparcia w ramach polityki i inwestycji na kluczowe krajowe/regionalne wyzwania i potrzeby w celu zapewnienia rozwoju opartego na wiedzy,
- wykorzystywanie mocnych stron, przewagi konkurencyjnej i potencjału każdego kraju/regionu,
- wspieranie innowacji technologicznej i praktycznej oraz dążenie do stymulowania inwestycji w badania i rozwój w sektorze prywatnym,
- pełne angażowanie partnerów oraz zachęcanie do angażowania się w proces przedsiębiorczego odkrywania (*entrepreneurial discovery process*),
- strategie są oparte na faktach (*evidence-based*) i obejmują odpowiednie systemy monitorowania i oceny.

Podejście do tematyki inteligentnych specjalizacji

Cel tematyczny 1 jest w dużej mierze realizowany na poziomie krajowym, niemniej jednak przy bliskiej współpracy z regionami. Informacje na temat zakresu oraz sposobu organizacji tej współpracy znajdują się w Programie Rozwoju Przedsiębiorstw (wraz z załącznikami), a także w dokumentach szczegółowych do POIR.

Realizacja warunku dotyczącego inteligentnych specjalizacji na poziomie krajowym

Ogólne ramy strategiczne dla krajowych inteligentnych specjalizacji określa *Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki*, natomiast szczegółowe zapisy w tym zakresie są zawarte w załączniku do *Programu Rozwoju Przedsiębiorstw*. W ww. dokumencie opisany jest proces przedsiębiorczego odkrywania, angażujący w sposób partnerski i trwały przedstawicieli wszystkich środowisk tzw. poczwórnej helisy (przedsiębiorców, naukowców, administrację oraz organizacje pozarządowe) w wyłanianie specjalizacji.

Ze względu na fakt, iż w momencie przedkładania PO IR do oceny KE, warunek ten nie będzie w ocenie strony polskiej w pełni zrealizowany, wraz z POIR przedłożony zostaje harmonogram działań zmierzających do spełnienia warunku, wraz ze wskazaniem terminów ich realizacji oraz instytucji odpowiedzialnych.

7.2 OPIS DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO SPEŁNIENIA WARUNKÓW *EX ANTE*, WYKAZ INSTYTUCJI ODPOWIEDZIALNYCH ORAZ HARMONOGRAM

Poniższe tabele dotyczą jedynie niespełnionych lub częściowo spełnionych warunków *ex ante* w momencie przedkładania programu do zatwierdzenia.

Tabela 74. Działania do podjęcia w celu spełnienia obowiązujących ogólnych warunków *ex ante*.

Ogólny warunek <i>ex ante</i> obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
1.1	Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji	Uzgodnienie i przyjęcie harmonogramu działań zmierzających do pełnej realizacji warunku, obejmującego listę działań, wskazanie instytucji odpowiedzialnych oraz terminów realizacji.	Do końca stycznia 2014 r.	MG
3.1	Zostały przeprowadzone konkretne działania w celu skutecznej realizacji programu Small Business Act oraz jego rewizji z dnia 23 lutego 2011 r., w tym zasady „najpierw myśl na małą skalę”.	Uzgodnienie z zaangażowanymi resortami sposobu wypełnienia wszystkich kryteriów dla tego warunku.	Do końca pierwszego kwartału 2014 r.	MG

8. REDUKCJA OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH Z PUNKTU WIDZENIA BENEFICJENTA

Redukcja obciążeń administracyjnych

Założenia ogólne:

Polski rząd prowadzi stałe działania zmierzające do obniżenia obciążeń biurokratycznych nakładanych na obywateli oraz na podmioty gospodarcze. Szczególna aktywność skierowana jest na rzecz przedsiębiorstw i przedsiębiorczości. Podejmowane działania ukierunkowane są na stworzenie sprzyjających warunków dla ich rozwoju poprzez m.in. wzmacnianie przewag konkurencyjnych, a w efekcie uzyskanie stabilnego wzrostu gospodarczego w perspektywie długoterminowej. Działania te mają przede wszystkim na celu poprawę dostępu przedsiębiorstw do kapitału, wzmocnienia postaw przedsiębiorczych, instytucjonalne, organizacyjne i finansowe wzmocnienie otoczenia przedsiębiorstw, a także wypełnienie luki informacyjnej poprzez udostępnianie analiz konkurencyjności sektorów przemysłowych.

Podejmowane działania przynoszą wymierne rezultaty, czego wynikiem jest stały wzrost pozycji Polski w rankingu Banku Światowego *Doing Business*.

Pozytywny wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce mają także fundusze europejskie – w tym fundusze polityki spójności, co zostało potwierdzone przez liczne badania ewaluacyjne. Stąd konieczne jest wypracowanie takich zasad, które umożliwią beneficjentom ubieganie się o środki UE bez ponoszenia zbędnych ciężarów administracyjnych.

Instytucje odpowiedzialne w Polsce za wdrażanie polityki spójności będą kontynuowały w perspektywie finansowej 2014-2020 działania zmierzające do wprowadzenia jak najszerszego katalogu uproszczeń dla beneficjentów środków UE. Niemniej, należy zauważyć, że zdecydowana większość obowiązków nakładanych na beneficjenta wynika wprost z przepisów prawa unijnego (rozporządzenia ramowego i rozporządzeń funduszowych) lub jest ich konsekwencją. W związku z tym pole do redukcji obciążeń w tym zakresie jest niewielkie. Zmniejszenie obciążeń administracyjnych jest możliwe tylko w tych obszarach, które wynikają z uregulowań krajowych IZ lub IP. Podkreślić należy, że system wdrażania środków UE 2014-2020 został zaplanowany w ten sposób, aby kontynuować pozytywne działania edukujące obciążenia dla beneficjentów i poprawiające ich zdolność instytucjonalną (np. wsparcie eksperckie w ramach project pipeline).

Ponadto, zostały jasno określone obowiązki beneficjentów. Zgodnie z zaleceniami krajowymi, przy opracowywaniu programu odpowiednie instytucje zaangażowane w jego przygotowanie były zobowiązane do umieszczenia w programie syntetycznej oceny najważniejszych obowiązków administracyjnych po stronie beneficjentów, związanych z jego wdrażaniem oraz do wskazania ich źródła.

Zalecono ponadto, aby opisując najważniejsze obowiązki beneficjentów wskazać źródło – przepisy unijne, krajowe, wytyczne, ich cel oraz potencjalne konsekwencje ich niewprowadzenia.

Do uproszczeń we wdrażaniu funduszy polityki spójności w okresie 2014-2020, które nie wynikają bezpośrednio z planowanych regulacji unijnych, należą w szczególności:

- większa decentralizacja systemu wdrażania poprzez zwiększenie udziału regionalnych programów w alokacji ogółem. W porównaniu do okresu 2007-2013 samorządom województw powierzone zostanie także częściowe zarządzanie EFS - w ramach dwu-funduszowych programów),
- wprowadzenie do programów mechanizmów wsparcia zintegrowanego, których wdrażanie powierzone zostanie ośrodkom miejskim (ZIT),
- elastyczne formy finansowania projektów z rozbudowanym systemem zaliczkowym,
- zapewnienie szerszego tematycznie dostępu do wsparcia zwrotnego,

- zapewnienie łatwego dostępu dla potencjalnych beneficjentów do kompleksowej informacji za pośrednictwem rozbudowanej sieci punktów informacyjnych poszczególnych funduszy oraz jednego portalu internetowego skupiającego wszystkie niezbędne informacje nt. funduszy PS w tym Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój.

Z uproszczeń, które wynikają z możliwości wprowadzonych przez rozporządzenie ramowe, w warunkach polskich wykorzystane zostały m.in.:

- w zakresie projektów generujących dochód - możliwie szerokie stosowanie stawek ryczałtowych, w tym także obniżenie poziomu dofinansowania w ramach osi priorytetowej po uwzględnieniu dochodowości projektów realizowanych w ramach tej osi,
- możliwie szerokie stosowanie form ryczałtowego finansowania w ramach programów.

Podkreślić należy, że ww. uproszczenia zostały wprowadzone już na etapie programowania wsparcia. Natomiast w stosunku wszelkich innych obszarów problemowych, zidentyfikowanych w trakcie realizacji programów, będą podejmowane bieżące działania eliminujące źródła problemów (wzorem minionych perspektyw finansowych).

Założenia dotyczące realizacji PO IR

Fundusze europejskie mają pozytywny wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce, stanowiąc dodatkowe źródło pozyskiwania kapitału. W perspektywie finansowej 2014-2020 położono nacisk na wypracowanie zasad, umożliwiających beneficjentom ubieganie się o środki UE bez ponoszenia zbędnych ciężarów administracyjnych.

Instytucja Zarządzająca kontynuuje w perspektywie finansowej 2014-2020 działania zmierzające do wprowadzenia jak najszerszego katalogu uproszczeń dla beneficjentów. Działania podjęte dotychczas w ramach PO IG 2007-2013 pokazały, że zastosowanie niektórych mechanizmów, takich jak: umożliwienie certyfikacji wydatków jeszcze przed zatwierdzeniem dużego projektu, wyraźnie usprawnia realizację projektów. W perspektywie 2007-2013 podjęto na poziomie horyzontalnym stałe przedsięwzięcie *Proste Fundusze* – skupiające zespół ekspertów – praktyków, których zadaniem jest badanie indywidualnych i systemowych przypadków nadmiernej komplikacji procedur.

Niemniej jednak, należy zauważyć, że zdecydowana większość obowiązków po stronie beneficjentów wynika wprost z przepisów prawa UE, w szczególności z projektu Rozporządzenia Ogólnego lub jest ich konsekwencją. W związku z powyższym, zmniejszenie obciążeń administracyjnych beneficjentów PO IR, możliwe jest tylko w zakresie uwarunkowań krajowych, w granicach możliwych do podjęcia modyfikacji ze strony Instytucji Zarządzającej.

Planowane uproszczenia w ramach PO IR dotyczą w szczególności:

- wprowadzenia systemu informatycznego spełniającego wymogi *e-cohesion*, pozwalającego na elektroniczną komunikację beneficjentów z instytucjami systemu zarządzania i wdrażania PO IR oraz zmniejszający ilość dokumentów przekazywanych w formie papierowej;
- zapewnienia dostępu beneficjentów do kompleksowej informacji za pośrednictwem rozbudowanej sieci informacyjnej poszczególnych funduszy, w tym funkcjonowanie jednego portalu internetowego dotyczącego wszystkich programów operacyjnych;
- zastosowania elastycznych form finansowania projektów z uwzględnieniem systemu zaliczkowego;
- zastosowania form ryczałtowego finansowania;
- upraszczania procedur wyboru projektów oraz zwiększania przejrzystości i obiektywności procesu wyboru i kryteriów wyboru, aby beneficjenci mogli z góry oszacować, czy ich projekty mogłyby pozytywnie przejść procedurę oceny;

- reorganizacji procesu sprawozdawczego, aby koncentrował się on na gromadzeniu najistotniejszych danych do celów monitorowania.

Rozwiązania dotyczące systemu informatycznego oraz sieci informacyjnej wprowadzone zostaną horyzontalnie, ich zakres wykraczać będzie zatem także poza PO IR.

W trakcie realizacji Programu planuje się regularne przeprowadzanie oceny obciążeń administracyjnych nakładanych na beneficjentów oraz działań służących zmniejszeniu obciążeń administracyjnych i rozpowszechnianiu dobrych praktyk w ramach systemu monitorowania i sprawozdawczości. W sytuacji zidentyfikowania innych obszarów problemowych w trakcie realizacji programu, instytucje systemu zarządzania i wdrażania podejmować będą bieżące działania eliminujące źródła problemów.

9. ZASADY HORYZONTALNE

Realizacja PO IR przebiegać będzie zgodnie z zasadami horyzontalnymi opisanym w sekcji 1.B UP.

W szczególności PO IR ze względu na realizowane cele tematyczne w sposób bezpośredni przyczynia się do realizacji poniżej wymienionych zasad:

9.1 ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Zasady zrównoważonego rozwoju programu zostaną określone poprzez horyzontalne rozwiązania, takie jak dedykowane nabory na wsparcie projektów mających pozytywny wpływ na zapewnienie zrównoważonego rozwoju (np. ekoinnowacje) oraz preferencje punktowe dla projektów z ww. zakresu w naborach w ramach działań o ogólnym charakterze (np. wspierających projekty B+R przedsiębiorstw).

W PO IR w ramach Pomocy Technicznej możliwa będzie realizacja projektów promujących rozwiązania służące zapewnieniu zrównoważonego rozwoju. Możliwe będzie także promowanie wielu dodatkowych aspektów projektów, w miejsce jego celu głównego (dotyczącego innowacyjności).

Ponadto, w ramach programu wpierane będą przedsięwzięcia dotyczące innowacyjnych rozwiązań technologicznych prowadzących do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko, w szczególności prowadzące do ograniczenia energo-, materiałochłonności towarów i usług, ograniczenia zużycia wody i innych zasobów naturalnych, redukcji szkodliwych dla środowiska emisji oraz zastosowania oceny cyklu życia na wszystkich etapach projektowania procesów technologicznych lub organizacyjnych, a także rozpowszechniania wzorców zrównoważonej produkcji i konsumpcji. Preferencja powyższych działań zostanie odzwierciedlona w postaci np. kryteriów wyboru w działaniach związanych ze zwiększaniem potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw w Polsce.

9.2 STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Prognoza oddziaływania na środowisko wykonywana jest zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227 ze zm.), w myśl której przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty polityk, strategii, planów lub programów w określonych obszarach wyznaczających ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W dniu 19 kwietnia 2013 r., Główny Inspektor Sanitarny (GIS), a w dniu 9 maja 2013 r., Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska (GDOŚ) przedstawili zakres prognozy oddziaływania na środowisko. Zdaniem GIS, w ramach prognozy należy uwzględnić postanowienia art. 3 ust. 2 ww. ustawy wskazujący, że poprzez oddziaływanie na środowisko rozumie się również oddziaływanie na zdrowie ludzi. Z kolei w opinii GDOŚ prognoza oddziaływania na środowisko powinna przede wszystkim zostać ukierunkowana na wskazanie takich zaleceń odnośnie formułowania kryteriów wyboru projektów, które pozwolą na spełnienie wymogów ochrony środowiska przy ich realizacji. Według GDOŚ preselekcja pod kątem oddziaływania na środowisko na etapie konkursu zmniejszy prawdopodobieństwo problemów na etapie uzyskiwania dofinansowania. Wskazane wyżej kryteria powinny być brane pod uwagę także w przypadku kwalifikowania do PO IR projektów pozakonkursowych. W obu przypadkach należy mieć na względzie konieczność dokumentowania przez beneficjentów objęcia projektów strategiczną oceną oddziaływania na środowisko. Dodatkowo GDOŚ podkreśla, aby autorzy prognozy z wyjątkową starannością opracowali zasady monitoringu

skutków realizacji postanowień PO IR tak, by pozwoliły one na zbadanie rzeczywistych skutków środowiskowych jego realizacji.

W dniu 16 września 2013 r. została zawarta umowa pomiędzy MRR, a wykonawcą Prognozy tj. Głównym Instytutem Górnictwa. Z kolei 13 listopada 2013 r. projekt PO IR wraz z Prognozą został wysłany do zaopiniowania do GDOŚ i GIS (termin ustawowy na przekazanie opinii przez ww. instytucje to 30 dni). Jednocześnie w tym dniu rozpoczęły się konsultacje społeczne, a 26 listopada 2013 r. została zorganizowana konferencja konsultacyjna wraz z warsztatami, na których dyskutowano o głównych rekomendacjach z Prognozy. W dniu 27 listopada 2013 r. GIS poinformował o braku uwag do projektu POIR oraz Prognozy. Z kolei w opinii GDOŚ zaproponowana przez autorów Prognozy procedura oceny projektów pod kątem środowiskowym przez ekspertów (realizowana w ramach preselekcji i selekcji projektów) może powodować sytuację, w której opinia eksperta może być rozbieżna z decyzją organu o dopuszczalności realizacji danego przedsięwzięcia z punktu widzenia przepisów ooś. Zdaniem autorów Prognozy decyzja organu będzie wiążąca, natomiast opinia ekspercka jedynie wspomagająca ocenę konsekwencji wdrożenia działań programowych, w ramach których przedsięwzięcie jest realizowane. W intencji autorów Prognozy preselekcja i selekcja nie ma zastępować procedur administracyjnych.

Uwagi GDOŚ dotyczyły również zaproponowanego w Prognozie prowadzenia na etapie wstępnej aplikacji przez wnioskodawców obowiązkowego screeningu środowiskowego, co zdaniem GDOŚ nie mieści w obowiązujących przepisach ooś. Autorzy Prognozy zgodzili się z uwagą GDOŚ i przeformułowali rekomendację. Ponadto w opinii GDOŚ zaproponowane w Prognozie wskaźniki wpływu Programu na środowisko są zbyt ogólne. W odniesieniu do uwagi GDOŚ, autorzy podkreślili, że przedmiotowe wskaźniki na obecnym etapie programowania należy interpretować raczej jako wskazanie obszarów tematycznych, które powinny być objęte w przyszłości oceną wskaźnikową.

Główne wnioski z przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu PO IR.

Znaczna część inwestycji realizowanych w ramach PO IR będzie miała pozytywny lub neutralny wpływ na środowisko. Wraz z wdrożeniem Programu można oczekiwać również pozytywnych skutków środowiskowych, które mogą wpływać na spowolnienie lub zahamowanie niekorzystnych tendencji dla poszczególnych elementów środowiska m.in. w wyniku wsparcia rozwoju i wdrożenia ekoinnowacji oraz horyzontalnym rozwiązaniom pozwalającym na preferowanie projektów umożliwiających efektywne gospodarowanie zasobami. Pozytywny wpływ PO IR może być realizowany poprzez wdrażanie innowacji, które będą ograniczały negatywne oddziaływanie aktualnie stosowanych technologii w szczególności w zakresie pozyskania energii ze źródeł odnawialnych, transportu oraz gospodarki odpadami. Niektóre z działań związane z budową, rozbudową lub przebudową infrastruktury na cele badawczo - rozwojowe mogą oddziaływać na środowisko. Projekty te dotyczą m.in. infrastruktury, jaką są obiekty kubaturowe, drogi, parkingi, itp., zagospodarowania istniejących pomieszczeń biurowo-usługowych (remont, adaptacja), doposażenia w nowoczesny sprzęt, aparaturę badawczą i analityczną (m.in. instalacje pilotażowe, pokazowe). Ich wpływ na środowisko będzie miał jednakże charakter przemijający, o ile realizacja zostanie wykonana zgodnie z obowiązującymi normami prawnymi i zaleceniami.

Ponadto wykonawca przygotował zalecenia dotyczące formułowania „środowiskowych” kryteriów wyboru projektów oraz opracował propozycję zasad monitoringu środowiskowych skutków realizacji PO IR. Zalecenia autorów Prognozy dotyczące procedury selekcji projektów pod kątem środowiskowym, zostaną uwzględnione na etapie przygotowania uszczegółowienia Programu, a zwłaszcza podczas przygotowania regulaminów konkursów w przypadku projektów, w ramach których będą realizowane typy przedsięwzięć, które zdaniem autorów Prognozy, mogą wpływać na środowisko.

9.3 RÓWNOŚĆ SZANS I ZAPOBIEGANIE DYSKRYMINACJI

Zapobieganie dyskryminacji nie jest celem głównym PO IR. Jednocześnie program nie wspiera projektów, w których taka dyskryminacja występuje. PO IR wspiera projekty innowacyjne (podejście pro-jakościowe), a nie poszczególne podmioty, ze względu na posiadane przez nie cechy.

9.4 RÓWNOŚĆ PŁCI

W ramach niektórych działań PO IR preferowane są projekty przyczyniające się do promowania zatrudnienia i mobilności pracowników przez: zapewnienie równości mężczyzn i kobiet oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego, promowanie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa przez zwalczanie dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Ponadto, na etapie realizacji i wdrażania programu, zostanie zapewniona dostępność odpowiednich wskaźników w podziale na płeć.

Na dalszym etapie prac program zostanie uzupełniony o:

- opis planowanych przedsięwzięć mających na celu włączanie perspektywy równości płci na poziomie operacyjnym, w tym wszelkie inicjatywy mające na celu włączanie tej zasady przy wyborze i wdrażaniu projektów, tam gdzie będzie to zasadne,
- opis przedsięwzięć w zakresie monitorowania i ewaluacji przewidzianych w celu zapewnienia kontynuacji realizacji przedmiotowej zasady oraz sposób, w jaki wyniki monitorowania i ewaluacji zostaną wykorzystane.

W PO IR w ramach Pomocy Technicznej możliwa jest realizacja projektów promujących rozwiązania, służące zapewnieniu równości szans i niedyskryminacji (projekty określone z uwzględnieniem uwarunkowań społecznych, gospodarczych i tematycznych, np. związane ze wspieraniem zarządzania projektami innowacyjnymi przez kobiety).

10. ELEMENTY DODATKOWE

W sekcji tej należy przedstawić syntetyczne informacje nt. elementów stanowiących załączniki do wersji papierowej programu.

10.1 WYKAZ DUŻYCH PROJEKTÓW ZAPLANOWANYCH DO REALIZACJI W OKRESIE 2014-2020

Tabela 75. Lista projektów dużych

Tytuł	Planowany termin notyfikacji/ przedłożenia w KE wniosku ws. dużego projektu (rok, kwartał)	Planowany termin rozpoczęcia wdrażania (rok, kwartał)	Planowany termin zakończenia wdrażania dużego projektu	Priorytet inwestycyjny	Oś priorytetowa

Uwaga: Zgodnie z art. 96 ust. 10 Rozporządzenia Ogólnego, niniejsza sekcja nie podlega decyzji KE zatwierdzającej program i podlega wyłącznej odpowiedzialności państwa członkowskiego.

10.2 LISTA PARTNERÓW ZAANGAŻOWANYCH W PRZYGOTOWANIE PROGRAMU

Tabela 76. Lista partnerów zaangażowanych w przygotowanie PO IR 2014-2020.

Lp.	Nazwa partnera	Rodzaj partnera	Sposób zaangażowania
1.	Ministerstwo Gospodarki	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
2.	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
3.	Ministerstwo Finansów	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
4.	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
5.	Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
6.	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
7.	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
8.	Ministerstwo Zdrowia	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
9.	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
10.	Ministerstwo Środowiska	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
11.	Ministerstwo Sportu i Turystyki	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
12.	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
13.	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
14.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
15.	Narodowe Centrum Nauki	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
16.	Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR

17.	Urząd Patentowy	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
18.	Urząd Zamówień Publicznych	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
19.	Najwyższa Izba Kontroli	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
20.	Główny Urząd Statystyczny	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
21.	Polska Organizacji Turystyczna	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
22.	Krajowy Fundusz Kapitałowy S.A.	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
23.	Bank Gospodarstwa Krajowego	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
24.	Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
25.	Związek Banków Polskich	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
26.	Fundacja na rzecz Nauki Polskiej	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
27.	Urząd Marszałkowski Woj. Podlaskiego	administracja samorządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
28.	Urząd Marszałkowski Woj. Lubuskiego	administracja samorządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
29.	Urząd Marszałkowski Woj. Mazowieckiego	administracja samorządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
30.	Pracodawcy RP	partnerzy społeczno - gospodarczy	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
31.	Konfederacja Pracodawców Lewiatan	partnerzy społeczno - gospodarczy	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
32.	NSZZ „Solidarność”	partnerzy społeczno - gospodarczy	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
33.	Forum Związków Zawodowych	partnerzy społeczno - gospodarczy	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
34.	Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych	partnerzy społeczno - gospodarczy	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO
35.	Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR

36.	Polska Izba Gospodarcza Zaawansowanych Technologii	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
37.	Związek Gmin Wiejskich RP	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
38.	Związek Powiatów Polskich	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
39.	Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
40.	Krajowa Izba Gospodarcza	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
41.	Business Centre Club	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
42.	Lewiatan Business Angels	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
43.	Związek Miast Polskich	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO
44.	Unia Metropolii Polskich	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
45.	Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową	organizacja pozarządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
46.	BDKM Sp. z o.o.	ekspert	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
47.	Uniwersytet Warszawski	środowisko naukowe - ekspert	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
48.	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	środowisko naukowe - ekspert	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
49.	Uniwersytet Łódzki	środowisko naukowe - ekspert	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
50.	Uniwersytet Gdański	środowisko naukowe - ekspert	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
51.	Instytut Badań Systemowych, PAN	środowisko naukowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
52.	Rada Główna Instytutów Badawczych	środowisko naukowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
53.	Ośrodek Przetwarzania Innowacji	środowisko naukowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
54.	Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich	środowisko naukowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
55.	Federacja Stowarzyszeń	środowisko naukowe	członek Grupy roboczej ds.

	Naukowo-Technicznych, NOT		przygotowania PO IR
56.	PSDB Sp. z o.o. oraz Regio Group Sp. z o.o.	przedsiębiorstwa	Ewaluator ex-ante
57.	EGO s.c	przedsiębiorstwo	Wykonawca diagnozy i analizy SWOT

ZAŁĄCZNIKI DO PROGRAMU WPROWADZANE DO SYSTEMU SFC2014

1. Raport z ewaluacji *ex ante* wraz ze streszczeniem,
2. Dokumentacja w sprawie oceny zasadności stosowania i spełnienia warunków *ex ante*,
3. Opinia krajowych organów ds. równości ws. zasady równości szans, zapobiegania dyskryminacji oraz zasady równości płci,
4. Diagnoza PO IR. Analiza wyzwań, potrzeb i potencjałów – ujęcie tematyczne i terytorialne.

SPIS TABEL

Tabela 1 Przegląd uzasadnienia wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

Tabela 2 Matryca logiczna strategii inwestycyjnej programu

Tabela 3 Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 1 (priorytet inwestycyjny 1.2)

Tabela 4 Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla priorytetu inwestycyjnego 1.2 w ramach osi I

Tabela 5 Ramy wykonania dla osi priorytetowej I

Tabela 6-15 Kategorie interwencji osi priorytetowej I (w mln EUR)

Tabela 16. Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 2 (priorytet inwestycyjny 1.2)

Tabela 17. Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 3 (priorytet inwestycyjny 3.1)

Tabela 18. Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla priorytetu inwestycyjnego 1.2 w ramach osi II

Tabela 19. Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla priorytetu inwestycyjnego 3.1 w ramach osi II.

Tabela 20. Ramy wykonania dla osi priorytetowej II

Tabele 21-30. Kategorie interwencji osi priorytetowej II (w mln EUR)

Tabela 31. Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 4. (priorytet inwestycyjny 1.2)

Tabela 32. Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 5. (priorytet inwestycyjny 3.2)

Tabela 33. Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 6. (priorytet inwestycyjny 3.4)

Tabela 34. Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla priorytetu inwestycyjnego 1.2 w ramach osi III

Tabela 35. Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla priorytetu inwestycyjnego 3.2 w ramach osi III

Tabela 36. Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla priorytetu inwestycyjnego 3.4 w ramach osi III

Tabela 37. Ramy wykonania III osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów

Tabele 38-47. Kategorie interwencji dla osi priorytetowej III (w mln EUR)

Tabela 48. Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 7. (priorytet inwestycyjny 1.1)

Tabela 49. Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla priorytetu inwestycyjnego 1.1 w ramach osi IV

Tabela 50. Ramy wykonania IV osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów.

Tabele 51-60. Kategoria interwencji dla osi priorytetowej IV

Tabela 61. Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 8

Tabela 62. Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu celu szczegółowego 9

Tabela 63. Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla osi V

Tabele 64-66: Kategorie interwencji dla osi V Pomoc Techniczna

Tabela 67: Tabela przedstawiająca całkowitą kwotę środków finansowych przewidzianych jako wkład każdego z funduszy do programu, w podziale na lata i kategorie regionów ze wskazaniem wysokości rezerwy wykonania (EUR)

Tabela 68. Plan finansowy PO IR

Tabela 69. Podział alokacji programu między osie priorytetowe, fundusze, kategorie regionów oraz cele tematyczne dla EFRR, EFS i FS (w mln EUR)

Tabela 70. Szacunkowa kwota wsparcia celów związanych ze zmianami klimatu (EUR)

Tabela 71. Wykaz IZ, IC, IA, IP oraz dane kontaktowe

Tabela 72. System instytucji zaangażowanych we wdrażanie POIR

Tabela 73. Wykaz warunków ex ante obowiązujących program oraz ocena ich spełnienia.

Tabela 74. Działania do podjęcia w celu spełnienia obowiązujących ogólnych warunków ex ante

Tabela 75. Lista projektów dużych

Tabela 76. Lista partnerów zaangażowanych w przygotowanie PO IR 2014-2020

NAJWAŻNIEJSZE SKRÓTY

B+R	prace badawczo – rozwojowe
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
CEF	Connecting Europe Facility
COCOF	Coordination Committee Of The Funds (Komitet Koordynujący Fundusze)
COSME	Programme for the Competitiveness of enterprises and SMEs
CPR	Rozporządzenie PE i Rady ustanawiające wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz EFMR objętych zakresem WRS
CSR	Zalecenia Rady dla państwa członkowskiego, Country-Specific Recommendations
CT	cel tematyczny
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
EDF	European Development Fund (Europejski Fundusz Rozwoju)
EFG	Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji
EFMR	Europejski Fundusz Morski i Rybacki
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFRROW	Europejski Fundusz Rolny Rozwoju Obszarów Wiejskich
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSD	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne (ang. European Structural and Investment Funds (ESI Funds))
ENI	European Neighbourhood Instrument (Europejski Instrument Sąsiedztwa)
ETS	emissions trading system
EUWT	Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej
EWT	Europejska Współpraca Terytorialna
FS	Fundusz Spójności
IA	instytucja audytowa
IK	instytucja koordynująca
IP	instytucja pośrednicząca
IPA	Instrument for Pre-Accession Assistance (Instrument Pomocy Przedakcesyjnej)
IW	instytucja wdrażająca
IZ	instytucja zarządzająca
JST	jednostka samorządu terytorialnego
KE	Komisja Europejska
KET	Kluczowe Technologie Prorozwojowe (Key Enabling Technologies)
KEW	kluczowe etapy wdrażania
KK	komitet koordynujący

KM	komitet monitorujący
KPR	Krajowy Program Reform
KPZK	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
KSRR	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2020
MAB	Międzynarodowe Agendy Badawcze
MOF	miejski obszar funkcjonalny
MŚP	małe i średnie przedsiębiorstwa
NCBR	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
NEETs	Young people not in employment, education or training
NFOŚiG	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OoŚ	Ocena oddziaływania na środowisko
OSI	Obszar Strategicznej Interwencji
OZE	odnawialne źródła energii
PE	Parlament Europejski
PI	priorytet inwestycyjny
PO IR	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój
PO IŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PO PC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa
PO PT	Program Operacyjny Pomoc Techniczna
PO PW	Program Operacyjny Polska Wschodnia
PO WER	Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój
POŚ	prognoza oddziaływania na środowisko
PPP	partnerstwo publiczno-prywatne
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PRP	Program Rozwoju Przedsiębiorstw
PS	polityka spójności
PSCI	Program na rzecz Zmian Społecznych i Innowacji
RLKS	Rozwój lokalny kierowany przez społeczność lokalną
RPO	Regionalne Programy Operacyjne
SFC 2014	Structural Funds common database
SIEG	Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Dynamiczna Polska 2020
SL 2014-2020	Centralny system informatyczny na lata 2014-2020
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
SRK	Strategia Rozwoju Kraju 2020

SRL	strategia rozwoju lokalnego
SUE RMB	Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego
SzOP	Szczegółowy Opis Priorytetów Programu
TIK	technologie informacyjno-komunikacyjne
UP	Umowa Partnerstwa
WDB	wartość dodana brutto
WLWK	wspólna lista wskaźników kluczowych
WPD	Wspólny plan działań
WPR	Wspólna Polityka Rolna
WPRyb	Wspólna Polityka Rybołówstwa
WRS	Wspólne Ramy Strategiczne
ZIT	Zintegrowana inwestycja terytorialna